แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต

บูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

(ร่าง)

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต

บูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาต่อของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุ หรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รอบตัว ที่ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตในระดับต่ำหรือขาดภูมิคุ้มกันทางสังคม เมื่อเขาพ้นวัยการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาเรื่องการปรับตัว และการดำเนินชีวิตในสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาและสร้างทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเร่งด่วน จึงได้จัดทำแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพขึ้น เพื่อให้ครูนำไปพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันให้รอดปลอดภัยจากการครอบงำของสื่อ และเทคโนโลยี และตั้งรับต่อการก้าวรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขอขอบคุณองค์กรไร้ทูเพล (Right To Play) คณะครูเจ้าของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ได้อนุญาตให้นำองค์ความรู้และเอกสารมาใช้ประกอบการจัดทำเอกสารเล่มนี้และขอขอบคุณคณะผู้จัดทำเอกสาร ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขอฝากความหวังไว้ว่า ผู้บริหารทุกระดับ คุณครูทุกคน และผู้เกี่ยวข้องจะได้ใช้ประโยชน์จากเอกสารนี้เพื่อสร้างทักษะชีวิตให้เป็นภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งให้แก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสืบไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

หน้า

คำนำ

คำชี้แจง

แนวคิดเรื่องทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 1

- ความหมายของทักษะชีวิต 1
- องค์ประกอบทักษะชีวิต พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวังและตัวชี้วัดระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา 2
- ทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 10
- การพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 14
  - ทักษะชีวิตทั่วไป
  - ทักษะชีวิตเฉพาะ 15

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 17

- การพัฒนาทักษะชีวิตด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A 17
- เทคนิคการใช้คำถาม R - C - A 19

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต 21

- โครงสร้างตัวอย่างการบูรณาการทักษะชีวิตในการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

ตัวอย่างการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 29

- พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 30
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 33

ตัวอย่างการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 45

- พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 46
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 53

ตัวอย่างการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 81

- พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 82
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 85

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตัวอย่างการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 107

- พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 108
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 113

ตัวอย่างการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา 127

- พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 128
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา 137

ตัวอย่างการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 157

- พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ 158
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 163

ตัวอย่างการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี 181

- พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี 182
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 186

ตัวอย่างการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ 201

- พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 202
- แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 206

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ประเด็นคำถาม R - C - A	
• คำถาม R - C - A สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา	214
• คำถาม R - C - A สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา	224
บรรณานุกรม	231
รายชื่อคณะผู้จัดทำเอกสาร	233

คำชี้แจงการใช้เอกสารการพัฒนาทักษะชีวิต บูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

เอกสารแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เล่มนี้ เป็นเอกสารสำหรับครูใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน ด้วยวิธีการบูรณาการและสอนแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ลักษณะของการบูรณาการและสอนแทรกทักษะชีวิตในการเรียนการสอนที่เป็นจุดเน้นของเอกสารแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เล่มนี้ เป็นการจัดกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความรู้สึกนึกคิดและประยุกต์ใช้ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลังสิ้นสุดการเรียนรู้หรือสิ้นสุดกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาสาระในหลักสูตรตามปกติแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนเปิดเผยตัวเองผ่านการสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมองของตนเอง ได้คิดเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และได้ประยุกต์ความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน โดยครูเป็นผู้ตั้งประเด็นคำถามให้ผู้เรียนได้สะท้อน (Reflect) เชื่อมโยง (Connect) และปรับใช้ (Apply) ซึ่งเรียกคำถามดังกล่าวโดยย่อว่า คำถาม R - C - A

การใช้คำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้หรือการเรียนการสอนตามปกติอย่างต่อเนื่อง เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ คิดไตร่ตรอง และคิดหาเหตุผล ทำให้ตนเองฉุกใจคิด รู้คิด รู้จักแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลาย และสั่งสมไว้เป็นประสบการณ์ที่ดี ซึมซับเข้าสู่จิตใจอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ผู้เรียนก็จะแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ดีงาม เป็นความรู้และความตระหนักที่ยั่งยืน

จากแนวคิดดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดวางระบบการบูรณาการและสอนแทรกทักษะชีวิตในการเรียนการสอนปกติของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกชั้นปี

สาระสำคัญของเอกสาร

เอกสารแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เล่มนี้ มีสาระสำคัญ 4 เรื่อง ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยความหมายของทักษะชีวิต องค์ประกอบทักษะชีวิต พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวังและตัวชี้วัดระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา และพฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง จำแนกรายชั้นปี เพื่อเป็นความรู้และสร้างความเข้าใจให้ครูผู้สอนได้เห็นถึงความเชื่อมโยงสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบ พฤติกรรมและตัวชี้วัด ที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันปัญหาต่าง ๆ รอบตัว ทั้งในปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคต

2. การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วยความหมายของคำถาม R - C - A การพัฒนาทักษะชีวิตด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A ลักษณะของคำถาม R - C - A เทคนิคการใช้คำถามและตัวอย่างคำถาม R - C - A

3. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต ประกอบด้วย พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

4. ประเด็นคำถาม R - C - A สำหรับครูเลือกนำไปตั้งคำถามพัฒนาทักษะชีวิตให้กับผู้เรียน ประกอบด้วย คำถาม R - C - A การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คำถาม R - C - A การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คำถาม R - C - A การจัดการกับอารมณ์และความเครียด คำถาม R - C - A การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เสนอไว้ในเอกสารเล่มนี้ เป็นกิจกรรมตัวอย่างการใช้คำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตหลังเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอนปกติ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ไม่ได้นำเสนอไว้ครบทุกชั้นปี ซึ่งครูผู้สอนทุกท่านสามารถปรับประยุกต์คำถาม R - C - A ให้เหมาะสมตามจุดมุ่งเน้นตามบริบทของนักเรียนในชั้นเรียนที่คุณครูรับผิดชอบการสอน โดยยึดองค์ประกอบพฤติกรรม และตัวชี้วัดทักษะชีวิตรายชั้นปีไว้เป็นหลัก และดำเนินการเรียนการสอนตามแนวทางและขั้นตอนของระบบการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

แผนภูมิการจัดการเรียนรู้และการใช้คำถาม R - C - A ที่สร้างทักษะชีวิตพื้นฐาน ในการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่.....
กลุ่มสาระการเรียนรู้..... ชั้น.....

↓

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายชั่วโมง/ครั้ง
(ตามปกติของครู)

↓

วิเคราะห์กิจกรรมและทิศทางของพฤติกรรมที่คาดหวัง/ตัวชี้วัด
ทักษะชีวิตรายชั้นปีที่สอดคล้อง

↓

ตั้งคำถาม R - C - A
ที่พัฒนาพฤติกรรมทักษะชีวิต

↓

จัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้รายครั้ง/รายชั่วโม
กลุ่มสาระการเรียนรู้

↓

ใช้คำถาม R - C - A ในการสนทนา อภิปราย

↓

ประเมินผล บันทึกผลการสอน

ครูผู้สอนจึงควรศึกษาแนวความคิดทักษะชีวิตการพัฒนาทักษะชีวิต และการบูรณาการหรือสอนแทรกทักษะชีวิตในการเรียนการสอนในรายวิชาปกติ หัวใจสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตตามเจตนารมณ์ของเอกสารเล่มนี้คือ การใช้เทคนิคคำถาม R - C - A ในการสนทนาหรืออภิปรายเพื่อตอบคำถามอย่างเชื่อมโยง และปรับใช้ความรู้ความคิดที่ได้จากการอภิปราย เตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญสถานการณ์ในชีวิตในอนาคต ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างมาก เพราะจะทำให้ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมต่อกันระหว่างการเรียนรู้กับประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน มองเห็นความเป็นจริงในชีวิตของตนและท้าทายให้คิดหาทางออกและสร้างแนวความคิดหรือมุมมองใหม่ ๆ สั่งสมเป็นภูมิคุ้มกันปัญหารอบข้างอย่างต่อเนื่องยั่งยืน

1

แนวคิดเรื่องทักษะชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิต ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สภาพสังคมในทศวรรษใหม่ เป็นยุคของความเร็วและความล้ำสมัยของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความหลากหลายทางเชื้อชาติ วัฒนธรรม การหล่อหลอมรวมความคิดและความเชื่อของกลุ่มคน ที่บุคคลในสังคมจะต้องตั้งรับการมีวิถีชีวิตยุคใหม่อย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมากนี่เอง ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาต่อของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ฯลฯ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่**มีทักษะชีวิตต่ำ** ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครูจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมี**ทักษะชีวิต**เป็นภูมิคุ้มกัน ให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยี และตั้งรับต่อการก้าวรุกทางสังคมอย่างรู้เท่ากัน

ความหมายของทักษะชีวิต

เป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต

องค์ประกอบของทักษะชีวิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สำคัญที่จะสร้างและพัฒนาเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับอนาคตไว้ 4 องค์ประกอบ พร้อมทั้งพฤติกรรมที่คาดหวังและตัวชี้วัดทักษะชีวิตในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบทักษะชีวิต พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง และตัวชี้วัดระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

ระดับประถมศึกษา

องค์ประกอบที่ 1 การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้ความถนัด ความสามารถ รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายในชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. รู้ความชอบ ความถนัด และความสามารถของตนเอง	1.1 บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบและภาคภูมิใจ 1.2 แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้
2. ค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง	2.1 บอกจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง 2.2 เลือกทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเองร่วมกับผู้อื่นได้
3. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น	ยอมรับในความแตกต่างทางกาย ทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น
4. มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก	แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
5. เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	5.1 ใช้สิทธิของตนเองในโอกาสต่าง ๆ 5.2 ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น
6. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	6.1 ชื่นชมในความสำเร็จของตนเองและผู้อื่น 6.2 แสดงความรู้สึกรักตนเองและผู้อื่น 6.3 ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม
7. มีความภาคภูมิใจในตนเอง และผู้อื่น	7.1 แสดงออกในสิ่งที่ตนเองภาคภูมิใจอย่างเหมาะสม 7.2 บอก/บรรยาย/เล่าความดีหรือความภาคภูมิใจของเพื่อนให้ผู้อื่นรับรู้
8. มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	8.1 กล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ 8.2 ยอมรับในความคิด ความรู้สึกและการกระทำที่ดีของผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 2 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. รู้จักสังเกต ตั้งคำถาม และแสวงหาคำตอบ	1.1 ตั้งคำถามที่นำไปสู่คำตอบที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ 1.2 มีทักษะในการสังเกต และมีแนวทางหาคำตอบ
2. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผล	วิเคราะห์จำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้
3. ประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	คาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล
4. มีจินตนาการและมีความสามารถในการคิดเชื่อมโยง	สร้างผลงานและแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ
5. รู้จักวิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง	วิพากษ์วิจารณ์ตามหลักการเหตุผลและใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องสนับสนุน
6. รู้จักวิธีการและขั้นตอนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง	วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เลือกแก้ไขปัญหาได้หลากหลายวิธี และตัดสินใจเลือกแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสมและสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี่ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. รู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง	1.1 จำแนกอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ 1.2 แสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ
2. ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้	ควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้
3. จัดการกับอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม	จัดการกับอารมณ์ตนเองที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันที่อาจก่อให้เกิดปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์
4. มีวิธีผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดให้กับตนเอง	ผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสร้างสรรค์
5. สร้างแรงจูงใจให้ตนเอง	กำหนดแนวทางหรือวิธีการสร้างกำลังใจให้กับตนเอง
6. ยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยสันติวิธี	เสนอทางออกของข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและใช้วิธีเชิงบวก
7. รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเอง	7.1 วิเคราะห์และเลือกวิธีการ/กิจกรรม ที่ทำให้ตนเองมีความสุขได้อย่างเหมาะสม 7.2 มีอารมณ์ขัน

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. เป็นผู้ฟังที่ดี	1.1 ฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและรับรู้ถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้พูด 1.2 รักษาความลับของเพื่อน
2. ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร	ใช้ภาษาพูด ภาษากาย ที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลาย สบายใจ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความรุนแรงได้
3. รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา	แสดงออกหรือสะท้อนความรู้สึกหรือการกระทำของตนเองที่แสดงว่าเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น
4. รู้จักแสดงความคิด ความรู้สึก ความชื่นชม และการกระทำ ที่ดีงามให้ผู้อื่นรับรู้	4.1 ชื่นชมความสำเร็จ ความสามารถ และการกระทำที่ดีของเพื่อนด้วยคำพูด ภาษากาย หรือสัญลักษณ์ได้ 4.2 กล้ายืนยันความคิด ความรู้สึก และเหตุผลที่ดีให้ผู้อื่นรับรู้ได้
5. รู้จักปฏิเสธ ต่อรอง และร้องขอความช่วยเหลือในสถานการณ์เสี่ยง	5.1 หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยของตนเอง 5.2 ปฏิเสธในสิ่งที่ควรปฏิเสธได้โดยไม่เสียสัมพันธภาพ หรือเสียน้ำใจ 5.3 ขอความช่วยเหลือเมื่ออยู่ในภาวะวิกฤตได้
6. ให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์	6.1 ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย 6.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่นและมีความสำเร็จหรือมีผลงานจากการสร้างสรรค์ร่วมกัน
7. ปฏิบัติตามกฎ กติกา และระเบียบของสังคม	ปฏิบัติตามกฎ ข้อตกลงของกลุ่ม/ชั้นเรียน/สังคม

ระดับมัธยมศึกษา

องค์ประกอบที่ 1 การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น หมายถึง การรู้ความถนัดความสามารถ รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล รู้จักตนเอง ยอมรับ เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีเป้าหมายชีวิต และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. รู้จักความถนัด ความสามารถและบุคลิกภาพของตนเอง	1.1 วิเคราะห์ความถนัด ความสามารถ ของตนเองได้ 1.2 วิเคราะห์ลักษณะส่วนตน อุปนิสัย และค่านิยมของตนเองได้
2. รู้จักจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง	2.1 วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของตนเองได้ 2.2 กำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม
3. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น	ยอมรับในความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล
4. มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก	สะท้อนมุมมองที่ดีของตนเองและผู้อื่นได้
5. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	5.1 แสดงความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นได้ 5.2 นำเสนอคุณลักษณะที่ดีมีคุณค่าของตนเองและผู้อื่นได้
6. มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	6.1 แสดงความรู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถ ความดีของตนเองและผู้อื่น 6.2 แสดงความสามารถและความดีงามที่ตนเองภาคภูมิใจให้ผู้อื่นรับรู้ได้
7. มีความความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	7.1 กล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ 7.2 ยอมรับในความคิด ความรู้สึกและการกระทำที่ดีของผู้อื่น
8. เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	8.1 เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย 8.2 ปฏิบัติตามสิทธิของตนเอง
9. มีทักษะในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางสู่ความสำเร็จ	9.1 กำหนดทิศทางและวางแผนการดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่ตนเองคาดหวังได้ 9.2 ปฏิบัติตามแผนการดำเนินชีวิตที่กำหนดไว้และปรับปรุงให้มีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้

องค์ประกอบที่ 2 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์รอบตัว วิพากษ์วิจารณ์และประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลง	วิเคราะห์ประโยชน์และคุณค่าของข้อมูลข่าวสารเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างภูมิความรู้และการตัดสินใจเมื่อเผชิญสถานการณ์รอบตัว
2. ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ	2.1 ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้อง 2.2 ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยทางเลือกที่เหมาะสมและไม่เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น
3. แก้ปัญหาในสถานการณ์วิกฤตได้อย่างเป็นระบบ	3.1 แก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์วิกฤตอย่างไตร่ตรองตามขั้นตอนหลักการแก้ปัญหา 3.2 วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ 3.3 วางตัวและกำหนดท่าทีได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	สร้างสรรค์ผลงานและแสดงพฤติกรรมได้เป็นที่ยอมรับ
5. มองโลกในแง่ดี	5.1 บอกสิ่งที่มองเห็นหรือมุมมองด้านดีในบรรยากาศหรือสภาพเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาได้ 5.1 มีความยืดหยุ่นทางความคิด
6. มีทักษะในการแสวงหาข้อมูลและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์	แสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น
7. ประเมินและสร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตของตนเอง	ประเมินและสรุปผลการกระทำ การตัดสินใจและการแก้ปัญหาในสถานการณ์คับขันจากประสบการณ์ที่ดีของตนเองและผู้อื่นเป็นบทเรียนชีวิตของตนเอง

องค์ประกอบที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

การจัดการกับอารมณ์และความเครียด หมายถึง ความเข้าใจและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของบุคคล รู้สาเหตุของความเครียด รู้วิธีการควบคุมอารมณ์และความเครียด รู้วิธีผ่อนคลาย หลีกเลี่ยง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่ดี

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. ประเมินและรู้เท่าทันสภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง	1.1 สำรวจและประเมินอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองได้ 1.2 เลือกวิธีการจัดการหรือควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เหมาะสม
2. จัดการความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ด้วยวิธีที่เหมาะสม	2.1 เลือกวิธีการจัดการความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 2.2 ยุติความรุนแรงในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยสันติวิธี
3. คลายเครียดด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์	มีวิธีการคลายความเครียดที่ไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น
4. รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	4.1 มีวิธีการสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ 4.2 ปรับความคิด ความรู้สึก อารมณ์ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความไม่พอใจหรือความเครียดได้ด้วยวิธีการที่ถูกต้องและสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น หมายถึง การเข้าใจมุมมอง อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น ใช้ภาษาพูดและภาษากายเพื่อสื่อสารความรู้สึกนึกคิดของตนเอง รับรู้ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของผู้อื่น วางตัวได้ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้การสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวัง	ตัวชี้วัด
1. รู้จักปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสี่ยงและรู้จักเตือนเพื่อนให้หลีกเลี่ยงความเสี่ยงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง	1.1 ปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามขั้นตอนการปฏิเสธ 1.2 เตือนเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามขั้นตอนทักษะการเตือน
2. กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์	กล้าแสดงความคิดเห็นประกอบเหตุผลด้วยวิธีการสื่อสารที่ดี
3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย	ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยได้อย่างราบรื่น
4. มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น	อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน
5. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก	มีวิธีการสื่อสารกับผู้อื่นทั้งด้านภาษาพูด ภาษากาย ด้วยความสุภาพและเป็นมิตร
6. เคารพกฎกติกาของสังคม	ปฏิบัติตนตามกฎกติกาของสังคมอย่างเต็มใจทุกสถานการณ์
7. ให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้	ให้คำปรึกษาแนะนำที่ถูกต้องแก่ผู้อื่น และผู้อื่นสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้

การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตเป็นภูมิคุ้มกันชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเสริมสร้างทักษะชีวิตให้มากที่สุด ทั้งใน 8 สาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนักเรียน (กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชมรม/ชุมนุม) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะตามนโยบายของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ทุกองค์ประกอบของทักษะชีวิต

ทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการคือ

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถและทักษะตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร และมีภูมิคุ้มกันการดำเนินชีวิต ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงและท้าทาย ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิดและการตัดสินใจที่เหมาะสม จึงจะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ด้วยการจัดการเรียนการสอน**ทักษะชีวิตบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การมีทักษะชีวิตตามความคาดหวังของหลักสูตรตามช่วงวัยในแต่ละชั้นปี**

พฤติกรรมทักษะชีวิตตามช่วงวัยรายชั้นปี

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวังให้เกิดขึ้นในผู้เรียนตามช่วงวัยในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่คาดหวังจำแนกรายชั้นปีตามองค์ประกอบทักษะชีวิต

ชั้น	องค์ประกอบทักษะชีวิต 4 องค์ประกอบ			
	การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.1	รู้จักความชอบ ความถนัด และความสามารถของตนเอง (รู้สิ่งที่ตนเองชื่นชอบ รู้ความสามารถที่ตนเอง ภาคภูมิใจและแสดงความสามารถให้ผู้อื่นรับรู้)	รู้จักสังเกต ตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบ	รู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง (จำแนกอารมณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง แสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้เหมาะสมกับสถานการณ์)	เป็นผู้ฟังที่ดี (ฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและรับรู้ถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้พูด)
ป.2	• ค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง • ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น	วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผล	ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้	ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร
ป.3	มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก	ประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	จัดการกับอารมณ์ตนเองด้วยวิธีการที่เหมาะสม	รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
ป.4	เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	มีจินตนาการและมีความสามารถในการคิดเชื่อมโยง	มีวิธีผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดให้กับตนเอง	รู้จักแสดงความคิด ความรู้สึก ความชื่นชมและการกระทำที่ดีงามให้ผู้อื่นรับรู้

ชั้น	องค์ประกอบทักษะชีวิต 4 องค์ประกอบ			
	การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.5	รักและเห็นคุณค่าในตนเอง	รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง	ยุติข้อข้อแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยสันติวิธี	รู้จักปฏิเสธ ต่อรองและร้องขอความช่วยเหลือในสถานการณ์เสี่ยง
ป.6	• มีความภาคภูมิใจในตนองและผู้อื่น • มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	รู้จักวิธีการและขั้นตอนการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง	รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเอง	• ให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ • ปฏิบัติตามกฎกติกาและระเบียบของสังคม
ม.1	• รู้ความถนัด ความสามารถและบุคลิกภาพของตนเอง • รู้จักจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง • ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น	• เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรอง • รู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลง • ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผล • แก้ปัญหาในสถาการณ์วิกฤตได้อย่างเป็นระบบ	• ประเมินและรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง • จัดการกับความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ด้วยวิธีที่เหมาะสม	รู้จักปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสี่ยงและรู้จักเตือนเพื่อนให้หลีกเลี่ยงหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง
ม.2	• มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก • รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	• มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ • มองโลกในแง่ดี • รู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	รู้จักคลายความเครียดด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์	• ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่น • มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น
ม.3	• มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น • เชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น • เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	มีทักษะในการแสวงหาข้อมูลใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	• สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก • เคารพกฎกติกาของสังคม
ม.4	• มีทักษะในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินชีวิตไปสู่ความสำเร็จ • ปฏิบัติตนตามทิศทางที่กำหนด	มีหลักคิดที่เป็นระบบ	• รู้เท่าทันอาการทางกายที่เกิดจากอารมณ์และความเครียด • รู้จักการแสดงออกทางอารมณ์และคลายความเครียดด้วยวิธีการที่เหมาะสม	• สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้คนที่หลากหลายรวมถึงคนที่มีความเชื่อบนพื้นฐานที่แตกต่างกัน • รู้จักเลือกคบคน

ชั้น	องค์ประกอบทักษะชีวิต 4 องค์ประกอบ			
	การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	**การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์**	**การจัดการกับอารมณ์และความเครียด**	**การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น**
ม.5	ปรับปรุงทิศทางการดำเนินชีวิตให้มีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	มีความยืดหยุ่นทางความคิด ไม่ยึดติดกับทางเลือกเดิมที่คุ้นเคย	• รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น • ปรับอารมณ์ความรู้สึกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	• วางตัวและกำหนดท่าทีได้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ • มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่และผู้ใหญ่รอบตัว
ม.6	ประเมินและสร้างข้อสรุปจากผลการกระทำ ประสบการณ์ การตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหา การสร้างสรรค์งาน การทำงานร่วมกับผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งประสบการณ์ที่ดีของผู้อื่น บันทึกเป็นบทเรียนในชีวิตของตนเอง และเป็นแนวทางการใช้ทักษะชีวิตในอนาคต			ให้คำปรึกษาผู้อื่นได้

การพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัว การป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนา โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

ทักษะชีวิตในสาระการเรียนรู้ จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ทักษะชีวิตทั่วไป เป็นทักษะพื้นฐานของผู้เรียนในการเผชิญปัญหาปกติในชีวิตประจำวัน เช่น ความขัดแย้งทางความคิด การทะเลาะเบาะแว้ง การสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ การวิพากษ์วิจารณ์ การจำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสาร การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ การแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวัน การคิดวางแผนในการดำรงชีวิตประจำวัน ฯลฯ ซึ่งผู้ที่ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไป จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม หรือ ที่เรียกว่า มีความสามารถในการคิด และการสื่อความหมาย

ทักษะชีวิตทั่วไป ถือเป็นทักษะที่เป็นแกนของทักษะต่าง ๆ และเป็นทักษะพื้นฐานของการเกิดทักษะชีวิตองค์ประกอบอื่น ๆ รวมทั้งความรู้ในเนื้อหาสาระต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ที่สร้างทักษะชีวิตทั่วไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการสอนปกติในชั้นเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หรือกระบวนการกลุ่มและเทคนิคเกมการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนได้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกนึกคิดอย่างมีประสิทธิภาพ หลังการเสร็จสิ้นจัดกิจกรรมตามจุดประสงค์แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามให้เกิดการสะท้อน (Reflect) การเชื่อมโยง (Connect) การปรับประยุกต์ความคิดและนำไปใช้ (Apply) หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงการเรียนปกติ เป็นการบูรณาการ หรือสอนแทรกทักษะชีวิตในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

นอกจากนี้ ยังพัฒนาทักษะชีวิตทั่วไปผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมชมรม กิจกรรมการแสดงความสามารถพิเศษต่าง ๆ การศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น

2. ทักษะชีวิตเฉพาะ เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้ในการเผชิญกับปัญหาในชีวิตที่เฉพาะเจาะจง เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเอดส์ ปัญหาเพศ การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม ปัญหาการปรับตัวต่อสภาวะวิกฤต ปัญหาสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนและผู้อื่น ผู้ที่มีทักษะชีวิตในการเผชิญปัญหาเฉพาะเจาะจง จะเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางใจ หรือมีพลังสุขภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้สามารถเอาชนะปัญหาอุปสรรคไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการ สามารถปรับตัวในสถานการณ์วิกฤตและผ่านพ้นเหตุการณ์วิกฤตไปได้โดยไม่เกิดผลกระทบตามมา หรือสามารถฟื้นตัวกลับมาดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างรวดเร็ว

ทักษะชีวิตเฉพาะ ถือว่าเป็นทักษะขั้นสูงที่มีความสำคัญต่อการจัดการกับชีวิตตนเองของผู้เรียน ได้แก่ ทักษะการรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เช่น การรู้ความแตกต่างระหว่างชายหญิง คุณค่าและศักดิ์ศรีของชายหญิง ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด เช่น การคิดที่ไม่เครียด การคิดเชิงบวก ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เช่น ทักษะการปฏิเสธการชวนไปมีพฤติกรรมเสี่ยง ทักษะการใช้ภาษากายที่สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การพูดสื่อสารที่สร้างมิตร

ทักษะชีวิตเฉพาะสามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับกลุ่ม ได้เรียนรู้จากเหตุการณ์ สถานการณ์จริงในชีวิต จากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ที่มีความหมายกับชีวิตของตนเอง เชื่อมโยงชีวิตและการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในปัจจุบันและอนาคต

สาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554 ที่มีสาระการเรียนรู้เฉพาะเจาะจงทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดได้แก่

1. ทักษะชีวิตในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้

1.1 สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

1.2 สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

1.3 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความคิดความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

2. ทักษะชีวิตในกิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยหลักสูตรกิจกรรมแนะแนวหรือโฮมรูมเกี่ยวกับกิจกรรมเพศศึกษา กิจกรรมทักษะชีวิต สารเสพติด เอดส์ ความรุนแรง การรู้จักเข้าใจตนเอง และกิจกรรมตามองค์ประกอบทักษะชีวิตในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว การจัดค่ายทักษะชีวิต เป็นต้น

2.2 สร้างทักษะชีวิตเฉพาะปัญหา เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการช่วยเหลือแนะนำ (advisory) โดยครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น เป็นผู้ให้คำปรึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสภาพปัญหาและความรุนแรงของปัญหา

2.3 การสร้างทักษะชีวิตในเด็กที่อยู่ในสภาวะวิกฤต ด้วยการใช้จิตวิทยาการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษา (Counseling) หรืออาจส่งต่อ (refer) กรณีต้องการบำบัดรักษาจากสถานบริการทางสาธารณสุขหรือหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ภาวะวิกฤตชีวิตติดยาบ้า หรือการมีพฤติกรรมทางจิต

2

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้

ดังได้กล่าวแล้วว่า ทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นทักษะชีวิตพื้นฐานที่เป็นแกนของทักษะชีวิตองค์ประกอบอื่น ๆ และสามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญจากการสอนปกติในชั้นเรียนด้วยการบูรณาการหรือสอดแทรกทักษะชีวิตในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่อิงมาตรฐานและตัวชี้วัด หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

กิจกรรมบูรณาการหรือสอดแทรกทักษะชีวิตพื้นฐาน เป็นลักษณะของกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความรู้สึกนึกคิดและการประยุกต์ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามสะท้อน เชื่อมโยง ปรับใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญ ที่จะพัฒนาทักษะชีวิตให้ผู้เรียนได้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสมและรู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยวิธีการสะท้อน (Reflect) ความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม เชื่อมโยง (Connect) กับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมาปรับใช้ (Apply) ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต

โดยครูหรือผู้จัดกิจกรรมเป็นผู้ตั้งประเด็นคำถาม หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาสาระในหลักสูตรแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนเปิดเผยตัวเอง ผ่านการสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมอง (Reflect) ได้คิดเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (Connect) และได้ประยุกต์ความรู้นั้น (Apply) ไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน **เรียกคำถามดังกล่าวโดยย่อว่า คำถาม R - C - A ซึ่งย่อมาจาก Reflect : สะท้อน Connect : เชื่อมโยง Apply : ปรับใช้หรือประยุกต์ใช้นั่นเอง**

การพัฒนาทักษะชีวิตด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A

เป็นการบูรณาการหรือสอนแทรกทักษะชีวิตพื้นฐานในการเรียนการสอนปกติใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยการถามเพื่อการสะท้อน (Reflect) การเชื่อมโยง (Connect) การปรับใช้ (Apply) หรือคำถาม R - C - A หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนรู้รายครั้ง รายชั่วโมงหรือรายกิจกรรม

ลักษณะของคำถาม R - C - A

1. เป็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมองของตน (R : Reflect) เป็นการถามถึงสิ่งที่ผู้เรียนสังเกตเห็นมองเห็นหรือสัมผัสหรือถามถึงความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในขณะร่วมกิจกรรมการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ในชั่วโมงนั้น

เช่น - นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรที่ได้เรียนในเรื่องนี้
- นักเรียนได้สังเกตไหมว่า ขณะทำงานร่วมกันกับเพื่อนมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง (ใครทำอะไรอย่างไร)
- พฤติกรรม/กิริยาอาการในการทำงานของกลุ่มเพื่อให้งานที่รับมอบหมายเสร็จทันเวลา เป็นอย่างไรบ้าง

ฯลฯ

2. เป็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเชื่อมโยง (C : Connect) เป็นการถามเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์หรือความรู้ที่มีมาก่อนกับประสบการณ์หรือความคิดที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่ในชั่วโมงนั้น

เช่น - ในการทำงานร่วมกันที่ผ่านมาในชั่วโมงก่อน ๆ นักเรียนเคยมีความรู้สึกเหมือนครั้งนี้หรือไม่ และความรู้สึกนั้นเป็นอย่างไร
- ในการทำงานร่วมกันในกลุ่มที่ผ่านมา (ในครั้งก่อน) นักเรียนเคยสังเกตบ้างไหมว่า มีอะไรเกิดขึ้นขณะช่วยกันทำงาน กิริยาอาการหรือพฤติกรรมของเพื่อน ๆ กับตัวเราเป็นอย่างไรบ้าง
- ความรู้สึกหรือการกระทำของนักเรียนครั้งนี้เหมือนกันกับที่นักเรียนเคยรู้สึกหรือเคยทำมาในครั้งก่อน ๆ อย่างไรบ้าง เพราะอะไร หรือเกิดจากสาเหตุอะไร

ฯลฯ

3. เป็นคำถามเพื่อการปรับใช้ (A : Apply) เป็นการถามถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ในปัจจุบันไปปรับใช้เพื่อเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต

เช่น - ในอนาคตหากนักเรียนเกิดความรู้สึกอย่างครั้งนี้อีก นักเรียนจะมีแนวทางการปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง จึงจะควบคุมหรือผ่อนคลายความรู้สึกนึกคิดที่ทำให้เกิดความกังวลหรือความเครียดให้หมดไปได้
- ในอนาคตหากนักเรียนพบเห็นพฤติกรรมอย่างนี้อีกจะมีแนวทางปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองและเพื่อน ๆ อย่างไรบ้าง
- ในอนาคตหากนักเรียนเจอกับเหตุการณ์เช่นนี้อีก นักเรียนจะมีแนวทางการปฏิบัติตนอย่างไรหรือแก้ไขเหตุการณ์อย่างไร

เทคนิคการใช้คำถาม R - C - A

การตั้งคำถาม R - C - A เพื่อสอบถามผู้เรียนหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือตัวชี้วัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละครั้งแล้วนั้น ครูจะต้องตั้งคำถามเพื่อการสนทนาสอบถามให้ผู้เรียนได้สะท้อน เชื่อมโยง และปรับใช้สอดรับกัน ให้เกิดคุณลักษณะทักษะชีวิตองค์ประกอบเดียวกันอย่างต่อเนื่องและมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ทิศทางเดียวกัน โดยเริ่มจากการถามความรู้สึกหรือมุมมอง (Reflect) จากนั้นถามต่อด้วยคำถามให้คิดเชื่อมโยง (Connect) และจบด้วยคำถามให้อภิปรายเพื่อการปรับใช้ (Apply) ด้วยการสร้างความคิด จินตนาการและองค์ความรู้เตรียมพร้อมสำหรับใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่อาจเผชิญในอนาคตทั้งระยะสั้นและอนาคตระยะยาว

ตัวอย่าง การตั้งคำถาม R - C - A เพื่อสอบถามผู้เรียนหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการจัดกิจกรรมใช้เวลา 5 - 10 นาที ที่แสดงความต่อเนื่อง สอดรับความคิด ความรู้ของผู้เรียนอย่างมีทิศทางเดียวกัน

1 คำถามเพื่อการสะท้อน (R : Reflect)	2 คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C : Connect)	3 คำถามเพื่อการปรับใช้ (A : Apply)
• นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรบ้างที่เราได้เรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกัน	• ในช่วงที่ผ่านมา นักเรียนเคยมีความรู้สึกอย่างนี้เกิดขึ้นหรือไม่ แล้วนักเรียนทำอย่างไรกับความรู้สึกนั้น (มีวีการอย่างไรจัดการกับความรู้สึกทางลบที่เกิดขึ้น)	• ในโอกาสต่อไปถ้าหากนักเรียนเกิดความรู้สึกอย่างนี้อีก นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรไม่ให้ความรู้สึกนี้รบกวนตัวเราอีก (ช่วยกันคิด)
• นักเรียนได้สังเกตหรือได้เห็นไหมว่าสิ่งที่เราแสดงออกต่อเพื่อนในกลุ่มเป็นอย่างไร (ดี/ไม่ดี) • ในการทำงานร่วมกันในครั้งต่อไปหากมีความขัดแย้งหรือการเห็นไม่ตรงกันอย่างนี้อีกนักเรียนจะทำอย่างไรหรือคลี่คลายเหตุการณ์อย่างไร	• ในการทำงานร่วมกันกับเพื่อนที่ผ่านมานักเรียนเคยแสดงออกหรือเคยเห็นเพื่อนแสดงออกต่อเพื่อนของเราเช่นครั้งนี้หรือไม่ • นักเรียนคิดว่าการแสดงออกนั้นดีหรือไม่ดี ทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่นหรือไม่ ใครชอบ/ไม่ชอบบ้าง • ครั้งนั้นนักเรียนแก้ไขอย่างไร	• ในการทำงานร่วมกันในครั้งต่อไปหากมีความขัดแย้ง หรือการเห็นไม่ตรงกันอย่างนี้อีก นักเรียนจะทำอย่างไรหรือคลี่คลายเหตุการณ์อย่างไร

คำถามเพื่อการสะท้อน (R : Reflect)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C : Connect)	คำถามเพื่อการปรับใช้ (A : Apply)
• นักเรียนมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็นอย่างไรกับความขัดแย้งหรือการมีความคิดเห็นไม่ตรงกันของเพื่อน ๆ ในกลุ่ม/ในห้องเรียน	• ความขัดแย้งครั้งนี้หรือเหตุการณ์แบบครั้งนี้ เหมือนกับครั้งก่อน ๆ หรือไม่ มันเกิดขึ้นได้อย่างไร • นักเรียนทำอย่างไรหรือปฏิบัติอย่างไรกับความรู้สึกนั้น • นักเรียนทำอย่างไรจึงหยุดความขัดแย้งการเห็นไม่ตรงกันได้	• ในการทำงานร่วมกันในครั้งต่อไป หากมีความขัดแย้งหรือการเห็นไม่ตรงกันอย่างนี้อีกนักเรียนจะทำอย่างไร หรือคลี่คลายเหตุการณ์อย่างไร
• นักเรียนเคยสังเกตตนเองหรือไม่ว่าตนเองมีวิธีการอย่างไรทำให้ตนเองไม่โกรธเมื่อเกิดความขัดแย้งกันกับเพื่อน ๆ และทำอย่างไรบ้างความขัดแย้งนั้นจึงไม่รุกลามไปและยุติได้ (ขณะทำกิจกรรมปัจจุบัน)	• นักเรียนคิดว่าที่ผ่านมาความขัดแย้งความโกรธนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร ถ้าย้อนกลับไปได้นักเรียนจะไม่ทำ/ปฏิบัติ .....(ทางลบ)..... แต่จะทำ/ปฏิบัติ..... (ทางบวก)	• นักเรียนคิดว่าจะทำอะไรหรือปฏิบัติตนอย่างไร ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างไร เพื่อให้สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดีขึ้น • นักเรียนตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างไร เพื่อให้การเรียนดีขึ้นหรือมีชีวิตที่ดีในอนาคต • นักเรียนตั้งใจจะเปลี่ยนแปลงหรือปรับวิธีการทำงานร่วมกันในกลุ่มอย่างไรบ้าง เพื่อให้อยู่ร่วมกันทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น

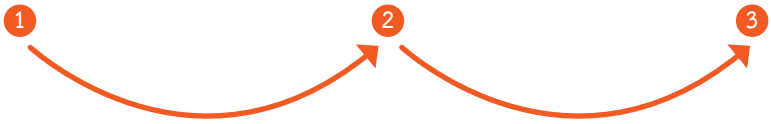

การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสสนทนา หรืออภิปรายเพื่อตอบคำถาม มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะชีวิตอย่างมาก เพราะการสนทนาสอบถามและตอบคำถามแบบเชื่อมโยง จะทำให้ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมต่อกันระหว่างการเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้ กับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน จะมองเห็นความเป็นจริงในชีวิตของตนและถูกท้าทายให้คิดหาทางออก ให้โอกาสสร้างแนวความคิดหรือมุมมองใหม่ ๆ ได้ร่วมแบ่งปันความคิดเห็น ความกังวลในใจและประสบการณ์ของตนเองร่วมกันอย่างต่อเนื่อง อย่างมีวิจารณญาณ นำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และยังเป็นการส่งเสริมความคิดขั้นสูงและพัฒนาทักษะการฟัง การพูดของผู้เรียนอีกด้วย ทั้งนี้ ครูหรือผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการตั้งคำถามให้ผู้เรียนสะท้อน-เชื่อมโยง-ปรับใช้ (R - C - A) ในเรื่องที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในด้านบวก หลังจากสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ และตัวชี้วัดในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด ในแต่ละกิจกรรมหรือแต่ละรายชั่วโมงเรียนเสมอ

3

แนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บูรณาการทักษะชีวิต

โครงสร้างตัวอย่างการบูรณาการทักษะชีวิตในการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ อิงมาตรฐานตัวชี้วัด หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชั้น	ตัวชี้วัด/วัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ	คำถาม R - C - A ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะชีวิตตามองค์ประกอบหรือพฤติกรรมทักษะชีวิต
ภาษาไทย	1. ช้างก็มีหัวใจ	ป.1	อ่านบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามเนื้อหาจังหวะและทำนอง	การรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง
	2. นักข่าวรุ่นเยาว์	ป.5	มีมารยาทในการฟัง	การยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยสันติวิธี
	3. การอ่านอย่างสร้างสรรค์	ม.2	พูดโฆษณาให้ผู้อื่นคล้อยตามอย่างสมเหตุสมผล	การจัดการกับอารมณ์และความเครียด
	4. การใช้ภาษาสุภาพ	ม.4	ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะ	สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก
คณิตศาสตร์	1. การคูณในรูปการบวก	ป.2	เมื่อกำหนดจำนวนสองจำนวนคูณกันให้สามารถเขียนให้อยู่ในรูปของการบวกจำนวนที่เท่ากันและหาคำตอบได้	การควบคุมอารมณ์ตนเอง
	2. การบวกทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่ง	ป.5	1. เมื่อกำหนดโจทย์การบวกทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่งให้สามารถหาคำตอบพร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้และแสดงวิธีทำได้ 2. ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปได้อย่างเหมาะสม	ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสารไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชั้น	ตัวชี้วัด/วัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ	คำถาม R - C - A ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะชีวิตตามองค์ประกอบหรือพฤติกรรมทักษะชีวิต
	3. ความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม	ป.6	1. อธิบายการหาความยาวรอบรูปสามเหลี่ยมได้ 2. เมื่อกำหนดรูปสามเหลี่ยมให้สามารถหาความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยมนั้นได้ 3. ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปได้อย่างเหมาะสม	การจัดการกับอารมณ์และความเครียด
	4. ปริมาตรของทรงกระบอก	ม.3	1. อธิบายลักษณะและคุณสมบัติของทรงกระบอก 2. ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา 3. ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมายและการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง 4. ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม	“กำหนดเป้าหมายการเรียน” : ประเมินอารมณ์ความรู้สึกและควบคุมตนเองเมื่อเผชิญสถานการณ์
วิทยาศาสตร์	วัสดุที่นำมาทำของเล่น	ป.1	1. สังเกตและระบุลักษณะที่ปรากฏหรือคุณสมบัติของวัตถุที่ทำของเล่นใช้ในชีวิตประจำวัน 2. จำแนกวัสดุที่ใช้ทำของเล่นและระบุเกณฑ์ที่ใช้จำแนก	ใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อยคลายไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
	การเกิดดิน	ป.4	1. ระบุชนิดและคุณสมบัติของดินในท้องถิ่น 2. แสดงความคิดเห็นและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้	รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
	วัฏจักรน้ำ	ป.5	ทดลองและอธิบายการเกิดวัฏจักรน้ำ	การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชั้น	ตัวชี้วัด/วัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ	คำถาม R - C - A ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะชีวิตตามองค์ประกอบหรือพฤติกรรมทักษะชีวิต
	ธรรมชาติของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง	ม.1	สืบค้น วิเคราะห์และอธิบายผลการเกิดสภาวะโลกร้อน รูโหว่โอโซนและฝนกรดที่มีต่อสิ่งมีชีวิตและสภาพแวดล้อม	มีทักษะการแสวงหาสืบค้นข้อมูล
	ความผิดปกติและโรคทางพันธุกรรม	ม.3	1. จำแนกและอธิบายความผิดปกติทางพันธุกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครโมโซม 2. สืบค้นข้อมูลยกตัวอย่างความผิดปกติของโรคทางพันธุกรรม	การจัดการกับอารมณ์และความเครียด
	ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	ม.6	1. เขียนแผนดำเนินงานการเฝ้าระวังอนุรักษ์และพัฒนาธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 2. ร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน	วางตัวและกำหนดท่าทีเหมาะสมกับสถานการณ์
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1. ฟังให้รู้ดูให้จำ	ป.1	บอกความหมายและประโยชน์ของการมีสติ	การรู้จักควบคุมตนเอง
	2. การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	ป.4	1. บอกบทบาทและความรับผิดชอบของผู้นำและผู้ตาม 2. บอกประโยชน์ของการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธภาพและประสิทธิผล 3. ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
	3. ศาสนิกชนที่ดี	ม.1	ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามหลักความพอเพียง	ยอมรับความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชั้น	ตัวชี้วัด/วัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ	คำถาม R - C - A ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะชีวิตตามองค์ประกอบหรือพฤติกรรมทักษะชีวิต
	4. สิทธิมนุษยชน	ม.4	1. อธิบายและยกตัวอย่างปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยปัจจุบัน 2. เสนอแนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล 3. เลือกตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เผชิญอย่างมีเหตุผล	ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้อง
สุขศึกษาและพลศึกษา	1. สุขภาพช่องปากดีมีความสุข	ป.1	1. เห็นคุณค่าของปากที่ตนเองมีสุขภาพของปากดี 2. บอกประโยชน์ของการมีสุขภาพดีในช่องปากดี	รักและเห็นคุณค่าในตนเอง
	2. วัยใสวัยรุ่น	ป.5	1. อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางเพศของวัยรุ่นได้ 2. ตระหนักถึงการวางตัวที่เหมาะสมกับวัย	คาดคะเนความเสี่ยงในสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล
	3. พัฒนาการของมนุษย์โลก	ม.3	1. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์จากแหล่งเรียนรู้ได้ 2. สามารถเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาในแต่ละช่วงชีวิตมนุษย์ได้	วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์
	4. ชีวิตและสิ่งแวดล้อม	ม.4-ม.6	วิเคราะห์ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์	ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ
	5. การเคลื่อนไหวและการเล่นเกม	ป.4	เล่นเกมเลียนแบบและกิจกรรมวิ่งผลัดได้	การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลและตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชั้น	ตัวชี้วัด/วัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ	คำถาม R - C - A ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะชีวิตตามองค์ประกอบหรือพฤติกรรมทักษะชีวิต
	6. เกมน้ำดื่มซ่อนพิษ	ป.6	เล่นเกมและกีฬาได้เหมาะสม ควบคุมตนเองได้	ความสามารถในการตั้งคำถามที่นำไปสู่คำตอบที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ
	7. เกมวิ่ง 4 ขา	ม.1	1. มีวินัยปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงในการเล่นกีฬา 2. เคลื่อนไหวร่างกายมีความคล่องแคล่ว	ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย
	8. เกมยิงเรือ	ม.4	อธิบายและปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิ กฎกติกา กลวิธีต่าง ๆ ระหว่างการเล่นกับผู้อื่นและนำไปสรุปเป็นแนวปฏิบัติและใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง	การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และเห็นใจผู้อื่น
ศิลปะ	ระบายสีตามความรู้สึก	ป.1	เขียนภาพระบายสีเป็นภาพเรื่องราวจากประสบการณ์ได้	แสดงความสามารถและความภาคภูมิใจให้ผู้อื่นรับรู้
	สีวรรณะสีอุ่น-สีเย็น	ป.4	อธิบายทัศนธาตุเรื่องสีและวงจรสีตามธรรมชาติได้	การจัดการกับอารมณ์และความเครียด
	ลักษณะเสียงในการร้องเพลง	ป.5	ออกเสียงร้องตามสัญญาณมือได้อย่างถูกต้องตามจังหวะเพลงที่ร้อง	การเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น
	การร้องเพลงประสานเสียง	ม.1	ขับร้องเพลงประสานเสียงแบบแซนท์ได้ถูกต้องสนุกสนาน	รู้เท่าทันอารมณ์ประเมินอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตนเอง
	การออกแบบโฆษณา	ม.2	ออกแบบจัดการโฆษณาจากความคิดสร้างสรรค์ได้	รู้จักคลายเครียดด้วยวิธีสร้างสรรค์
	เขียนภาพการ์ตูน (ภาพล้อเลียน)	ม.4-ม.6	เขียนภาพการ์ตูนหรือภาพล้อเลียนเพื่อแสดงความคิดเห็นได้	ความรับผิดชอบต่อสังคม

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชั้น	ตัวชี้วัด/วัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ	คำถาม R - C - A ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะชีวิตตามองค์ประกอบหรือพฤติกรรมทักษะชีวิต
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	1. การพับจรวดกระดาษ	ป.1	พับจรวดกระดาษและนำไปใช้ประโยชน์	การค้นหาจุดเด่นจุดด้อยและความภาคภูมิใจในตนเอง
	2. ประดิษฐ์ดอกตะขาบ	ป.5	ประดิษฐ์ดอกตะขาบได้	การสื่อสารเชิงบวกการพูดให้กำลังใจผู้อื่น
	3. ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไรให้ปลอดภัย	ป.6	อธิบายปัญหาที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่ไม่ปลอดภัย	การเลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่ากันการเปลี่ยนแปลงของสังคม
	4. ปฏิบัติการเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน	ม.3	ปฏิบัติการเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนบันทึกลงในไฟล์ข้อมูล	แก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤต เป็นบทเรียนชีวิตตนเอง
	5. โครงงานประดิษฐ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	ม.4-ม.6	1. อธิบายกระบวนการฝึกทักษะอาชีพตามโครงงาน 2. วางแผลการปรับปรุงให้มีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย	ความสามารถในการสรุปความสำเร็จจากประสบการณ์การแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤตเป็นบทเรียนชีวิตตนเอง
ภาษาต่างประเทศ	1. My self การพูดเกี่ยวกับร่างกายตนเอง	ป.1	1. บอกชื่อ อายุ รูปร่าง ส่วนสูงของตนเองได้ 2. บอกสิ่งที่ดีและชื่นชอบในตัวนักเรียนได้	รักและเห็นคุณค่าในตนเอง
	2. Funny language ปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำ	ป.4	1. ปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำอย่างง่ายที่ฟังหรืออ่านได้ 2. ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น	รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราและกล้ายืนยันความคิดตนเอง
	3. Interpersonal Relation ship การอ่านข่าว	ม.2	1. อ่านออกเสียงที่ถูกต้องตามหลักการอ่านข่าว 2. วิเคราะห์ข่าวได้อย่างสร้างสรรค์ 3. ทำงานร่วมกันผู้อื่นบนพื้นฐานประชาธิปไตย	ตัดสินใจในสถานกาณ์อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชื่อแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชั้น	ตัวชี้วัด/วัตถุประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระ	คำถาม R - C - A ที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะชีวิตตามองค์ประกอบหรือพฤติกรรมทักษะชีวิต
	4. Knowledge language พูดและเขียนแสดงความรู้สึก	ม.4-ม.6	1. พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกจากข่าวได้ 2. สร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้	การผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดที่ไม่พึงประสงค์

ตัวอย่าง

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู การพูด สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม)

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.1	✓	✓	-	-	แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้	ตั้งคำถามนำไปสู่คำตอบที่เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ ต่าง ๆ	-	ฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและรับรู้ความรู้สึกและความต้องการของผู้พูด
ป.2	-	✓	-	✓	-	วิเคราะห์จำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้	-	ใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลายสบายใจไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความรุนแรงได้
ป.3	-	-	-	✓	-	-	-	แสดงออกหรือสะท้อนความรู้สึกหรือการกระทำของตนเองที่แสดงว่าเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น
ป.4	-	✓	-	✓	-	แสดงผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ	-	แสดงความคิดเห็นความรู้สึก ความชื่นชมและการกระทำที่ดีงามให้ผู้อื่นรับรู้ได้
ป.5	-	✓	-	-	-	วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.6	-	✓	-	✓	-	วิพากษ์วิจารณ์ตามหลักการเหตุผลและใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องสนับสนุน	-	- ปฏิบัติตามกฎกติกาของกลุ่มชั้นเรียนและสังคม - รู้จักปฏิเสธ ต่อรอง ร้องขอความช่วยเหลือได้ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์
ม.1	-	✓	-	✓	-	- มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ - เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทันชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลง	-	- รู้จักปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสี่ยง - รู้จักเตือนเพื่อน - กล้าแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ต่างอย่างมีเหตุผล
ม.2	-	✓	-	✓	-	- ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญ - มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	-	มีวิธีการสื่อสารกับผู้อื่นด้วยความสุภาพและเป็นมิตร
ม.3	✓	✓	-	-	มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	มีทักษะในการแสวงหาข้อมูลและใช้ข้อมูล	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.4-ม.6	✓	-	-	✓	มีทักษะการกำหนดทิศทางและวางแผนการดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมายความสำเร็จที่ตนเองคาดหวัง	-	-	- กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและหลักวิชาการที่เหมาะสม - มีวิธีการสื่อสารกับผู้อื่นทั้งด้านภาษาพูด ภาษากายด้วยความสุภาพและเป็นมิตร

ในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถพัฒนาทักษะชีวิตได้ทุกองค์ประกอบ และองค์ประกอบทักษะชีวิตที่ไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้สาระภาษาไทย ครูสามารถพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา ภาษาไทย **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ช้างก็มีหัวใจ **เวลา** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองตามความสนใจ

3. วัตถุประสงค์

- อ่านบทร้อยกรองได้ถูกต้องตามเนื้อหา ทำนองเสนาะและจังหวะ

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

- รู้จักความถนัดและความสามารถของตนเอง (แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้)

5. สาระเนื้อหา

- อ่านคล่องร้องเล่น (การอ่านบทร้อยกรองสั้น)

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 นักเรียนฟังครูอ่านบทร้อยกรอง “อ่านคล่องร้องเล่น” 2 เที่ยวและสนทนาร่วมกัน

6.2 นักเรียนฝึกอ่านบทร้อยกรองตามครู 3 เที่ยว จากนั้นฝึกอ่านพร้อมกัน

6.3 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ฝึกอ่านบทร้อยกรอง “อ่านคล่องร้องเล่น”

6.4 นักเรียนรับซองบัตรคำจากครู กลุ่มละ 1 ซอง (ซองบัตรคำจากบทร้อยกรองที่อ่าน)

6.5 ครูติดกระเป๋าผนังบทร้อยกรองและเว้นคำที่ต้องการให้นำคำจากบทร้อยกรองที่อ่านมาเติม

6.6 ครูให้สัญญาณแต่ละกลุ่มแข่งขันบัตรคำบทร้อยกรองมาเติมในช่องว่างบนกระเป๋าผนังให้ถูกต้องตามเนื้อหาของบทร้อยกรอง

6.7 กลุ่มใดเสร็จก่อนและถูกต้องเป็นผู้ชนะ

6.8 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การรู้จักอารมณ์ของตนเอง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรบ้างที่ได้ฝึกอ่านบทร้อยกรองร่วมกับเพื่อน (ยาก-ง่าย หรือ ชอบ-ไม่ชอบ อย่างไร)
- นักเรียนมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างไรในขณะแข่งขันเติมคำในบทร้อยกรอง (เป็นทุกข์-สนุก ไม่พอใจ-พอใจ)
- กลุ่มที่ชนะรู้สึกอย่างไร
- กลุ่มที่ไม่ชนะรู้สึกอย่างไร

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- ความรู้สึก/อารมณ์ที่เกิดขึ้นเกิดจากสาเหตุอะไรบ้าง
- กลุ่มที่ชนะทำอย่างไรจึงชนะการแข่งขัน
- กลุ่มที่เติมคำได้ไม่ถูกต้องเป็นเพราะอะไร

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- ในการฝึกอ่านเขียนภาษาไทยครั้งต่อไป นักเรียนต้องการปรับปรุงวิธีการฝึกหรือการแข่งขันอะไรบ้าง และปรับปรุงอย่างไร
- ทำอย่างไรจึงจะไม่ทำให้เราเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกที่ไม่ดี

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 บทร้อยกรอง

7.2 กระเป๋าผนัง ซองบัตรคำจากบทร้อยกรอง

7.3 ประเด็นคำถาม R - C - A

8. การประเมินผล

8.1 สังเกต ความสามารถในการอ่านบทร้อยกรอง

8.2 สังเกต พฤติกรรม/การตอบคำถามและการแสดงความรู้สึกให้ผู้อื่นรับรู้ การฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ

8.3 ตรวจสอบ ความสามารถในการสื่อความคิด ความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจและการคิดปรับปรุง การคิดปฏิบัติตนในโอกาสต่อไปของผู้เรียน

9. พฤติกรรมที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาและแสดงออก

9.1 การแสดงความสามารถในการอ่านบทร้อยกรอง

9.2 การแสดความสามารถในการรู้จัก เข้าใจคำในบทร้อยกรองโดยการแข่งขัน

9.3 การฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ และรับรู้ความรู้สึกของผู้พูด

9.4 การรู้สาเหตุของการเกิดความรู้สึก (อารมณ์) ที่ดี/ไม่ดีของตนเอง

บทร้อยกรอง
เรื่อง “อ่านคล่องร้องเล่น”

พูดเพราะช้างถูกใจ จะว่าง่ายไม่ดื้อดึง
ถ้าดุจะมึนตึง เสียงโกรธขึ้งจะดื้อใส่
ถึงแม้จะเป็นช้าง รู้ไว้บ้างมีหัวใจ
ใจใครก็ใจใคร พูดเพราะไว้ได้ไมตรี

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา ภาษาไทย **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง นักข่าวรุ่นเยาว์ **เวลา** 2 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

3. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนมีมารยาทในการฟัง

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

4.1 วิพากษ์ วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง

4.2 คาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล

5. สาระเนื้อหา

- การวิเคราะห์ข่าวประจำวัน (ข่าวอุบัติภัย ข่าวภัยสังคม เช่น ภัยทางเพศ ภัยด้านสุขภาพ ฯลฯ)

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 มอบหมายให้ผู้เรียนไปอ่านข่าวและคัดเลือกข่าวที่ผู้เรียนคิดว่าอาจเกิดขึ้นกับตนเองได้ถ้าไม่ป้องกันตนเอง

6.2 ตัวแทนผู้เรียนแต่ละกลุ่มออกมาอ่านข่าวที่ไปศึกษามาแล้วและเลือกมาอ่านกลุ่มละ 1 ข่าว

6.3 ผู้เรียนและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับข่าวที่ได้รับฟัง หรือให้อภิปรายกลุ่มตามประเด็นต่อไปนี้

6.3.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับข่าวที่เพื่อน ๆ นำมาอ่านให้ฟัง

6.3.2 ในชีวิตจริง นักเรียนเคยพบเห็นคนที่ประสบกับภัยอันตรายเหมือนในข่าวที่ฟังหรือไม่อย่างไร

- นักเรียนคิดว่าจากสถานการณ์ในข่าวจะมีผลกระทบตามมาหรือไม่ ใครได้รับผลกระทบบ้าง รุนแรงหรือมากน้อยเพียงใด
- ในวิถีการดำเนินชีวิตจริงของนักเรียนจะมีโอกาสพบหรือเผชิญกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ดังในข่าวบ้างหรือไม่ เพราะอะไร
- หากมีโอกาสเผชิญสถานการณ์ดังในข่าว นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันหรือหาทางออกให้กับตัวเองอย่างไรบ้าง

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายอย่างอิสระ กระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นตามหลักการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ด้วยเหตุผล ข้ออ้างอิงสนับสนุนความคิดเห็นและแสดงกิริยาวาจาสุภาพ

6.4 ร่วมกันสรุปสาระสำคัญของประเด็นคำถามข้อคิดเกี่ยวกับการรู้จักคาดคะแนนความเสี่ยงของตนเองที่อาจเกิดจากการเผชิญสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่ได้รับรู้จากข้อมูลข่าวสาร

6.5 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตการยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยสันติวิธี

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ในขณะที่อภิปรายแสดงความคิดเห็น**
- **ในกลุ่มของนักเรียนมีความขัดแย้งกันบ้างหรือไม่ เป็นการขัดแย้งกันเรื่องอะไร**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ในการเรียน การทำงานของนักเรียน มีความขัดแย้งกันเรื่องอะไรมากที่สุด สาเหตุมาจากอะไร**
- **นักเรียนสังเกตไหมว่า นักเรียนและเพื่อน ๆ ทำอย่างไร ความขัดแย้งนั้นจึงยุติลง**
- **หากความขัดแย้งนั้นไม่ยุติลงจะเกิดผลตามมาอย่างไรบ้าง ทั้งต่อตัวเองและบุคคลอื่น ๆ**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **หากนักเรียนหรือกลุ่มของนักเรียนเกิดความขัดแย้งกัน นักเรียนมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรจึงจะยุติความขัดแย้งนั้นได้**
- **หากในอนาคตนักเรียนเผชิญกับความขัดแย้งหรือเป็นผู้ร่วมในความขัดแย้งจะป้องกันไม่ให้เกิดขัดแย้งรุนแรงอย่างไรบ้าง**

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 สังเกตความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม

7.2 การฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ

7.3 การพูดแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีมารยาท

7.4 การเสนอความคิดเพื่อการปรับใช้วิธีการยุติความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา ภาษาไทย **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การอ่านอย่างสร้างสรรค์ **เวลา** 2 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ระบุข้อสังเกต การชวนเชื่อโน้มน้าวหรือความสมเหตุสมผลของงานเขียน

3. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- รู้จักแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข)

5. สาระเนื้อหา

- การอ่านจับใจความและสังเคราะห์แนวคิดจากการอ่านผลงานเขียนที่ดี

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 นักเรียนอ่านหนังสือนอกเวลาตามความสนใจมาคนละ 1 เรื่อง เช่น นิยาย นิทาน บทความ วารสาร วรรณคดี วรรณกรรม เรื่องสั้น สารคดี

6.2 นักเรียนจับกลุ่มตามลักษณะของหนังสือที่อ่าน

6.3 แต่ละกลุ่มสรุปร่วมกันเกี่ยวกับประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

6.3.1 เรื่องย่อ

6.3.2 ข้อคิดที่ได้รับ/ประโยชน์

6.3.3 ถ้อยคำสำนวนโวหารในเรื่อง

6.3.4 การเดินเรื่อง การวางโครงเรื่อง

6.3.5 ความสอดคล้องกับสภาพสังคม สถานการณ์ในปัจจุบัน

6.4 ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอเรื่องที่อ่านและข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน

6.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำหนังสือที่คัดเลือกจัดแสดงไว้ที่โต๊ะและเขียนสรุปไว้ให้น่าสนใจเป็นแผ่นพับหนังสือหน้าเดียว E-book ฯลฯ พร้อมทั้งโฆษณาเชิญชวนให้เพื่อน ๆ มาฟัง มาศึกษาหนังสือซึ่งต้องโฆษณาให้น่าสนใจที่สุด มีเพื่อนมาดูและมาสนใจมากที่สุด

6.6 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตการจัดการกับอารมณ์และความเครียด

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **เมื่อได้รับมอบหมายให้ไปอ่านหนังสือนอกเวลามาคนละ 1 เรื่อง นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร**
- **ปัจจัยหรือสิ่งใดที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดความกดดันมากที่สุด หรือเครียดมากที่สุด (การหาหนังสือ การเลือกหนังสือ การหาเวลาอ่าน การวิเคราะห์หนังสือ เวลา ฯลฯ)**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **นักเรียนจัดการกับความกดดันนั้นอย่างไร**
- **ทำอย่างไรทำให้จิตใจสงบและได้งานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จหรืออาจไม่สำเร็จ**
- **ที่ผ่านมาใครเคยเครียดหรือมีความกดดันเรื่องอะไรบ้าง ทำอย่างไรจึงคลายเครียดหรือหลุดพ้นจากความกดดัน**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **มีวิธีการใดบ้างที่สามารถผ่อนคลายตนเองไม่ให้เครียด**
- **หากเราเกิดความเครียดจะเลือกใช้วิธีการไหนที่เหมาะกับตนเองและคลายเครียดได้จริง**
- **หากไม่อยากเกิดความเครียดจะป้องกันอย่างไร**

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องแมงมุมเพื่อนรัก นิกกับพิมพ์ มอม แว่นแก้ว กะทิ หลายชีวิต ฯลฯ

7.2 ประเด็นคำถาม R - C - A

8. การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรม ลักษณะการคิด การแสดงความคิดเห็น การสื่อความคิด การสื่อสารที่โน้มน้าวโฆษณาให้ผู้อื่นคล้อยตาม ตลอดจนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ราบรื่น ไม่เกิดความขัดแย้ง ฯลฯ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา ภาษาไทย **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 4-6

เรื่อง การใช้ภาษาสุภาพ **เวลา** 2 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาสกาลเทศะและบุคคลรวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม

3. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้นักเรียนใช้ภาษาเหมาะสมกับกาลเทศะ

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

- สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก

5. สาระเนื้อหา

5.1 การใช้ภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ

5.2 การสื่อสารเชิงบวก

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องภาษาที่ใช้กับบุคคลและโอกาสต่าง ๆ เช่น ภาษาพูด ภาษาท่าทาง (ภาษากาย) และภาษาเขียน

6.2 นักเรียนไปจดบันทึกพาดหัวข่าวที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง บุคคล และเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความโกรธ เกลียดชัง ยุแหย่ เป็นต้น

6.3 ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อความที่พาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์กลุ่มละ 1 เรื่อง

6.4 นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์การใช้ภาษาที่พาดหัวข่าว คำ ประโยคใดที่ใช้ภาษาไม่เหมาะสม

6.5 นักเรียนและครูร่วมกันสรุป คำ ประโยค จากหัวข้อข่าวที่พบในหน้าหนังสือพิมพ์และมีความเหมาะสมเพียงใด

6.6 นักเรียนร่วมกันแก้ไขคำ ประโยค จากภาษาหนังสือพิมพ์ให้เป็นภาษาไทยที่ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาและเหมาะสมกับวัฒนธรรมภาษาไทย แล้วนำไปติดบอร์ดให้นักเรียนอื่น ๆ ศึกษาเรียนรู้

6.7 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตการสื่อสารที่สร้างสัมพันธภาพและการสื่อสารเชิงบวก

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **จากการที่นักเรียนได้ศึกษาคำหรือประโยคในหน้าหนังสือพิมพ์ที่ไม่เหมาะสม นักเรียนรู้สึกหรือคิดอย่างไร**
- **นักเรียนเคยสังเกตหรือไม่ว่า การพูด การสื่อสารกันในระหว่างเพื่อน พ่อแม่ที่ทำให้ไม่เข้าใจกันหรือยิ่งพูดก็ยิ่งมีเรื่อง ยิ่งพูดก็ยิ่งเป็นปัญหา เป็นคำพูดหรือการสื่อสารแบบใด**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ในประสบการณ์ของตัวนักเรียนเอง เคยมีบ้างไหมที่พูดโดยไม่คิดแต่ทำให้เพื่อนเสียใจ**
- **นักเรียนเคยเสียใจ น้อยใจ เจ็บใจ จากคำพูดของเพื่อนบ้างหรือไม่ เช่น คำพูดว่าอย่างไร**
- **ถ้าเป็นไปได้ อยากให้เพื่อนเปลี่ยนคำพูดนั้นเสียใหม่ว่าอย่างไร เราจึงจะมีกำลังใจและชื่นใจ**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **นักเรียนคิดว่าคำพูดที่สร้างมิตรควรเป็นอย่างไร**
- **นักเรียนยกตัวอย่างคำพูดหรือการสื่อสารทางกาย กิริยาท่าทางที่ดีไม่ทำให้เพื่อนโกรธแต่ทำให้ตัวเองกับเพื่อนรู้สึกดีต่อกัน ควรพูดหรือสื่อสารอย่างไร**
- **การพูดให้เหมาะกับบุคคล เหมาะกับเหตุการณ์ควรเป็นอย่างไร**

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 หนังสือพิมพ์รายวัน/รายสัปดาห์

7.2 ประเด็นคำถาม R - C - A

8. การประเมินผล

8.1 สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียน

8.2 สังเกตการใช้ภาษา (การพูด ภาษากาย) เพื่อการสื่อสารความคิดของตนต่อผู้อื่นทางบวก

ตัวอย่าง

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ สาระที่ 2 การวัด สาระที่ 3 เรขาคณิต สาระที่ 4 พีชคณิต สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์)

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.1	-	✓	-	-	-	วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผล	-	-
ป.2	-	✓	-	-		1. จำแนกแยกแยะข้อมูลด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้ 2. มีทักษะในการสังเกตและมีแนวทางหาคำตอบ 3. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง 4. สร้างและแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ (เรขาคณิต) 5. ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.3	-	✓	-	-	-	วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผล	-	-
ป.4	✓	✓	-	-	- แสดงความสามารถให้ผู้อื่นรับรู้ - บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบและภาคภูมิใจ	1. จำแนกแยกแยะข้อมูลและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้ 2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่เหมาะสมและถูกต้อง 3. มีทักษะการสังเกตและมีแนวทางหาคำตอบ 4. สร้างและแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ	- - -	-
ป.5	✓	✓	-	-	แสดงความสามารถให้ผู้อื่นรับรู้	1. วิเคราะห์จำแนกแยกแยะข้อมูลและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้ 2. มีทักษะในการสังเกตและมีแนวทางหาคำตอบ		

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
						3. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เลือกแก้ไขปัญหาและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ 4. สร้างและแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ 5. คาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล		
ป.6	✓	✓	-	-	แสดงความ สามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้	1. วิเคราะห์จำแนกแยกแยะข้อมูลและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้ 2. มีทักษะในการสังเกตและมีแนวทางหาคำตอบ	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
						3. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเลือกแก้ไขปัญหาและตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ 4. สร้างและแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ 5. คาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล		
ม.1	-	✓	-	-	-	1. ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้อง 2. แก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์วิกฤตอย่างไตร่ตรองตามขั้นตอนและหลักการแก้ปัญหา	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
						3. กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล 4. สร้างสรรค์ผลงานและแสดงพฤติกรรมได้เป็นที่ยอมรับ 5. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น		
ม.2	-	✓	-	-	-	1. แก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์วิกฤตอย่างไตร่ตรองตามขั้นตอนการแก้ปัญหา 2. ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้อง	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
						3. สร้างสรรค์ผลงานและแสดงพฤติกรรมได้เป็นที่ยอมรับ		
ม.3	-	✓	-	-	-	1. แก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์วิกฤตอย่างไตร่ตรองตามหลักการขั้นตอนการแก้ปัญหา 2. ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้อง 3. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น	-	-
ม.4-ม.6	-	✓	-	-	-	1. ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้อง	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
						2. แก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์วิกฤติอย่างไตร่ตรองตามขั้นตอนการแก้ปัญหา 3. ประเมินและสรุปผลการกระทำการตัดสินใจและการแก้ปัญหาในสถานการณ์คับขันจากประสบการณ์ที่ดีของตนเองและผู้อื่นเป็นบทเรียนชีวิตของตนเอง 4. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น		

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การคูณ **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 2

แผนการเรียนรู้ที่ 5 การคูณในรูปการบวก **เวลา** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ และใช้การดำเนินการในการแก้ปัญหา

ตัวชี้วัด

- มาตรฐาน ค 1.1 ป.2/1 บวก ลบ คูณ หารและบวก ลบ คูณ หาร ระคนของจำนวนนับไม่เกินหนึ่งพันและศูนย์ พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ

สาระสำคัญ

1. การหาผลคูณของจำนวนสองจำนวน อาจใช้วิธีเปลี่ยนจากการคูณไปอยู่ในรูปการบวกจำนวนที่เท่ากัน แล้วหาผลบวก
2. จำนวนที่ได้จากการคูณจำนวนสองจำนวนเรียกว่า ผลคูณ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- เมื่อกำหนดจำนวนสองจำนวนคูณกันให้ สามารถเขียนให้อยู่ในรูปของการบวกจำนวนที่เท่ากัน และหาคำตอบได้

3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 มีความมุ่งมั่นพยายาม

3.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4. สาระการเรียนรู้

- การคูณในรูปการบวก 3 × 5

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 สนทนาเรื่องการเขียนประโยคสัญลักษณ์การคูณของจำนวนสองจำนวนที่มาจากการบวกจำนวนที่เท่า ๆ กัน โดยให้นักเรียนดูบัตรประโยคสัญลักษณ์ ดังนี้

$4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 5 \times 4$

$8 + 8 + 8 + 8 = 4 \times 8$

$10 + 10 + 10 = 3 \times 10$

5.2 สนทนาเรื่องการเขียนประโยคสัญลักษณ์การคูณของจำนวนสองจำนวน ที่มาจากการบวกจำนวนที่เท่า ๆ กัน โดยให้นักเรียนดูบัตรประโยคสัญลักษณ์ ดังนี้

$4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 5 \times 4$

$8 + 8 + 8 + 8 = 4 \times 8$

$10 + 10 + 10 = 3 \times 10$

5.3 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

5.4 ติดบัตรการคูณจำนวนสองจำนวนบนกระดาน ให้นักเรียนอ่านพร้อมกันและติดภาพแอปเปิ้ลที่จัดเป็นกลุ่มติดบนกระดานดังนี้

$3 \times 5 =$

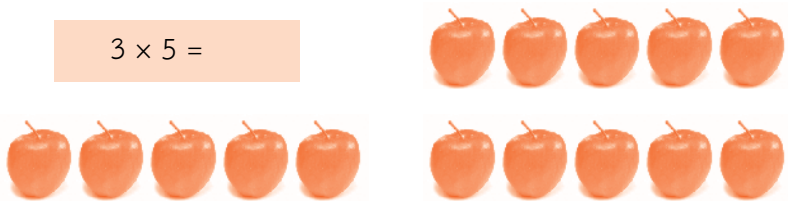

$5 + 5 + 5$

อธิบายพร้อมทั้งติดบัตรการคูณ เขียนในรูปการบวก

$3 \times 5 = 5 + 5 + 5$

5.5 นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างโจทย์การคูณจำนวนสองจำนวนที่ไม่เกิน 10 บนกระดาน แล้วออกมาวาดภาพประกอบง่าย ๆ ทำกิจกรรมดังข้อ 4 ให้ตรงกับโจทย์ที่นักเรียนแต่งขึ้น 3-4 ตัวอย่าง

5.6 ให้นักเรียนเล่นเกมแข่งขัน เขียนรูปการคูณและการบวก โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มแจกบัตรให้แต่ละกลุ่มเขียน ดังนี้

5.6.1 กลุ่มที่ 1 เขียนโจทย์การคูณจำนวนสองจำนวน (ไม่เกิน 10) เสร็จแล้วแสดงให้อีกกลุ่มหนึ่งดู

5.6.2 กลุ่มที่ 2 เมื่อดูแล้วให้เขียนในรูปการบวกจากโจทย์การคูณนั้นเสร็จแล้ว แสดงให้เพื่อนในกลุ่มที่ 1 ดู กลุ่มที่ 2 เป็นคนเขียนโจทย์การคูณจำนวนสองจำนวนให้กลุ่มที่ 1 ดูบ้าง

5.6.3 กลุ่มที่ 2 เขียนในรูปการบวกให้ตรงกับโจทย์การคูณที่กลุ่ม 2 ให้ดูเสร็จแล้ว แสดงให้เพื่อนกลุ่มที่ 2 ดูทำเช่นนี้สลับกันไป 3-4 ข้อ โดยตั้งเวลาเป็นตัวเร่ง กลุ่มใดเขียนได้ถูกต้องมากกว่าเร็วกว่าเป็นผู้ชนะ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 3 x 4	**กลุ่มที่ 3** 4 + 4 + 4
กลุ่มที่ 1 5 x 8	**กลุ่มที่ 4** 8 + 8 + 8 + 8 + 8

5.7 นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความสัมพันธ์ของการบวกจำนวนที่เท่ากันกับการคูณจำนวนสองจำนวน เช่น $3 \times 4 = 4 + 4 + 4$

5.8 นักเรียนช่วยกันเขียนประโยคสัญลักษณ์การคูณของจำนวนสองจำนวน เขียนให้อยู่ในรูปของการบวกอีก 3-4 ข้อ เช่น $3 \times 4 = 4 + 4 + 4$

5.9 นักเรียนช่วยกันสรุปว่า การเขียนการคูณจำนวนสองจำนวนให้อยู่ในรูปของการบวก

จำนวนแรก หมายถึง จำนวนกลุ่ม จำนวนครั้ง

จำนวนที่สอง หมายถึง ค่าของตัวเลขหรือสมาชิกหรือจำนวนสิ่งของในกลุ่ม

5.10 ให้นักเรียนทำแบบฝึกคณิตศาสตร์

5.11 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตการควบคุมอารมณ์ตนเอง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรในการเรียนคณิตศาสตร์ในชั่วโมงนี้
- นักเรียนคิดเลขหรือทำงานทันเวลาหรือไม่
- นักเรียนมีการทะเลาะขัดแย้งในการทำงานร่วมกันในกลุ่มหรือไม่

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- นักเรียนทำอย่างไรจึงทำงานเสร็จทันเวลา
- นักเรียนทำอย่างไรจึงหยุดทะเลาะกันได้
- ยังมีความข้องใจ ไม่พอใจ อารมณ์ไม่ดีเรื่องอะไรอีกไหม
- ช่วยกันคิดและบอกซิว่า ตัวเราจะต้องทำอย่างไร จึงจะหายจากอารมณ์ไม่ดี

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- ถ้าทำงานกลุ่มครั้งต่อไปเกิดการไม่พอใจกันอีก นักเรียนจะทำอย่างไร
- ถ้าเกิดความกังวลใจ อารมณ์ไม่ดี ทำงานไม่เสร็จในชั่วโมงต่อไป นักเรียนจะทำอย่างไร จึงจะไม่มีปัญหา

6. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

6.1 แถบโจทย์ปัญหาการคูณ

6.2 ภาพผลไม้

6.3 เกมการแข่งขันโจทย์การคูณและรูปการบวก

6.4 แบบฝึกคณิตศาสตร์

7. กระบวนการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดผล

7.1 วิธีการวัดผล

7.1.1 สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน

7.1.2 ตรวจแบบฝึกคณิตศาสตร์

7.2 เครื่องมือวัดผล

7.2.1 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน

7.2.2 แบบฝึกคณิตศาสตร์

8. การประเมินผล

8.1 โดยถือเกณฑ์ผ่านจากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน สำหรับผู้ที่ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป

8.2 โดยถือเกณฑ์ผ่านจากการตรวจแบบฝึกคณิตศาสตร์ สำหรับผู้ที่ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง การบวก การลบ การคูณทศนิยม **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การบวกทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่ง **เวลา** 1 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ค 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ และสามารถใช้การดำเนินการในการแก้ปัญหา
- ตัวชี้วัด ป.5.1/2 บวก ลบ คูณ และบวก ลบ คูณระคนของทศนิยมที่คำตอบเป็นทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่ง พร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ
- ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ตัวชี้วัด ป.4-6.1/3 ใช้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจและสรุปได้อย่างเหมาะสม

2. สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- การบวกทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่ง

3. สาระสำคัญ

- การบวกทศนิยม ใช้หลักการเดียวกับการบวกจำนวนนับ คือ นำจำนวนที่อยู่ในหลักเดียวกันมาบวกกัน ถ้าผลบวกในหลักใดเป็นสองหลักให้ทดจำนวนที่ครบสิบไปรวมกับผลบวกของจำนวนในหลักถัดไปทางซ้ายมือ

4. สาระการเรียนรู้

- การบวกทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่งที่ไม่มีการทด สามารถหาผลลัพธ์ของการบวกได้โดยการบวกด้วยภาพหรือใช้วิธีการตั้งบวกเหมือนการบวกจำนวนนับ

ตัวอย่าง การบวกทศนิยมที่ไม่มีตัวทด

วิธีที่ 1 การบวกโดยใช้แผนภาพ

0.2 + 0.4 = □

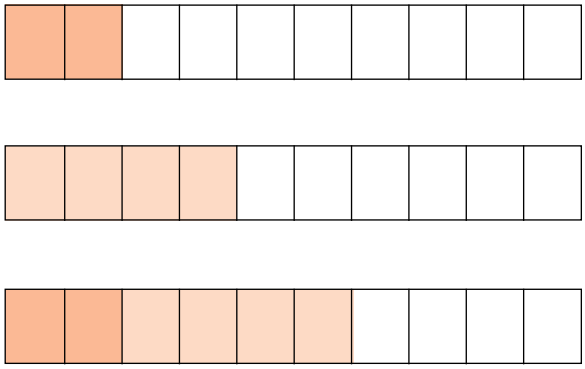

0.2

0.4

<u>ตอบ</u> 0.2 + 0.4 = 0.6

จากภาพส่วนของภาพที่แรเงา ■ คือ 0.2 ของรูป

ส่วนของภาพที่แรเงา □ คือ 0.4 ของรูป

นับทั้งสองส่วนรวมกันได้ 0.6 ของรูป

ดังนั้น 0.2 + 0.4 = 0.6

วิธีที่ 2 การบวกโดยใช้วิธีการตั้งบวกเหมือนจำนวนนับ

0.2 + 0.4 = □

วิธีทำ 0. 2 +

<u>0.4</u>

<u>0.6</u>

<u>ตอบ</u> 0.6

5. จุดประสงค์การเรียนรู้ของแผน

ความรู้ เมื่อกำหนดโจทย์การบวกทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่งให้ สามารถหาคำตอบพร้อมทั้งตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้ และแสดงวิธีทำได้

ทักษะกระบวนการ ใช้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจและสรุปได้อย่างเหมาะสม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- มีความร่วมมือ ตั้งใจและรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

7. ข้อปฏิบัติและตกลงร่วมกัน

7.1 นักเรียนนั่งตามกลุ่ม ๆ ละ 4 คน สมาชิกแต่ละกลุ่มจะถูกแบ่งไว้โดยการจัดลำดับคะแนนตามรูปแบบของการเรียนแบบร่วมมือ โดยแต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ตั้งชื่อกลุ่ม ประธาน สมาชิก และเลขานุการกลุ่ม

7.2 บทบาทและหน้าที่ของนักเรียน

7.2.1 สมาชิกในกลุ่มจะจับคู่และทำงานร่วมกัน โดยนักเรียนที่เก่งจับคู่กับนักเรียนที่อ่อน และนักเรียนปานกลางจับคู่กัน

7.2.2 สมาชิกในแต่ละคู่ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

7.2.3 สมาชิกในแต่ละคู่ต้องอธิบาย หรือ ช่วยเหลือเพื่อนจนกว่าเพื่อนจะเข้าใจและทำแบบฝึกทักษะผ่าน 75% ขึ้นไป

7.2.4 ในการทำแบบทดสอบ ไม่อนุญาตให้นักเรียนช่วยเหลือกัน

7.2.5 ความสำเร็จของตนเอง คือ ความสำเร็จของกลุ่ม

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 ขั้นนำ

8.1.1 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

8.1.2 ทบทวนความหมายของทศนิยมหนึ่งตำแหน่ง และทศนิยมสองตำแหน่ง พร้อมทั้งการอ่าน โดยครูเขียนรูปที่แสดงทศนิยมหนึ่งตำแหน่ง และทศนิยมสองตำแหน่ง ให้นักเรียนเขียนทศนิยมและอ่านทศนิยมนั้น ดังนี้

มีค่าเท่ากับ 0.3 อ่านว่า ศูนย์จุดสาม

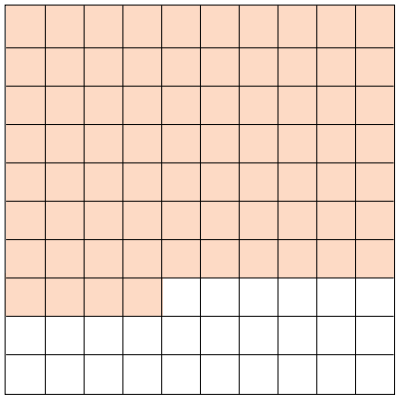

มีค่าเท่ากับ 0.73 อ่านว่าศูนย์จุดเจ็ดสาม

8.2 ขั้นสอน

8.2.1 ครูแจกแผ่นตารางสิบซึ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากที่แบ่งออกเป็น 10 ส่วนเท่า ๆ กัน ให้นักเรียนระบายสีส่วนแบ่งตามที่ครูกำหนดให้ ดังนี้

- ให้ระบายสีหรือแรเงาแสดงความหมายของ 0.3 ดังรูป

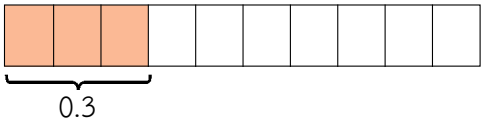

- ต่อไปให้ใช้สีที่ต่างกันระบายสีเพิ่มอีกเพื่อแสดงความหมายของ 0.5 ดังรูป

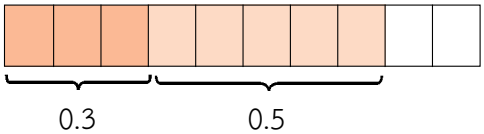

- ให้นักเรียนพิจารณาว่าส่วนที่ระบายสีทั้งสองสีรวมกันเขียนแทนด้วยทศนิยมอะไร (0.8)

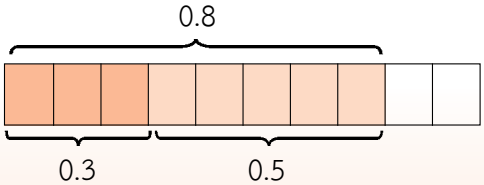

ครูแนะนำว่า 0.8 เป็นผลบวกของ 0.3 และ 0.5 ซึ่งเขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ได้เป็น 0.3 + 0.5 = 0.8

8.2.2 ครูแจกแผ่นตารางร้อยซึ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากที่แบ่งออกเป็น 100 ส่วนเท่า ๆ กัน

ให้นักเรียนหาผลบวกของ 0.73 + 0.11 โดยใช้กิจกรรมทำนองเดียวกันกับตัวอย่างแรก

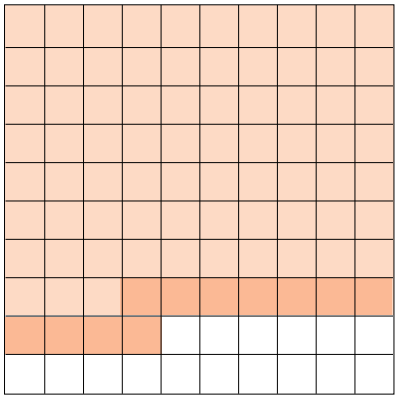

จากแผนภาพ 0.73 + 0.11 = 0.84

เขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์ซึ่งจะได้ 0.73 + 0.11 = 0.84

8.2.3 ครูสอนการบวกทศนิยมที่ไม่เกินสองตำแหน่ง โดยใช้วิธีการตั้งหลักและจุดทศนิยมให้ตรงกัน แล้วบวกกันเหมือนการบวกจำนวนนับ ให้นักเรียนเปรียบเทียบการหาผลบวกของทศนิยมสองจำนวนโดยใช้รูปภาพกับการหาผลบวก โดยใช้วิธีการตั้งหลักและจุดทศนิยมให้ตรงกัน แล้วบวกกันเหมือนการบวกจำนวนนับ ตามขั้นตอน ดังนี้

- ให้นักเรียนนำแถบที่แสดงผลบวกของ 0.2 + 0.7 มาพิจารณาในการตอบคำถาม

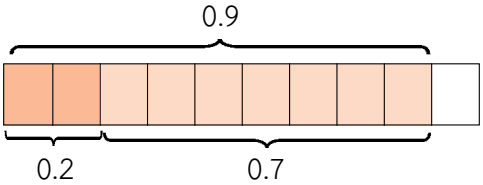

- ให้นักเรียนบอกคำตอบของ 0.2 + 0.7 จากภาพ (0.9)
- ให้นักเรียนบอกวิธีคิดหาคำตอบ (นับส่วนแบ่งที่ระบายสีทั้งหมดรวมเป็น 9 ส่วน จากส่วนแบ่งทั้งหมด 10 ส่วน)

- ให้นักเรียนพิจารณาการบวกทศนิยม ต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ตั้งหลักและจุดทศนิยมให้ตรงกัน ดังนี้

$$\begin{array}{r} 0.2 \\ \underline{0.7} \end{array} +$$

ขั้นที่ 2 บวกจำนวนที่อยู่ในหลักเดียวกันเข้าด้วยกันและใส่จุดทศนิยมให้ตรงกับตำแหน่งในแนวเดิม ดังนี้

$$\begin{array}{r} 0.2 \\ \underline{0.7} \\ \underline{\underline{0.9}} \end{array} +$$

จะได้คำตอบ 0.9

- ให้นักเรียนเปรียบเทียบคำตอบที่ได้จากภาพที่นักเรียนระบายสี กับคำตอบที่ครูทำโดยการตั้งหลักและจุดทศนิยมให้ตรงกัน (เท่ากัน)

8.2.4 ครูแนะนำว่า การบวกโดยการตั้งหลักและจุดทศนิยมให้ตรงกันเป็นการบวกโดยอาศัยหลักการของการบวกจำนวนนับที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว คือ บวกจำนวนที่อยู่ในหลักเดียวกันเข้าด้วยกันจากนั้นให้ใส่จุดทศนิยมที่ผลลัพธ์ตรงกับจุดทศนิยมของตัวตั้งและตัวบวก

8.2.5 ครูกำหนดโจทย์การบวกทศนิยมให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบ ดังนี้

(1) $2.3 + 4.6 = \square$

ขั้นที่ 1 ตั้งหลักและจุดทศนิยมให้ตรงกันดังนี้

$$\begin{array}{r} 2.3 \\ \underline{4.6} \end{array} +$$

ขั้นที่ 2 บวกจำนวนที่อยู่ในหลักเดียวกันเข้าด้วยกันและใส่จุดทศนิยมให้ตรงกับตำแหน่งในแนวเดิมดังนี้

$$\begin{array}{r} 2.3 \\ \underline{4.6} \\ \underline{\underline{6.9}} \end{array} +$$

จะได้คำตอบ 6.9

(2) $0.41 + 0.58 = \square$

ขั้นที่ 1 ตั้งหลักและจุดทศนิยมให้ตรงกันดังนี้

$$\begin{array}{r} 0.41 \\ \underline{0.58} \end{array} +$$

ขั้นที่ 2 บวกจำนวนที่อยู่ในหลักเดียวกันเข้าด้วยกันและใส่จุดทศนิยมให้ตรงกับตำแหน่งในแนวเดิมดังนี้

$$\begin{array}{r} 0.41 \\ \underline{0.58} \\ \underline{\underline{0.99}} \end{array} \; +$$

จะได้คำตอบ 0.99

(3) 1.74 + 2.13 = □

ขั้นที่ 1 ตั้งหลักและจุดทศนิยมให้ตรงกันดังนี้

$$\begin{array}{r} 1.74 \\ \underline{2.13} \end{array} \; +$$

ขั้นที่ 2 บวกจำนวนที่อยู่ในหลักเดียวกันเข้าด้วยกันและใส่จุดทศนิยม *ให้ตรงกับตำแหน่งในแนวเดิมดังนี้*

$$\begin{array}{r} 1.74 \\ \underline{2.13} \\ \underline{\underline{3.87}} \end{array} \; +$$

จะได้คำตอบ 3.87

ในการหาผลบวก ครูเน้นให้นักเรียนให้ตระหนักถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ เช่น การหาคำตอบของ 1.74 + 2.13 โดยครูแนะนำนักเรียนว่า 1.74 มากกว่า 1 แต่น้อยกว่า 2 และ 2.13 มากกว่า 2 แต่น้อยกว่า 3 ดังนั้น 1.74 + 2.13 ควรมากกว่า 3 แต่น้อยกว่า 5

ครูให้นักเรียนหาผลบวกโดยใช้การพิจารณาความสมเหตุสมผลของคำตอบ ดังนี้

1. 1.57 + 2.42 = □

1.57 มากกว่า 1 แต่น้อยกว่า 2 และ 2.42 มากกว่า 2 แต่น้อยกว่า 3 ดังนั้น 1.57 + 2.42 *คำตอบมีค่ามากกว่า 3 แต่น้อยกว่า 5*

2. 3.66 + 7.22 = □

3.66 มากกว่า 3 แต่น้อยกว่า 4 และ 7.22 มากกว่า 7 แต่น้อยกว่า 8 ดังนั้น 3.66 + 7.22 *คำตอบมีค่ามากกว่า 10 แต่น้อยกว่า 12*

3. 12.81 + 10.11 = □

12.81 มากกว่า 12 แต่น้อยกว่า 13 และ 10.11 มากกว่า 10 แต่น้อยกว่า 11 ดังนั้น 12.81 + 10.11 คำตอบมีค่ามากกว่า 22 แต่น้อยกว่า 24

8.3 ขั้นสรุป

นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับการบวกทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่งที่ไม่มีการทดว่า ให้ตั้งหลักและจุดทศนิยมให้ตรงกัน แล้วบวกกันเหมือนการบวกจำนวนนับ แล้วใส่จุดทศนิยมที่ผลลัพธ์ตรงกับจุดทศนิยมของตัวตั้งและตัวบวก

8.4 ขั้นฝึกทักษะ

8.4.1 ให้นักเรียนรับแบบฝึกทักษะชุดที่ 1 เรื่อง การบวกทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่งที่ไม่มีการทด คนละ 1 ชุด โดยให้นักเรียนจับคู่เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันจากใบความรู้ และนักเรียนต้องลงมือทำแบบฝึกทักษะด้วยตนเองเป็นรายบุคคล ถ้ามีข้อสงสัยในการทำแบบฝึกทักษะให้ปรึกษากันได้ โดยครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด และทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการทำงาน การช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ให้คำแนะนำ หรืออธิบายเพิ่มเติมเมื่อนักเรียนมีปัญหาและไม่สามารถหาคำตอบได้ภายในกลุ่มของตนเอง อีกทั้งส่งเสริมให้แต่ละกลุ่มใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยกระตุ้นให้นักเรียนที่เก่งหรือนักเรียนที่เข้าใจเนื้อหา ช่วยอธิบายและทบทวนให้เพื่อนสมาชิกที่ยังไม่เข้าใจให้เข้าใจทุกคน

8.4.2 เมื่อทำแบบฝึกทักษะชุดที่ 1 เสร็จแล้ว ให้เปลี่ยนกันตรวจคำตอบจากเฉลย ในการตรวจแบบฝึกทักษะจากเฉลย ครูเน้นให้นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง เมื่อรวมคะแนนแล้ว ถ้าคะแนนของนักเรียนไม่ผ่าน 75% คือ ต่ำกว่า 8 คะแนน ให้นักเรียนพิจารณาข้อที่ผิดโดยเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อน แล้วแสดงวิธีทำอีกครั้งหนึ่ง แล้วให้นักเรียนแก้ด้วยปากกาหมึกสีแดงเขียนลงในที่ว่างข้างวิธีทำเดิม

8.5 ขั้นทดสอบ

8.5.1 เมื่อนักเรียนแก้ไขแบบฝึกทักษะผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้เรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดที่ 1 เรื่อง การบวกทศนิยมไม่เกินสองตำแหน่งที่ไม่มีการทดเป็นรายบุคคล โดยไม่ซักถามกัน เสร็จแล้วส่งครูผู้สอนเพื่อตรวจ

8.5.2 ครูแจ้งผลคะแนนการทดสอบย่อยของแต่ละคน นำมารวมกันเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด ครูประกาศยกย่องชมเชย ส่วนกลุ่มที่ได้คะแนนน้อย ครูกล่าวให้กำลังใจและให้เพื่อนปรบมือให้กำลังใจ

8.6 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสารไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อคะแนนผลการทดสอบครั้งนี้**
- **กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุด มีวิธีการอย่างไรเพื่อนในกลุ่มจึงเข้าใจตรงกัน มีการปรึกษากันอย่างไร**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **การทำงานที่ผ่านมามีการสื่อสารบอกเพื่อนอย่างไรให้เข้าใจในการทำชุดฝึกทักษะ**
- **การพูดหรือแสดงกิริยาแบบไหนที่ทำให้นักเรียนไม่พอใจหรือไม่ชอบ**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **นักเรียนแต่ละคนคิดว่าจะปรับปรุงการใช้กิริยาท่าทางและคำพูดของตนเองอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดผิดพ้องหมองใจกัน**

9. สื่อการเรียน

9.1 แผ่นตารางสิบและตารางร้อย

9.2 แบบฝึกทักษะชุดที่ 1

10. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การผ่าน
ความรู้	1. การตรวจแบบฝึกทักษะ 2. การตรวจแบบทดสอบชุดที่ 1	แบบฝึกทักษะชุดที่ 1 แบบทดสอบชุดที่ 1	1. แบบฝึกทักษะชุดที่ 1 ได้คะแนน 8 คะแนนขึ้นไป (คะแนน 75% ขึ้นไป) 2. แบบทดสอบชุดที่ 1 ได้คะแนน 4 คะแนนขึ้นไป (คะแนน 60% ขึ้นไป)
ทักษะกระบวนการ	1. การตอบคำถามระหว่างเรียน 2. การตรวจแบบฝึกทักษะ 3. การตรวจแบบทดสอบชุดที่ 1	โจทย์การบวกทศนิยม แบบฝึกทักษะชุดที่ 1 แบบทดสอบชุดที่ 1	1. แบบฝึกทักษะชุดที่ 1 ได้คะแนน 8 คะแนนขึ้นไป (คะแนน 75% ขึ้นไป) 2. แบบทดสอบชุดที่ 1 ได้คะแนน 4 คะแนนขึ้นไป (คะแนน 60% ขึ้นไป)
คุณลักษณะ	สังเกตพฤติกรรมการเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน	ได้ระดับคุณภาพ 2 ขึ้นไป

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 12 เรื่อง รูปสามเหลี่ยม **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม **เวลา 1** ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา

ค 6.2 มีความสามารถในการให้เหตุผล

ค 6.3 มีความสามารถในการสื่อสารความสามารถทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ

ค 6.4 มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ ได้

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

ค 3.1/3 สร้างรูปเรขาคณิตสองมิติและประดิษฐ์รูปเรขาคณิตสามมิติได้

ค 4.1/1 อธิบายรูปแบบและความสัมพันธ์และนำความรู้ไปใช้ได้

ค 6.1/1 ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหาได้

ค 6.2.1 ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม

ค 6.3/1 ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายและนำเสนอได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ค 6.4/1 นำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงการเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ในวิชาคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงวิชาคณิตศาสตร์กับวิชาอื่นได้

3. สาระสำคัญ

- ความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม เป็นผลรวมของความยาวทุกด้านของรูปสามเหลี่ยมนั้น

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

4.1 ความรู้

- อธิบายการหาความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยมได้

4.2 ทักษะ/กระบวนการ

4.2.1 เมื่อกำหนดรูปสามเหลี่ยมให้สามารถหาความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยมนั้นได้

4.2.2 ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม

4.2.3 ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมายและการนำเสนอได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.3 คุณลักษณะ

4.3.1 มีทักษะการสื่อสารสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ

4.3.2 มีทักษะการแก้ปัญหา

4.3.3 มีความรับผิดชอบ

4.3.4 มีความรอบคอบ

5. สาระการเรียนรู้

- ความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนผ่านมาเกี่ยวกับการหาสมมาตรว่า การจะหาแกนสมมาตรได้นั้นต้องหาจากการพับและการพับแล้วทำให้ทับกันสนิท แล้วเกิดแกนสมมาตรขึ้นนั้น ด้านที่อยู่ตรงข้ามจะต้องยาวเท่ากัน และด้านแต่ละด้านที่จะยาวเท่ากันก็ต้องใช้การวัด เมื่อวัดความยาวด้านทุกด้านก็จะทราบความยาวด้านแต่ละด้านและก็จะสามารถหาความยาวรอบรูปสามเหลี่ยมได้โดยนำความยาวด้านทุกด้านมารวมกันก็จะได้ความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม

6.2 ขั้นพัฒนาการเรียนรู้

6.2.1 ทบทวนเรื่องความยาวรอบรูปของรูปเหลี่ยมโดยวาดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสโดยกำหนดความยาวของด้านไว้ให้

6.2.2 เขียนรูปบนกระดานนี้ แล้วใช้เชือกขดไปตามด้านเพียง 2 ด้านของรูปสามเหลี่ยม ซักถามเพื่อให้นักเรียนเห็นว่าความยาวของเชือกส่วนที่ใช้ขดยังไม่ใช่ความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม

6.2.3 ให้นักเรียนออกมาใช้เชือกแสดงความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม ซึ่งจะต้องทำโดยนำเชือกขดไปตามด้านทั้ง 3 ของรูปสามเหลี่ยม แล้วให้วนกลับมาที่จุดเดิม วัดความยาวของเชือกส่วนที่ใช้ขดความยาวนี้ก็จะเป็นความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม ซึ่งความยาวนี้ก็คือ ผลบวกของความยาวของด้านทั้ง 3 ของรูปสามเหลี่ยมนั่นเอง

6.2.4 ตรวจสอบความเท่ากันโดยออกมาวัดความยาวของด้านแต่ละด้าน แล้วหาผลบวกซึ่งจะได้เท่ากับความยาวของเชือกส่วนที่ใช้ขด

6.2.5 แจกแบบรูปสามเหลี่ยมชนิดต่าง ๆ พร้อมทั้งตารางสำหรับบันทึกให้นักเรียนวัดความยาวของด้านของรูปสามเหลี่ยม คำนวณความยาวรอบรูป แล้วบันทึกผลลงในตาราง เช่น

รูปที่	ความยาว (ซม.)			ความยาวรอบรูป (ซม.)
	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	
1	2.5	1.5	2	2.5 + 1.5 + 2 = 6
2	7.5	7.5	7.5	7.5 + 7.5 + 7.52 = 22.5
3	9.2	9.2	6	9.2 + 9.2 + 6 = 24.4

6.2.6 นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และอภิปรายร่วมกันเพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องและแก้ไขข้อบกพร่อง

6.2.7 พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างด้าน 2 ด้านใด ๆ ของรูปสามเหลี่ยมกับด้านที่ 3 โดยนำความยาวของด้าน 2 ด้านใด ๆ รวมกัน จะพบว่ามากกว่าความยาวของด้านที่ 3 เสมอ ซึ่งครูอาจแสดงความสัมพันธ์โดยใช้อุปกรณ์ เช่น แท่งดินสอประกอบกันเป็นรูปสามเหลี่ยมแบบต่าง ๆ แล้วเปรียบเทียบให้เห็นว่าดินสอ 2 แท่งต่อกัน แล้วยาวกว่าแท่งที่เหลือเสมอ

6.3 ขั้นสรุป

ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า การหาความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยมนั้นหาได้จากการนำความยาวของด้านทั้งสามด้านมารวมกันหรือนำมาบวกกันนั่นเอง ก็จะได้ความยาวโดยหน่วยยังคงเดิม

ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการเรียนรู้เรื่อง ความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม

6.4 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตด้าน การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **ขณะปฏิบัติกิจกรรมการวัดรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้วยเชือกและการคำนวนความยาวรอบรูปสามเหลี่ยม (ยาก-ง่าย, เครียด-ไม่เครียด, สนุก-น่าเบื่อ ฯลฯ)**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **เวลาเรียนหรือทำงานอื่น ๆ ที่ยาก ๆ นักเรียนมีความรู้สึกเช่นเดียวกับครั้งนี้หรือไม่**
- **นักเรียนทำอย่างไรจึงไม่เครียดหรือทำให้ความเครียดหายไป (เช่น หายใจลึก ๆ ดูเพื่อน ๆ ถามเพื่อน ตั้งใจทำ ตั้งใจฟังครู ฯลฯ)**
- **วิธีผ่อนคลายตนเองที่ดีที่สุด เหมาะกับตนเองเป็นอย่างไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **การทำงานในโอกาสต่อไปนักเรียนจะทำอย่างไรจึงจะไม่เกิดความเครียดหรือมีอารมณ์ขุ่นมัวกดดัน**
- **ถ้าเกิดความเครียดหรือความกังวลจะผ่อนคลายได้อย่างไร**

7. สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

7.1 แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ เรื่อง ความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม

7.2 บัตรรูปสามเหลี่ยมขนาดต่าง ๆ กัน

7.3 เชือก

7.4 ตารางบันทึกความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม

8. การวัดผลและการประเมินผล

ด้านความรู้ (K)

วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัด
ตรวจผลการปฏิบัติกิจกรรมความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม	ใบกิจกรรม ความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม	ผ่านเกณฑ์เฉลี่ย 3 ขึ้นไป

ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม (A)

วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัด
1. สังเกตพฤติกรรมขณะทำงานร่วมกับกลุ่ม	แบบประเมินพฤติกรรมขณะทำงานร่วมกับกลุ่ม	ผ่านเกณฑ์เฉลี่ย 3 ขึ้นไป
2. ประเมินพฤติกรรมตามรายการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม	แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม	ผ่านเกณฑ์เฉลี่ย 3 ขึ้นไป
3. สังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติงานคณิตศาสตร์	แบบประเมินพฤติกรรมขณะปฏิบัติงานคณิตศาสตร์	ผ่านเกณฑ์เฉลี่ย 3 ขึ้นไป

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

วิธีการวัดผลและประเมินผล	เครื่องมือวัดและประเมินผล	เกณฑ์การวัด
1. สังเกตพฤติกรรมการสื่อสาร การเชื่อมโยงหลักการความรู้ทางคณิตศาสตร์	แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์	ผ่านเกณฑ์เฉลี่ย 3 ขึ้นไป
2. ประเมินพฤติกรรมตามรายการประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ		ผ่านเกณฑ์เฉลี่ย 3 ขึ้นไป
3. สังเกตขณะปฏิบัติตามใบกิจกรรมความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม	ใบกิจกรรมความยาวรอบรูปของรูปสามเหลี่ยม	ผ่านเกณฑ์เฉลี่ย 3 ขึ้นไป

การประเมินผล

1. การผ่านเกณฑ์จากการสังเกตพฤติกรรม คือ ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. การผ่านเกณฑ์การตรวจแบบฝึกทักษะการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำแบบฝึกหัดทักษะคณิตศาสตร์ได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 70 ขึ้นไป

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตร **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการเรียนรู้ที่ 5 ปริมาตรของทรงกระบอก **เวลา** 4 ชั่วโมง

1. มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

- มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด

  1.1 หาพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอก

  1.2 หาปริมาตรของปริซึมทรงกระบอก พีระมิด กรวย และทรงกลม

  1.3 เปรียบเทียบหน่วยความจุ หรือหน่วยปริมาตรในระบบเดียวกันหรือต่างระบบ และเลือกใช้หน่วยการวัดได้อย่างเหมาะสม

  1.4 ใช้การคาดคะเนเกี่ยวกับการวัดในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

- มาตรฐาน ค 2.2 แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด

  ใช้ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ พื้นที่ผิว และปริมาตรในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

- มาตรฐาน ค 3.1 อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

ตัวชี้วัด

อธิบายลักษณะและคุณสมบัติของปริซึม พีระมิด ทรงกระบอก กรวย และทรงกลม

- มาตรฐาน ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

1. ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา
2. ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
3. ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม
4. ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน
5. เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์ และนำความรู้ หลักการ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. แนวความคิดหลัก

ปริมาตรของทรงกระบอก = พื้นที่ฐาน × สูง

หรือ ปริมาตรของทรงกระบอก = $\pi r^2 h$

เมื่อ r แทนรัศมีของวงกลมที่เป็นฐาน

H แทนความสูงของทรงกระบอก

3. เนื้อหาสาระ

ปริมาตรของทรงกระบอก = พื้นที่ฐาน × สูง

หรือ ปริมาตรของทรงกระบอก = $\pi r^2 h$

เมื่อ r แทนรัศมีของวงกลมที่เป็นฐาน

H แทนความสูงของทรงกระบอก

3.1 สระน้ำพุกลางสวนสาธารณะแห่งหนึ่งมีลักษณะเป็นทรงกระบอก วัดเส้นผ่าศูนย์กลางภายในได้ 4 เมตร และวัดความลึกจากก้นสระถึงขอบสระได้ 80 เซนติเมตร สระนี้จะจุน้ำเต็มที่ในวันฝนตกหนักได้เท่าใด (กำหนดให้ $\pi \approx 3.14$)

3.2 ถังเก็บน้ำมันทรงกระบอกขนาดใหญ่มีรัศมียาว 19 เมตร เก็บน้ำมันได้ 200,000 บาร์เรล ถังน้ำมันนี้สูงเท่าใด (กำหนดให้ 1 บาร์เรล ≈ 159 ลิตร และ $\pi \approx 3.14$)

แบบฝึกหัดแต่ละข้อต่อไปนี้ ให้นักเรียนเลือกใช้ค่า π ประมาณ $\frac{22}{7}$ หรือ 3.14 ตามความเหมาะสม

3.2.1 จงหาพื้นที่ฐานและปริมาตรของทรงกระบอก ซึ่งมีรัศมีของฐานและความสูงตามที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วเติมลงในช่องวางให้สมบูรณ์

ข้อ	รัศมี (r)	สูง (h)	พื้นที่ฐาน	ปริมาตร
(1)	0.5 เซนติเมตร	2 เมตร		
(2)	1.2 เมตร	3.4 เมตร		
(3)	15 เซนติเมตร	21 เซนติเมตร		
(4)	0.75 เมตร	1.5 เมตร		

3.2.2 แก้วน้ำทรงกระบอกใบหนึ่งวัดเส้นผ่านศูนย์กลางภายในได้ 8 เซนติเมตร แก้วน้ำลึก 10 เซนติเมตร จะจุน้ำได้เท่าไร

3.2.3 ถังเก็บน้ำฝนทรงกระบอกของโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งสูง 4 เมตร วัดเส้นรอบวงภายในของถังได้เท่ากับ 3.14 เมตร ถังใบนี้เก็บน้ำฝนไว้ได้มากที่สุดเท่าใด

3.2.4 ปลากระป๋องบรรจุในกระป๋องทรงกระบอกสองชนิดที่มีความจุเท่ากัน และมีขนาดดังรูป จงหาความสูง (h) ของกระป๋องใบเตี้ย (ความยาวที่กำหนดให้มีหน่วยเป็นเซนติเมตร)

3.2.5 เค้กชิ้นหนึ่งตัดแบ่งออกมาจากเค้กวงกลมที่มีรัศมี 10.5 เซนติเมตร ทำให้เกิดมุมที่จุดศูนย์กลาง ขนาด 60 องศา เค้กหนา 5 เซนติเมตร จงหาว่าเค้กชิ้นที่ตัดแบ่งออกมานี้มีปริมาตรเท่าใด

3.2.6 ท่อระบายน้ำท่อหนึ่งยาว 45 เซนติเมตร วัดเส้นผ่านศูนย์กลางภายในและภายนอกได้ 8 เซนติเมตร และ 11 เซนติเมตร ตามลำดับ จงหาปริมาตรของวัสดุที่ใช้ทำท่อระบายน้ำท่อนี้

3.2.7 บ้านในชนบทหลังหนึ่งใช้น้ำโดยเฉลี่ยวันละ ½ ลูกบาศก์เมตร ต้องการสร้างถังเก็บน้ำฝนทรงกระบอก 4 ใบที่มีขนาดเท่ากัน เพื่อเก็บน้ำไว้ในช่วงเวลา 88 วัน ถ้าต้องการให้ถังเก็บน้ำมีความสูง 3 1/2 เมตร จะต้องสร้างถังเก็บน้ำให้มีเส้นผ่าศูนย์กลางภายในยาวเท่าไร

3.2.8 น้ำพริกเผาชนิดหนึ่งบรรจุในขวดทรงกระบอกสองใบ ใบหนึ่งสูงเป็นสองเท่าของอีกใบหนึ่ง แต่เส้นผ่าศูนย์กลางของปากขวดใบสูงยาวเพียงครึ่งหนึ่งของเส้นผ่าศูนย์กลางของปากขวดใบเตี้ย ถ้าผู้ขายติดราคาน้ำพริกเผาขวดสูงไว้ที่ 16 บาท และขวดเตี้ย 30 บาท ซื้อน้ำพริกเผาขวดใดจึงจะถูกกว่า

3.2.9 โคมลอยมีลักษณะเป็นทรงกระบอกฐานเปิดด้านหนึ่ง การปล่อยโคมลอยในภาคเหนือนิยมเล่นหรือแข่งขันกันในเทศกาลงานประเพณีสำคัญของหมู่บ้าน เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา หรือประเพณียี่เป็ง (ลอยกระทง) ตามหลักการวิทยาศาสตร์ เมื่ออุณหภูมิของอากาศในโคมลอยขึ้นอากาศจะมีความหนาแน่นน้อยกว่าอากาศเย็นที่อยู่ด้านนอกโดยรอบ จึงดันให้โคมลอยขึ้นสู่อากาศได้ อยากทราบว่าปริมาตรของอากาศร้อนที่อยู่ภายในโคมลอยที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 1 เมตร และสูง 120 เซนติเมตร เป็นเท่าใด

3.2.10 การทำข้าวหลามโดยทั่วไปจะใส่ข้าวที่ผสมพร้อมแล้วลงกระบอกไม้ไผ่ประมาณ 2 ใน 3 ของความยาวภายในที่ใช้บรรจุ แม่ค้าต้องการทำข้าวหลามสูตรพิเศษ โดยใช้ข้าวเหนียวขาว 1 ส่วน ผสมกับข้าวเหนียวดำ 4 ส่วน จำนวน 100 กระบอก ถ้าปากกระบอกไม้ไผ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 5 เซนติเมตร และแต่ละกระบอกมีความยาวภายในที่ใช้บรรจุ 30 เซนติเมตร อยากทราบว่าแม่ค้าต้องใช้ข้าวเหนียวขาวและข้าวเหนียวดำที่ผสมพร้อมแล้วอย่างละกี่ลิตร

4. ทักษะกระบวนการ

ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมายและการนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์ และนำความรู้หลักการ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5. คุณลักษณะ

ทำงานอย่างมีระบบ มีระเบียบ มีความรอบคอบ มีความรับผิดชอบ มีวิจารณญาณ มีความเชื่อมั่นในตอนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตระหนักในคุณค่าของคณิตศาสตร์ และมีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์

6. ภาระงาน

6.1 สืบค้นข้อมูลจากใบความรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

6.2 อภิปรายประเด็นสำคัญในสาระสำคัญ

6.3 นำเสนอผลการเรียนรู้

6.4 สรุปผลการเรียนรู้

6.5 บันทึกผลการเรียนรู้

6.6 แก้ปัญหาโจทย์แบบฝึกหัดในใบงาน

6.7 ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองจากตัวชี้วัด

7. กิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนำสู่การเรียน

7.1 ขั้นสร้างความสนใจ (30 นาที)

7.1.1 ให้นักเรียนดูสิ่งของรูปทรงปริซึมและรูปทรงกระบอก

7.1.2 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่าปริมาตรของปริมาตรทรงกระบอก หาได้อย่างไร

7.1.3 ให้นักเรียนร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการรู้ จากเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องปริมาตรของปริมาตรทรงกระบอก

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

7.2 ขั้นสำรวจและค้นหา (60 นาที)

7.2.1 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน

7.2.2 ให้นักเรียนยกตัวอย่างการหาปริมาตรของปริมาตรทรงกระบอกของสิ่งต่าง ๆ

7.2.3 ให้นักเรียนวิเคราะห์การหาปริมาตรของปริมาตรทรงกระบอก

7.2.4 ให้นักเรียนหาปริมาตรของปริมาตรทรงกระบอกจากวัสดุง่าย ๆ

7.3 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การกำหนดเป้าหมายของการเรียน

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการหาปริมาตรรูปทรงกระบอก**
- **การหาปริมาตรแบบนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่**
- **การหาปริมาตรมีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันอย่างไร**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **การเรียนคณิตศาสตร์ที่ผ่านมานักเรียนเคยคิดตั้งคำถามหรือไม่ว่าเรียนไปเพื่ออะไร และนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในการเรียนรู้ครั้งต่อไปนักเรียนจะรู้ได้อย่างไรว่าเรื่องนั้นมีประโยชน์และนำไปใช้ในชีวิตได้อย่างไร**
- **การรู้ว่าเรื่องที่เรียนมีประโยชน์ต่อชีวิตจะทำให้นักเรียนสนใจการเรียนมากกว่าเดิม หรือรู้สึกว่ามันง่ายกว่าเดิมหรือไม่ นักเรียนคิดจะพิสูจน์ความเปลี่ยนแปลงหรือไม่**

7.4 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (60 นาที)

7.4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอการหาปริมาตรของปริมาตรทรงกระบอก

7.4.2 ครูตั้งคำถามว่า

- นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ผลการศึกษาเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร เพราะเหตุใด

7.3.3 นักเรียนทั้งหมดร่วมกันสรุปผลการหาปริมาตรของปริมาตรทรงกระบอก

กิจกรรมรวบยอด

7.5 ขั้นขยายความรู้ (60 นาที)

7.5.1 ให้นักเรียนร่วมกันทำแบบฝึกหัดปริมาตรของปริมาตรทรงกระบอกเพิ่มเติม

7.5.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายถึงการนำปริมาตรของปริมาตรทรงกระบอกไปใช้ประโยชน์

7.6 ขั้นประเมินผล (30 นาที)

7.6.1 ให้นักเรียนทบทวนคำตอบในใบงาน

7.6.2 ให้นักเรียนแต่ละคนย้อนกลับไปอ่าน สิ่งที่ต้องการรู้แล้วตรวจสอบว่าได้เรียนรู้ครบถ้วนหรือไม่เพียงใด

7.6.3 ครูให้คะแนนตามตัวชี้วัด

7.7 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะ การรู้จักรับรู้และควบคุมอารมณ์ของตนเอง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรขณะทำข้อสอบ ความรู้สึกนั้นส่งผลต่อร่างกายของนักเรียนหรือไม่ เช่น ขมวดคิ้ว มือสั่น คิดอะไรไม่ออก กังวล เครียด**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **นักเรียนเคยสังเกตไหมว่า นักเรียนจะเกิดอาการแบบนี้ในสถานการณ์ใดบ้างที่ผ่านมา**
- **นักเรียนผ่านพ้นอาการนั้นมาได้อย่างไร**
- **วิธีใดที่จะทำให้นักเรียนไม่ตื่นเต้น ไม่กังวล ไม่ตึงไม่เครียด**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ถ้านักเรียนเผชิญสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึกและมีการเปลี่ยนแปลงทางกายเช่นนี้ จะมีวิธีการควบคุมตนเองไม่ให้เกิดอาการเช่นนี้ได้อย่างไร**

การวัดและประเมินผล

1. **วิธีวัดและประเมินผล**
   - 1.1 ประเมินจากการทำกิจกรรมและการตอบคำถามในใบงาน
   - 1.2 ครูให้คะแนนตามตัวชี้วัด จากเกณฑ์การให้คะแนน
2. **เครื่องมือวัดและประเมินผล**
   - 2.1 คำถามในใบงาน
   - 2.2 แบบประเมิน
3. **เกณฑ์การประเมิน**
   - 3.1 การทำกิจกรรมและการตอบคำถามในใบงาน ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75
   - 3.2 แบบประเมินทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75
   - 3.3 แบบประเมินคุณลักษณะได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. สิ่งของต่าง ๆ
2. ห้องสมุด
3. ชุมชน
4. ฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต

บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ด้านการบรรลุตัวชี้วัด
   - 1.1 ด้านความรู้ ความคิด
   - 1.2 ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์
   - 1.3 ด้านคุณลักษณะ
2. ปัญหาที่พบจากการจัดการเรียนรู้และแนวทางแก้ไข
3. แนวทางในการพัฒนาต่อไป

ตัวอย่าง

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ สาระที่ 2 การวัด สาระที่ 3 เรขาคณิต สาระที่ 4 พีชคณิต สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์)

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.1	-	✓	-	-	-	รู้จักสังเกต ตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบ	-	-
ป.2	✓	✓	-	-	รู้จักความถนัดและความสามารถของตนเอง	รู้จักสังเกต ตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบ	-	-
ป.3	-	✓	-	✓	-	วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผล	-	1. ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็ประชาธิปไตย
ป.4	-	✓	-	-	-	มีจินตนาการและสามารถคิดได้อย่างเชื่อมโยง (แสดงผลงานที่เกิดจากการคิดจินตนาการและการคิดเชื่อมโยง)	-	-
ป.5	-	✓	-	-	-	1. วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง		

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
						2. มีทักษะการแสวงหาข้อมูลและใช้ให้เป็นประโยชน์		
ป.6	-	✓	-	✓	-	รับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม	-	ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตยและให้ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์
ม.1	-	✓	-	✓	-	1. เลือกตัดสินใจและปัญหาในสถานการณ์ที่เผชิญอย่างมีเหตุผล 2. เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทัน	-	กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์
ม.2	-	✓	-	-	-	วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	-	-
ม.3	-	✓	-	✓	-	1. มีทักษะในการแสวงหาข้อมูลและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	-	ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
						2. มีความยืดหยุ่นทางความคิด		
ม.4-ม.6	✓	✓	✓	-	มีทักษะการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินชีวิตสู่ความสำเร็จ	1. มีทักษะในการแสวงหาข้อมูลและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น 2. ประเมินและสร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตของตนเอง 3. มีความยืดหยุ่นทางความคิด 4. วางตัวและกำหนดท่าทีได้เหมาะสมกับสถานการณ์	รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	-

จะเห็นได้ว่า วิทยาศาสตร์มีทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาเป็นทักษะแกนและสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นโดยตรงในสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ทุกชั้นปี ส่วนที่ขาดหายไป ได้แก่ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

การพัฒนาโดยใช้คำถาม R - C - A จะช่วยเติมเต็มบูรณาการให้เกิดขึ้นได้ในทุกครั้งที่จัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายวิชา วิทยาศาสตร์ **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง วัสดุที่นำมาทำของเล่น **เวลา** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

- ว 3.1 เข้าใจคุณสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะ หาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด

ป1/1 สังเกตและระบุลักษณะที่ปรากฏหรือคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้ทำของเล่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน

ป1/2 จำแนกวัสดุที่ใช้ทำของเล่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งระบุเกณฑ์ที่ใช้จำแนก

- ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ตัวชี้วัด

ป1/5 แสดงความคิดเห็นในการสำรวจ ตรวจสอบ

ป1/6 นำเสนอผลงานด้วยวาจาให้ผู้อื่นเข้าใจ

องค์ประกอบทักษะชีวิต : การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

- ใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลาย สบายใจ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

2.1 วัสดุที่ใช้ทำของเล่นของใช้ในชีวิตประจำวัน อาจมีรูปร่าง สี ขนาด พื้นผิว ความแข็งเหมือนกันหรือแตกต่างกัน

2.2 ลักษณะหรือคุณสมบัติต่าง ๆ ของวัสดุ สามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกวัสดุที่ใช้ทำของเล่น ของใช้ในชีวิตประจำวัน

3. สาระการเรียนรู้แกนกลาง

3.1 วัสดุที่นำมาทำของเล่นในชีวิตประจำวัน

3.2 การจำแนกลักษณะวัสดุที่ใช้ทำของเล่น

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการคิด

4.1 ทักษะการจำแนกวัสดุที่นำมาทำของเล่น

4.2 ทักษะการสังเกตสี ขนาด ผิว ความแข็งของวัสดุที่นำมาทำของเล่น

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- การร่วมแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน

6.1 สำรวจตรวจสอบ จำแนกวัสดุที่ใช้ทำของเล่นจริง

6.2 พูดอธิบายสิ่งที่พบจากการสำรวจให้เพื่อน ๆ ฟัง

7. การวัดและประเมินผล

7.1 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7.1.1 สังเกตการเล่นของเล่น

7.1.2 ประเมินจากการตอบคำถาม

7.2 การประเมินเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้

7.2.1 ตรวจภาพวาดของเล่น

7.2.2 ประเมินจากการตอบคำถาม

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 ครูใช้คำถามของเล่นที่บ้านนักเรียนมีอะไรบ้าง

8.2 ครูเขียนคำตอบนักเรียนบนกระดาน

8.3 ครูสุ่มของเล่นบนกระดานแล้วถามเจ้าของว่า ของเล่นชนิดนี้เคลื่อนไหวได้ไหม มีลักษณะเป็นอย่างไร เล่นเมื่อใด เก็บอย่างไร

8.4 ครูนำของเล่นมาให้นักเรียนดูอย่างละไม่ต่ำกว่า 2 ชนิด เช่น ของเล่นที่ทำจากพลาสติก ไม้ ผ้า ดิน โลหะ /ภาพถ่ายของเล่นต่าง ๆ

8.5 แบ่งนักเรียน กลุ่มละ 4 คน

8.6 ให้กลุ่มร่วมกันอภิปรายว่าของเล่นทำจากอะไร มีสีอะไร ขนาด ผิว ความแข็งของวัสดุที่นำมาทำของเล่นเป็นอย่างไร

8.7 ครูถามทีละกลุ่ม

8.8 นักเรียน ครูอภิปรายและสรุปจากของเล่นในแต่ละกลุ่ม ของเล่นทำมาจากอะไรบ้าง มีสีอะไรบ้าง มีขนาดใดบ้าง มีความแข็งในระดับไหน

8.9 ครูให้ดูภาพของเล่น นักเรียน ครูร่วมกันสรุปในประเด็น

8.9.1 ของเล่นทำมาจากอะไรบ้าง มีสีอะไรบ้าง มีขนาดใดบ้าง มีความแข็งในระดับไหน มีวิธีการระวังอย่างไรเวลาเล่น รักษาอย่างไร เก็บอย่างไร

8.9.2 นักเรียนจะมีวิธีเลือกของเล่นสำหรับตนเองได้อย่างไรบ้าง

8.10 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น (ใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลาย สบายใจ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง)

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **ถ้าของเล่นที่นักเรียนรักมากและหวงมาก ถูกเพื่อนทำให้ชำรุด เสียหาย นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นคนทำของเล่นของเพื่อนชำรุดเสียหาย นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร**
- **เมื่อเล่นของเล่นแล้ว ทำของเล่นชำรุดนักเรียนทำอย่างไร พูดกับเพื่อนว่าอย่างไร**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ที่ผ่านมาเมื่อนักเรียนนำของเล่นของเพื่อนมาเล่นเคยบอกขออนุญาตก่อนหรือไม่ เพราะอะไร**
- **เมื่อเล่นของเล่นแล้วทำของเล่นชำรุด นักเรียนทำอย่างไร พูดกับเพื่อนว่าอย่างไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในโอกาสต่อไปถ้านักเรียนอยากจะเล่นของเล่นของเพื่อนจะพูดว่าอย่างไร หรือเมื่อเพื่อนมาขอเล่นของเล่นที่นักเรียนรักและหวงนักเรียนจะพูดอย่างไรกับเพื่อน หรืออยากเข้าร่วมวงเล่นของเล่นร่วมกับเพื่อน นักเรียนจะพูดหรือสื่อสารอย่างไร ที่จะทำให้เพื่อนเห็นใจให้เล่นด้วย**

9. สื่อการเรียน

9.1 ตัวอย่างของเล่น ของจริงหลาย ๆ ชนิด

9.2 ภาพของเล่นหลาย ๆ ชนิด

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายวิชา วิทยาศาสตร์ **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การเกิดดิน **เวลา** 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

- ว 6.1 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายในโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และสัณฐานของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด

- ป4/1 สำรวจและอธิบายการเกิดดิน
- ป4/2 ระบุชนิดและคุณสมบัติของดินที่ใช้ปลูกพืชในท้องถิ่น
- ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ตัวชี้วัด

- ป4/2 วางแผนการสังเกต เสนอวิธีสำรวจตรวจสอบ หรือศึกษาค้นคว้า และคาดการณ์สิ่งที่จะพบจากการสำรวจตรวจสอบ
- ป4/4 บันทึกข้อมูลในเชิงปริมาณ นำเสนอผล สรุปผล
- ป 4/6 แสดงความคิดเห็นและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

2.1 ดินเกิดจากหินที่ผุพังผสมกับซากพืช ซากสัตว์

2.2 ดินมีส่วนประกอบของเศษหิน อินทรียวัตถุ น้ำ และอากาศในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดดินหลายชนิด พืชแต่ละชนิดเจริญเติบโตได้ดีในดินที่แตกต่างกัน ดังนั้น การปลูกพืชจึงควรเลือกใช้ดินให้เหมาะสม

3. สาระการเรียนรู้แกนกลาง

3.1 การเกิดดิน

3.2 ชนิดและคุณสมบัติของดิน

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการคิด
  - ทักษะการสังเกตส่วนประกอบของดิน
  - ทักษะการจำแนกประเภทของดิน

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ : ความมีเหตุผล

องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- มีจินตนาการและสามารถคิดได้อย่างเชื่อมโยง

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน

6.1 ผังมโนทัศน์กำเนิดดิน และชนิดดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช

6.2 แบบฝึกปฏิบัติ

7. การวัดและประเมินผล

7.1 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7.1.1 สังเกตจากการตอบคำถามของนักเรียน

7.1.2 สังเกตจากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม

7.2 การประเมินเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบฝึกปฏิบัติชนิดเติมคำ 10 ข้อ

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 ครูนำตัวอย่างดินที่มีลักษณะและสีต่าง ๆ มาให้ดู

8.2 ครูถามคำถามว่า ดินเกิดจากอะไร

8.3 นักเรียนตอบคำถาม ครูเขียนคำตอบบนกระดาน

8.4 นักเรียนเข้ากลุ่ม 4 คน ครูให้นักเรียนดูส่วนประกอบของดินจากตัวอย่าง กลุ่มละ 1 - 2 ตัวอย่าง

8.5 นักเรียนในกลุ่มร่วมกันสังเกตอย่างละเอียด โดยใช้แว่นขยาย อภิปราย และบันทึกสิ่งที่พบในดิน

8.6 ตัวแทนกลุ่มออกมาสรุปว่าในดินมีอะไรบ้าง

8.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปว่า ดินมีส่วนประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง แล้วส่วนประกอบเหล่านั้นเมื่อมาแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ จะได้กี่กลุ่ม (สองกลุ่มคือ ซากพืชซากสัตว์และเศษหินแร่)

8.8 นักเรียน ครู อภิปรายและสรุปว่าดินเกิดจากอะไร มีส่วนประกอบอะไรบ้าง

8.9 ครูนำตัวอย่างดินร่วน ดินทราย ดินเหนียว มาให้ดูและถามว่า

- ดินแต่ละชนิดคือดินอะไร
- ดินชนิดใดมีอนุภาคทรายปนอยู่มากที่สุด ดินชนิดใดมีอนุภาคทรายปนอยู่น้อยที่สุด
- ขนาดเม็ดดินแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

8.10 นักเรียนเขียนชื่อพืชที่เหมาะสมต่อการปลูกในดินชนิดต่าง ๆ โดยค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสาร หนังสือ

8.11 นักเรียนเขียนสรุปเป็นผังมโนทัศน์กำเนิดดิน และชนิดดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช

8.12 นักเรียนทำแบบฝึกปฏิบัติจำนวน 10 ข้อ

8.13 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา (แสดงออกหรือสะท้อนความรู้สึกหรือการกระทำของตนเองที่แสดงว่า เข้าใจและใส่ใจผู้อื่น)

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **ในขณะที่นักเรียนร่วมกันกับเพื่อน เช่น วิเคราะห์ดิน เขียนแผนผัง เรื่องกำเนิดดิน นักเรียนรู้สึกว่ามีปัญหาระหว่างเพื่อนหรือไม่**
- **ปัญหานั้นเป็นอย่างไรบ้าง**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **นักเรียนเคยมีปัญหาระหว่างเพื่อนในการพูดกันไม่รู้เรื่อง ไม่พอใจคำพูดของเพื่อน หรือโกรธกันบ้างหรือไม่ เป็นเพราะอะไร**
- **นักเรียนเคยสังเกตไหมว่า ขณะทำงานพูดคุยแสดงความคิดเห็น เพื่อน ๆ มีความรู้สึกอย่างไร เช่น เวลาพูดตำหนิ หรือไม่ฟังเพื่อน เพื่อนเขามีความรู้สึกอย่างไร เคยสังเกตไหม**
- **ถ้าเป็นตัวนักเรียนเองจะรู้สึกเหมือนที่เพื่อนรู้สึกหรือไม่**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในโอกาสต่อไปนักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรจึงจะรู้ว่าเพื่อนไม่พอใจหรือน้อยใจ เสียใจ จากคำพูดหรือการกระทำของเรา**
- **ถ้ารู้ว่าเพื่อนน้อยใจ เสียใจ จากคำพูดหรือการกระทำของเรา นักเรียนจะปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างไรที่แสดงว่าเราเห็นใจเพื่อน**

9. สื่อการเรียน

9.1 ตัวอย่างดิน

9.2 แว่นขยาย

9.3 หนังสือเรียน/เอกสาร

9.4 คำถาม R - C - A

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายวิชา วิทยาศาสตร์ **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง วัฏจักรน้ำ **เวลา** 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ว 6.1 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายนอกโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และสัณฐานของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด

- ทดลองและอธิบายการเกิดวัฏจักรน้ำ

จุดประสงค์การเรียนรู้

- ทดลองและอธิบายการเกิดวัฏจักรน้ำ

องค์ประกอบทักษะชีวิต : ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

- แสดงความรู้สึก ชื่นชมความสำเร็จของตนเอง และผู้อื่น ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม

2. สาระเนื้อหา

- วัฏจักรน้ำเกิดจากการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่องระหว่างน้ำบริเวณผิวโลกกับน้ำในบรรยากาศ

3. ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- เขียนแผนผังวัฏจักรของน้ำ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ครูนำภาพที่เกี่ยวกับแหล่งน้ำ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเล ฝนตก คนรดน้ำต้นไม้ มาให้นักเรียนดู

4.2 ครูถามนักเรียนว่าจากภาพที่เห็นนั้นเกี่ยวกับอะไร

4.3 นักเรียนคิดว่าน้ำจากแหล่งต่าง ๆ มาจากไหน

4.4 นักเรียนร่วมกันสนทนา

4.5 นักเรียนรวมกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน แล้วร่วมกันคิดอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

4.5.1 น้ำเกิดขึ้นได้อย่างไร

4.5.2 น้ำมีความสัมพันธ์กับสิ่งมีชีวิตอย่างไร

4.6 นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นแล้วร่วมกันสรุป จัดทำเป็นแผนผังมโนทัศน์รูปแบบที่นักเรียนถนัดและกลุ่มเห็นพ้องต้องกันแล้วส่งตัวแทนมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

4.7 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนชอบแผนผังมโนทัศน์หรือวิธีการนำเสนองานของกลุ่มตนเอง และกลุ่มอื่น ๆ ที่มานำเสนองานอย่างไรบ้าง**
- **อยากพูดชมผลงานหรือความสามารถของเพื่อนว่าอย่างไร**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ที่ผ่านมานักเรียนเคยได้รับคำชมจากใครเรื่องอะไรบ้าง และเคยชมเพื่อนบ้างไหม ชมว่าอย่างไร**
- **ขณะที่ชมเพื่อนนักเรียนรู้สึกอย่างไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

ในโอกาสต่อไปหากได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น นักเรียนจะใช้คำพูดแสดงความชื่นชมผู้อื่นว่าอย่างไรบ้าง

5. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

- ภาพแหล่งน้ำ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเล ภาพฝนตก ภาพคนรดน้ำต้นไม้

6. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

6.1 ตรวจผลงานการเขียนวัฏจักรของน้ำ

6.2 สังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน การอภิปราย ตอบคำถาม สนทนาจากคำถาม R - C - A การสร้างผลงานและการนำเสนอ

6.3 ทดสอบความรู้เรื่องวัฏจักรของน้ำ

7. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนไปสังเกตลักษณะของการเกิดวัฏจักรของน้ำในบริเวณต่าง ๆ ที่พบเห็น

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายวิชา วิทยาศาสตร์ **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ธรรมชาติผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง **เวลา** 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ว 6.1 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายนอกโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และสัณฐานของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด

- ม.1/6 สืบค้น วิเคราะห์ และอธิบายปัจจัยทางธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก รูโหว่โอโซน และฝนกรด
- ม.1/7 สืบค้น วิเคราะห์และอธิบายผลของภาวะโลกร้อน รูโหว่โอโซน และฝนกรดที่มีต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

2.1 ปัจจัยทางธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ เช่น ภูเขาไฟระเบิด การตัดไม้ทำลายป่า การเผาไหม้ของเครื่องยนต์ และการปล่อยแก๊สเรือนกระจกมีผลทำให้เกิดภาวะโลกร้อนรูโหว่ของชั้นโอโซนและฝนกรด

2.2 ภาวะโลกร้อนคือปรากฏการณ์ที่อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกสูงขึ้น

2.3 ภาวะโลกร้อนทำให้เกิดการละลายของธารน้ำแข็ง ระดับน้ำทะเลสูงขึ้น การกัดเซาะชายฝั่งเพิ่มขึ้น น้ำท่วม ไฟป่า ส่งผลให้สิ่งมีชีวิตบางชนิดสูญพันธุ์และทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป

2.4 รูโหว่โอโซน และฝนกรดมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

3. สาระเนื้อหาการเรียนรู้

3.1 ปัจจัยทางธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก รูโหว่โอโซน และฝนกรด

3.2 รูโหว่โอโซนและฝนกรดมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

4.1 ความสามารถในการคิด

4.1.1 ทักษะการให้เหตุผล บอกเหตุและผลจากปัจจัยทางธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก รูโหว่โอโซนและฝนกรด

4.1.2 ทักษะการแปลความ แปลข้อมูลจากสัญลักษณ์แผนที่อากาศ

4.2 ความสามารถในการแก้ปัญหา

4.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ในการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เพื่อทำการวิเคราะห์รายงานผลจากปัจจัยทางธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของโลก รูโหว่โอโซน และฝนกรด และการสืบค้นแผนที่อากาศรายวัน รวมทั้งการแปลความสัญลักษณ์จากแผนที่

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- การร่วมแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

องค์ประกอบทักษะชีวิต : การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน

6.1 แบบฝึกหัดการอ่านแผนที่อากาศภาพถ่ายจากดาวเทียม

6.2 แบบสรุปปัจจัยทางธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ที่มีผลทำให้เกิดภาวะโลกร้อน รูโหว่ของชั้นโอโซนและฝนกรด และรูโหว่โอโซน และฝนกรดมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

7. การวัดและประเมินผล

7.1 การประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

7.1.1 ตรวจแบบสรุปปัจจัยทางธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ที่มีผลทำให้เกิดภาวะโลกร้อนรูโหว่ของชั้นโอโซนและฝนกรด และรูโหว่โอโซนและฝนกรดมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

7.1.2 ประเมินการอ่านแผนที่อากาศกรมอุตุนิยมวิทยาและภาพถ่ายจากดาวเทียม

7.2 การประเมินเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้

7.2.1 แบบประเมินผลหลังเรียนรู้เป็นอัตนัย 10 ข้อ

7.2.2 การแปลข้อมูลแผนที่ลักษณะอากาศจากภาพถ่ายจากดาวเทียม

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 นักเรียนเข้ากลุ่ม 3 - 4 คน ร่วมกันสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต เอกสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ร่วมกันอภิปราย สรุปปัจจัยทางธรรมชาติและการกระทำที่มีผลทำให้เกิดภาวะโลกร้อนรูโหว่ของชั้นโอโซนและฝนกรดได้อย่างไร

8.2 กลุ่มร่วมกันอภิปรายต่อในประเด็นรูโหว่โอโซน และฝนกรดมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมอย่างไรบ้าง

8.3 ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานผลการสืบค้นหน้าห้องเรียน

8.4 นักเรียนแต่ละคนเขียนผังความคิด สรุปสาเหตุของการเกิดภาวะโลกร้อน รูโหว่ของชั้นโอโซน ฝนกรด และผลกระทบของการเกิดภาวะโลกร้อน รูโหว่ของชั้นโอโซน ฝนกรด ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

8.5 นักเรียนฝึกอ่านสัญลักษณ์แผนที่อากาศจากภาพถ่ายจากดาวเทียม

8.6 กลุ่มร่วมกันค้นหาข้อมูล แผนที่อากาศกรมอุตุนิยมวิทยา และภาพถ่ายจากดาวเทียมในวันที่ปัจจุบันจากอินเทอร์เนต ร่วมกันแปลข้อมูลและเขียนรายละเอียดให้มากที่สุด กลุ่มละ 1 ชิ้นงาน ตัวแทนกลุ่มสรุปหน้าห้องเรียน และติดไว้ที่บอร์ดหน้าห้องเรียน

8.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปการอ่านข้อมูล จากแผนที่อากาศกรมอุตุนิยมวิทยาจากอินเทอร์เน็ต

8.8 นักเรียนทำแบบประเมินผลหลังเรียนเป็นอัตนัย 10 ข้อ

8.9 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การเสาะแสวงหาข้อมูลและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรที่ได้มีโอกาสสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ใช้เวลานานแค่ไหนจึงจะสืบค้นเจอข้อมูลที่ต้องการ**
- **การสืบค้นข้อมูลครั้งนี้ ประสบความสำเร็จเพราะใคร**
- **มีสิ่งใดบ้างที่เป็นปัญหาหรือทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกัน หรือขัดขวางการทำงานให้ล่าช้า หรือทำให้ผลงานไม่น่าพึงพอใจมากเท่าที่ควรได้**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ในการทำงานสืบค้นข้อมูลทั้งที่ผ่านมาจนถึงครั้งนี้ นักเรียนคิดว่าครั้งใดที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด เพราะอะไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **หากครูมอบหมายให้ทำการสืบค้นข้อมูลหรือการทำโครงงานร่วมกันอีก นักเรียนคิดว่าจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ประหยัดเวลา ได้ความรู้และประโยชน์สูงสุด) หรือนักเรียนต้องการปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง ปรับปรุงอย่างไร**

9. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

9.1 เอกสาร หนังสือ อุปกรณ์ชุดคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

9.2 เอกสารประกอบการเรียนรู้ หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

9.3 กระดาษบันทึกผล ปากกา เครื่องพิมพ์

9.4 ตัวอย่างแผนที่อากาศกรมอุตุนิยมวิทยา และภาพถ่ายดาวเทียม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายวิชา วิทยาศาสตร์ **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 3

เรื่อง ความปกติและโรคทางพันธุกรรม **เวลา** 3 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ว 1.2 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายนอกโลก ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และสัณฐานของโลก มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด

- อภิปรายโรคทางพันธุกรรมที่เกิดจากความผิดปกติของยีนและโครโมโซมและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถจำแนกและอธิบายความผิดปกติทางพันธุกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครโมโซม
2. สืบค้นข้อมูลและยกตัวอย่างความผิดปกติของโรคทางพันธุกรรมได้

องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์กับตนเอง

2. สาระเนื้อหา

2.1 ความผิดปกติทางพันธุกรรม

2.2 โรคทางพันธุกรรม

3. ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- แฟ้มค้นคว้าเกี่ยวกับโรคทางพันธุกรรม

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูและนักเรียนสนทนาเพื่อทบทวนบทเรียนเรื่องการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมและเชื่อมโยงมาถึงความผิดปกติและโรคทางพันธุกรรม

4.2 ขั้นให้ประสบการณ์

4.2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่องความผิดปกติทางพันธุกรรมและทำแบบฝึกกิจกรรมที่ 2.1 จากหนังสือเรียน

4.2.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการทำกิจกรรมที่ 2.1 หน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 3 นาที

4.2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกโรคทางพันธุกรรมที่เกิดจากความผิดปกติของโครโมโซมแบบต่าง ๆ มา 1 โรค ต้องการสืบค้นเกี่ยวกับอาการโรค สาเหตุ การรักษา และวิธีการที่จะให้ผู้ป่วยใช้ชีวิตได้อย่างปกติ โดยสืบค้นจากสารานุกรม ตำราทางการแพทย์ บุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาล หรืออินเทอร์เน็ต

4.2.4 นำข้อมูลที่ได้มาทำแฟ้มค้นคว้าเกี่ยวกับโรค

4.2.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ (บทบาทสมมติ อภิปราย ซักถาม ฯลฯ) หน้าชั้นเรียน

4.3 ขั้นสรุป

4.3.1 ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกทักษะ พัฒนาการเรียนรู้จากหนังสือเรียน

4.3.2 นักเรียนแลกเปลี่ยนชิ้นงานกับเพื่อนเพื่อตรวจคำตอบ

4.3.3 ครูกล่าวสรุปเนื้อหาโดยรวมเรื่องความผิดปกติทางพันธุกรรม

4.4 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การรู้จักจัดการกับอารมณ์และความเครียด

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **ในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นักเรียนรู้สึกกังวล เป็นทุกข์ หรือท้อบ้างหรือไม่**
- **ถ้าหากเราปล่อยให้เกิดทุกข์ใจบ่อย ๆ ท้อแท้บ่อย ๆ จะเกิดอะไรขึ้นกับตัวเรา**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ในสถานการณ์ที่ผ่าน ๆ มา เคยมีเหตุการณ์อะไรบ้างที่ตนเองหรือบุคคลอื่นมีความสุข**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในโอกาสต่อไปถ้านักเรียนเป็นทุกข์หรือรู้สึกเครียด จะมีวิธีคลายเครียดให้กับตนเองหรือสร้างสุขให้กับตนเองและคนรอบข้างอย่างไรได้บ้าง**

5. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

5.1 ใบความรู้ 2.1 โรคทางพันธุกรรม

5.2 แบบฝึกกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รายวิชา วิทยาศาสตร์ **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ **เวลา** 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศและโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

- วางแผนและดำเนินการเฝ้าระวังอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายและวางแผนเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. เขียนแผนดำเนินการเฝ้าระวัง อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
3. ให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นในการเฝ้าระวังและพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

องค์ประกอบทักษะชีวิต : การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

- วางตัวและกำหนดท่าทีได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2. สาระเนื้อหา

- สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต แต่ปัจจุบันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายไปค่อนข้างมาก ดังนั้น ทุกคนจึงควรช่วยกันเฝ้าระวัง อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

3. ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- แผนการดำเนินงาน การเฝ้าระวัง อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. กิจกรรมการเรียนรู้

4.1 ครูแจ้งเนื้อหาที่จะเรียน คือ การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

4.2 นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

4.3 ครูทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนโดยใช้แนวคำถาม ดังนี้

4.3.1 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

4.3.2 สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตอย่างไร

4.4 นักเรียนร่วมกันสนทนา

4.5 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 - 5 คน โดยคละนักเรียน เก่ง ปานกลาง และนักเรียนอ่อนแล้วอธิบายบทบาทการทำงานร่วมกัน

4.6 ครูตั้งประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนไปสืบค้นข้อมูล ดังนี้

4.6.1 ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมีอะไรบ้าง

4.6.2 ในปัจจุบันนี้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

4.7 นักเรียนแต่ละกลุ่มไปสืบค้นข้อมูลและร่วมกันอภิปรายสรุปผลแนวคำถาม

4.8 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสืบค้นข้อมูล

4.9 นักเรียนซักถามปัญหา

4.10 ครูตั้งประเด็นคำถามว่า เมื่อนักเรียนทราบว่า สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติเกิดปัญหาขึ้นมากมาย ในฐานะที่นักเรียนเป็นบุคคลหนึ่งที่มีหน้าที่และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา นักเรียนจะวางแผนและดำเนินการอย่างไร

4.11 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนและเขียนแผนการดำเนินการอนุรักษ์ทรพัยากรสิ่งแวดล้อม

4.12 นักเรียนทุกกลุ่มนำเสนอแผนการดำเนินการ

4.13 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การวางตัวและกำหนดท่าทีได้เหมาะสมกับสถานการณ์

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการที่จะต้องมาเขียนแผนงานเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ**
- **นักเรียนมีความรู้สึกว่าการทำแผนเพื่อนำเสนอครูมีประโยชน์ต่อการพัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จริงหรือไม่**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **นักเรียนเคยไปเที่ยวสวนสาธารณะ เที่ยวน้ำตก สนามเด็กเล่นบ้างไหม เคยสังเกตเห็นความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมที่เป็นปัญหาหรือไม่**
- **ปัญหาเหล่านี้เกิดจากใคร และใครจะเป็นคนแก้ไขปัญหานี้**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในฐานะที่นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพเป็นคนไทย หากพบเห็นคนในสังคมทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ใช้น้ำ ใช้ไฟ เด็ดดอกไม้ ทิ้งขยะ เศษแก้วในที่สาธารณะ นักเรียนกำหนดท่าทีของตนเองต่อเรื่องนี้อย่างไร จึงจะเกิดผลที่แท้จริง**

5. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์

5.1 อินเทอร์เน็ต

5.2 หนังสือพิมพ์

6. การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

6.1 สิ่งที่ต้องวัดและประเมินผล

6.1.1 ด้านความรู้ (K)

- สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- อภิปรายวิธีการหาคำตอบจากถามได้

6.1.2 ด้านทักษะกระบวนการ (P)

- มีวิธีการคิดหาคำตอบจากแนวคำถามได้
- สืบค้นข้อมูลที่กำหนดให้ได้ตามขั้นตอน
- สามารถสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

6.1.3 ด้านเจตคติ (A)

- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบประเมินความรู้ (แบบทดสอบ)

6.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

6.3 วิธีการวัดและประเมินผล

6.3.1 สังเกตการทำงาน

6.3.2 ตรวจผลงาน

6.4 เกณฑ์การประเมินผล

6.4.1 นักเรียนทำกิจกรรม และแบบทดสอบหลังเรียนได้ร้อยละ 70 ขึ้นไป

6.4.1 ประเมินพฤติกรรมรายบุคคลในการร่วมกิจกรรมได้คะแนนในระดับดีขึ้นไป

7. กิจกรรมเสนอแนะ

ให้นักเรียนไปเขียนแผนเฝ้าระวัง อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

ตัวอย่าง

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์)

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.1	✓	✓	✓	-	1. รู้จักความถนัดและความสามารถของตนเอง 2. มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก 3. เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น 4. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	รู้จักสังเกต ตั้งคำถาม และมีแนวทางแสวงหาคำตอบ	รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง	-
ป.2	✓	✓	-	✓	1. บอกจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง 2. มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	รับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	-	ปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงของห้องเรียน โรงเรียน และสังคม
ป.3	✓	✓	✓	-	มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	1. รู้จักสังเกต ตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบ 2. มีจินตนาการและสามารถคิดได้อย่างเชื่อมโยง	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.4	✓	✓	-	✓	รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	1. รู้จักสังเกต ตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบ 2. มีจินตนาการและสามารถคิดได้อย่างเชื่อมโยง	-	ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
ป.5	✓	-	-	-	1. เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น 2. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	-	-	-
ป.6	✓	-	-	-	มีความภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	-	-	-
ม.1	✓	✓	✓	✓	1. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น 2. มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก 3. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 4. มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น 5. เคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น	1. เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทันชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลง 2. ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญ 3. แก้ปัญหาในสถานการณ์วิกฤตได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน	1. ประเมินและรู้เท่าทันอารมณ์ 2. ยุติข้อขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 3. รู้จักการสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	1. กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย 3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยวิธีการสื่อสารเชิงบวก 4. เคารพกติกาข้อตกลงของสังคมส่วนรวม

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
						4. วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 5. มองโลกในแง่ดี 6. แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 7. มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น		
ม.2	✓	✓	-	✓	เคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น	1. วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ 2. มองโลกในแง่ดี 3. แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 4. มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	-	เคารพกฎกติกาข้อตกลงและระเบียบของสังคมส่วนรวม

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.3	✓	✓	✓	✓	1. ค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง 2. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น 3. มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก 4. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 5. มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น 6. มีทักษะในการกำหนดเป้าหมายสู่ความสำเร็จ	1. เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรอง 2. รู้เท่าทันชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลง 3. ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผล 4. วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ 5. มองโลกในแง่ดี 6. แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 7. มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูล	รู้จักการสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	1. กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ 2. มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้ วัดมาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.4-ม.6	✓	✓	✓	✓	1. ค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง 2. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น 3. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 4. มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น 5. มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น 6. เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	1. ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญ 2. แก้ปัญหาในสถานการณ์วิกฤตได้อย่างเหมาะสม 3. วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ 4. มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 5. มองโลกในแง่ดี 6. มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูล 7. ประเมินและสร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตตนเอง	1. ประเมินและรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง 2. จัดการกับความขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยวิธีที่เหมาะสม 3. รู้จักคลายเครียดด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์ 4. รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	1. กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย 3. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก 4. เคารพกติกาของสังคม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ฟังให้รู้/ดูให้จำ **เวลา** 3 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่นมีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ส 1.1/4 เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

3. วัตถุประสงค์

- บอกความหมายและประโยชน์ของการมีสติ

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

- การรู้จักควบคุมตนเอง

5. สาระเนื้อหา

5.1 ความหมายและประโยชน์ของสติ

5.2 การฟังเพลงและร้องเพลงอย่างมีสติ

5.3 การเล่นและทำงานอย่างมีสติ

5.4 การฝึกให้มีสติในการฟัง การอ่าน การคิด การถามและการเขียน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.1.1 ครูเปิดเพลง (ที่เกี่ยวกับสัตว์หลาย ๆ ชนิดในเพลงเดียวกัน, หรือผลไม้/ดอกไม้ หลาย ๆ ชนิดในเพลงเดียวกัน) 1 ครั้ง

6.1.2 ครูถามนักเรียนว่า ในเพลงดังกล่าวมีสัตว์ (หรือผลไม้/ดอกไม้) กี่ชนิด อะไรบ้าง โดยให้นักเรียนที่ยกมือ ตอบ/ตอบมา 4-5 คน

6.1.3 ครูถามนักเรียนว่าใครที่จำไม่ได้เลยว่ามีสัตว์อะไรบ้าง ทำไมถึงจำไม่ได้

6.1.4 ครูสรุปว่าคนที่จำชื่อสัตว์/ผลไม้/ดอกไม้ ไม่ได้เลยแสดงว่าไม่ตั้งใจฟัง

6.1.5 ครูบอกจุดประสงค์

6.2 ขั้นกิจกรรม

6.2.1 ครูสนทนากับนักเรียนว่าการตั้งใจฟัง คือ การมีสตินั่นเอง และสอนเรื่องความหมายและประโยชน์ของสติ

6.2.2 ครูบอกให้นักเรียนตั้งใจฟังเพลงจาก CD แล้วบอกครูว่ามีชื่อสัตว์/ผลไม้/ดอกไม้ กี่ชนิดอะไรบ้าง (หรือครูอาจมีภาพดังกล่าวมาประกอบด้วย)

6.2.3 ครูสร้างสถานการณ์รบกวนการฟังของนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ขณะนักเรียนฟังเพลง ครูอาจจะหยิบสิ่งของที่นักเรียนสนใจมาดู หรือให้บุคคลภายนอกเดินเข้ามาในห้อง

6.2.4 ครูซักถามนักเรียนว่าเพลงที่ฟังมีสัตว์/ผลไม้/ดอกไม้อะไรบ้าง นักเรียนคนใดที่บอกได้น้อยที่สุด หรือได้น้อย ครูถามสาเหตุที่นักเรียนจำได้น้อย เพราะอะไร

6.2.5 ครูสรุปการฟัง/การทำงานต่าง ๆ ที่จะให้เกิดผลสำเร็จจะต้องมีความตั้งใจ (สติ) ไม่หันเหความสนใจไปกับสิ่งอื่น

6.2.6 ครูมอบหมายงานให้นักเรียนวาดภาพสัตว์/ผลไม้/ดอกไม้ จากเพลงที่นักเรียนชอบ 1 ภาพ

6.3 ขั้นสรุป

6.3.1 ครูสรุปความหมาย/ประโยชน์ของสติ

6.3.2 ครูให้นักเรียนฟังเพลงซ้ำอีก 1 ครั้ง แล้วสรุปชื่อสัตว์/ผลไม้/ดอกไม้ ทั้งหมดที่ถูกต้อง

6.3.3 ครูชื่นชมนักเรียนที่สามารถตอบได้ถูกต้องหรือมากที่สุด พร้อมทั้งให้กำลังใจกับนักเรียนที่ตอบได้น้อย

6.4 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การรู้จักควบคุมตนเอง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ถูกรบกวนในขณะที่ทำงานหรือฟังเพลง**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ที่ผ่าน ๆ มานักเรียนเคยทำงานไม่สำเร็จเพราะสิ่งอื่นมารบกวนบ้างหรือไม่**
- **ที่ผ่าน ๆ มานักเรียนเคยพบเห็นเพื่อน/คนใกล้ชิดถูกรบกวนขณะที่ทำงานหรือไม่ และเพื่อนเหล่านั้นมีวิธีการจัดการกับสิ่งรบกวนนั้นอย่างไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ถ้าเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวกับนักเรียน ๆ จะมีวิธีการจัดการแก้ไขปัญหาการถูกเพื่อนรบกวนนั้นอย่างไร**
- **นักเรียนคิดว่าจะควบคุมตนเองไม่ให้รบกวนเพื่อนให้เสียสมาธิในการทำงานวันต่อ ๆ ไปได้อย่างไร**

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 เพลง

7.2 ภาพ

8. ประเมินผล

8.1 สังเกตพฤติกรรมการแสดงออก การพูด การตอบ การแสดงความคิดขณะร่วมกิจกรรม

8.2 สังเกตการสะท้อนการคิดเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี **เวลา** 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีมีค่านิยมที่ดีงาม ธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ส 2.1/2 ปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

3. วัตถุประสงค์

3.1 บอกบทบาทและความรับผิดชอบของผู้นำและผู้ตาม

3.2 บอกประโยชน์ของการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

5. สาระเนื้อหา

5.1 บทบาทและความรับผิดชอบของผู้นำ

5.2 บทบาทและความรับผิดชอบของผู้ตามหรือสมาชิก

5.3 การทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลและประโยชน์ของการทำงานกลุ่ม

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

6.1.1 ครูให้นักเรียนดูภาพการเลือกตั้ง (อาจจะเป็นระดับท้องถิ่น/ระดับประเทศ เช่น เลือก ส.ส/ ส.ว/อบต.) และสนทนากับนักเรียนว่าในภาพเป็นกิจกรรมใด ใครทำอะไร โดยสุ่มให้นักเรียนตอบ 2-3 คน

6.1.2 ครูสรุปว่าเป็นกิจกรรมการเลือกตั้ง หรือการเลือกตัวแทนเพื่อให้ไปทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งแทนตนเอง/แทนประชาชนจำนวนมาก ๆ หรือเป็นการเลือก “ผู้นำ”

6.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.1 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยการให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมแล้วนับเลข 1-2-3-4 แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันไปอยู่กลุ่มเดียวกัน

6.2.2 ครูแจกซองที่บรรจุใบกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มโดยมอบหมายให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามกิจกรรมในซองให้ครบ ดังนี้

(1) เลือกประธานและเลขาของกลุ่ม

(2) แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้กับสมาชิก 3 คน เพื่อทำใบกิจกรรมที่ 1-2-3 ดังนี้

- ศึกษาความรู้เรื่องคุณสมบัติของผู้นำที่ดีจากแบบเรียน/ครูนำมาใช้
- ทำแบบฝึกหัดเรื่องผู้นำที่ดีและไม่ดี
- เขียนแผนผังความคิดเรื่อง “ผู้นำ” โดยมีหลักเกณฑ์ คือ
  - หัวข้อหลัก “ผู้นำ-ผู้ตาม”
  - หัวข้อรอง ผู้นำที่ดี ผู้ตามที่ดี, ผลที่เกิดจากการมีผู้นำที่ดีและการมีผู้นำที่ไม่ดี
  - หัวข้อย่อย บอกรายละเอียดของหัวข้อรอง
  - มีลูกศรบอกทิศทางที่ชัดเจน
  - มีรูปแบบแปลกใหม่น่าสนใจ สวยงาม (ครูควรเตรียมไว้ล่วงหน้า เช่น กระดาษ/ปากกาสีต่าง ๆ)
- นำเสนอผลงานกลุ่มละ 10 นาที

(3) ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติงานโดยกำหนดเวลาให้ประมาณ 30 นาที

(4) ให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน (โดยนำแผนผังความคิดมาแสดงพร้อม ๆ การรายงานด้วย

6.3 ขั้นสรุป

- เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอผลงานครบแล้ว ครูสรุปลักษณะของผู้นำและผู้ตามหรือสมาชิกที่ดี (ตามสาระในแบบเรียน/หรือครูอาจพิมพ์เป็นใบความรู้มาใส่ไว้ในซอง)

6.4 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **ในกลุ่มของนักเรียนเลือกประธาน/ผู้นำกลุ่มอย่างไร หรือ**
- **ใช้วิธีการในการเลือกประธาน/ผู้นำกลุ่ม**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ที่ผ่าน ๆ มานักเรียนเคยมีโอกาสในการเลือกประธานหรือผู้นำหรือไม่**
- **มีวิธีการใดอีกหรือไม่ในการเลือกประธานกลุ่มที่ผ่าน ๆ มา เคยพบเห็นผู้อื่นหรือคนใกล้ชิดไปใช้สิทธิเลือกผู้นำหรือไม่ และเขามีวิธีการเลือกประธานกลุ่มอย่างไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ถ้านักเรียนต้องการเป็นผู้นำ/เป็นประธาน นักเรียนจะได้รับประโยชน์หรือผลดีอย่างไร**
- **ถ้านักเรียนได้มีโอกาสเป็นประธานหรือผู้นำ นักเรียนจะมีวิธีการทำงาน หรือการปฏิบัติตนอย่างไร**
- **ถ้านักเรียนเป็นผู้นำที่ดีหรือไม่ดีจะส่งผลต่อสมาชิกอย่างไร**
- **นักเรียนคิดว่าการเป็นผู้ตามที่ดีควรจะมีลักษณะอย่างไร และมีผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างไร**

7. สื่อการเรียนรู้

ใบกิจกรรมในซอง 3 ใบกิจกรรม คือ

7.1 ใบความรู้เรื่องคุณสมบัติของผู้นำที่ดี

7.2 แบบฝึกหัด เรื่อง ผู้นำที่ดีและไม่ดี

7.3 แบบเขียนแผนผังความคิดเรื่องผู้นำ (A4)

7.4 สีไม้ ปากกาสี

7.5 แบบทดสอบ

8. การประเมินผล

8.1 ความรู้ ใช้แบบทดสอบ

8.2 กระบวนการใช้แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

8.3 เจตคติ ตรวจประเด็นคำถามประยุกต์ใช้

9. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

9.1 ครูอาจจัดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียน

9.2 ครูอาจจำลองสถานการณ์การเลือกประธาน/หัวหน้าห้องแล้วนำมาปรับเข้ากับบทเรียน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ศาสนิกชนที่ดี **เวลา** 2 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ส 1.1/10 ปฏิบัติตนต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

3. วัตถุประสงค์

3.1 มีความรู้ความเข้าใจข้อห้ามในศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม

3.2 ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามหลักความพอเพียง

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

- ยอมรับความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

5. สาระเนื้อหา

การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อศาสนิกชนอื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ

5.1 ความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่นในสังคม

5.2 ข้อห้ามในศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม

5.3 การปฏิบัติตนตามหลักธรรมในศาสนาที่ตนนับถือ ตามหลักความพอเพียง

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

สนทนาซักถามความรู้เดิมพร้อมทั้งให้นักเรียนดูภาพประกอบ ดังนี้

- ภาพละหมาด
- ภาพไม้กางเขน
- ภาพการตักบาตร

พร้อมซักถามว่าภาพดังกล่าวเกี่ยวข้องกับศาสนาใด โดยสุ่มให้นักเรียน ตอบ 3-5 คน

6.2 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

6.2.1 สนทนาถึงความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่นในสังคม พร้อมยกตัวอย่าง

6.2.2 ร่วมสรุปประเด็นสำคัญในหัวข้อความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาอื่นในสังคม

6.2.3 นักเรียนยกตัวอย่างข้อห้ามในศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม และการปฏิบัติตนตามหลักธรรมในศาสนาที่ตนนับถือตามหลักความพอเพียงจากประสบการณ์หรือจากการศึกษาในบทเรียน

6.2.4 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ เท่า ๆ กัน โดยคละกันตามความสามารถ มีทั้งเก่ง, ปานกลาง, อ่อน ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลาก ซึ่งมีประเด็นดังต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1 แสดงบทบาทสมมติในหัวข้อ ข้อห้ามและการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาพุทธ
- กลุ่มที่ 2 แสดงบทบาทสมมติในหัวข้อ ข้อห้ามและการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาคริสต์
- กลุ่มที่ 3 แสดงบทบาทสมมติในหัวข้อ ข้อห้ามและการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาอิสลาม

6.2.5 แต่ละกลุ่มระดมความคิดเห็น และแบ่งงานกันรับผิดชอบ เตรียมออกมาแสดงบทบาทสมมติในชั่วโมงต่อไป พร้อมบันทึกขั้นตอนลงในใบกิจกรรมที่ครูกำหนด

6.2.6 ครูตรวจสอบความพร้อมของกลุ่มและให้แสดงบทบาทสมมติโดยใช้เวลาไม่เกินกลุ่มละ 15 นาที ตามลำดับกลุ่ม

7.1 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตในด้านการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น (ยอมรับความแตกต่างทางความคิด ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น)

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- จากการเห็นเพื่อน ๆ แสดงบทบาทสมมติ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง
- นักเรียนคิดว่าตนเองมีความสามารถทางด้านใด และประทับใจการแสดงของเพื่อนกลุ่มไหนบ้าง

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำสำนวนไทยที่ว่า “ดูหนัง ดูละครแล้วย้อนดูตัว”
- ชีวิตบทบาทของเราในสังคม เป็นเหมือนผู้แสดงละครหรือไม่
- นักเรียนคิดว่าเพื่อน ๆ ในห้องของเราควรแสดงบทบาทเหมือนกันทุกคนได้หรือไม่ เพราะอะไร (เป็นพระเอก นางเอกทุกคน)

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนที่ต้องพบปะกับผู้คนที่แตกต่างจากเรา เราจะปฏิบัติต่อเขาและวางท่าทีของเราอย่างไรบ้างต่อบุคคลเหล่านั้น เช่น คนพิการ กระเทย ทอม เพื่อนที่เรียนไม่เก่ง

8. ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

8.1 แผนโครงงานการแสดงละคร

8.2 ภาพถ่ายการแสดงละคร

9. สื่อ

9.1 ภาพการละหมาด/ภาพไม้กางเขน/ภาพการตักบาตร

9.2 หนังสือเรียนพระพุทธศาสนา

9.3 ใบกิจกรรมแสดงขั้นตอนบทบาทสมมติ

9.4 แบบทดสอบหลังเรียน

10. การประเมินผล

ทดสอบความรู้หลังเรียน

สังเกต

10.1 พฤติกรรมและการแสดงออกบทบาทสมมติและการทำงานรวมกันเป็นกลุ่ม

10.2 การตอบคำถาม R - C - A ที่นำไปสู่การยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง สิทธิมนุษยชน **เวลา** 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ส.2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีมีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ส 2.1/4 ประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและเสนอแนวทางพัฒนา

3. วัตถุประสงค์

3.1 อธิบายและยกตัวอย่างปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยปัจจุบัน

3.2 เสนอแนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- เลือกตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เผชิญอย่างมีเหตุผล

5. สาระเนื้อหา

5.1 ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและหลักการของสิทธิมนุษยชน

5.2 บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีโลกที่มีผลต่อประเทศไทย

5.3 สาระสำคัญของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

5.4 บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

5.5 ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศและแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ครูนำภาพข่าวต่าง ๆ ที่แสดงถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาให้นักเรียนดู เช่น

- เด็ก ๆ ที่ถูกลงโทษโดยการใช้เตารีด บุหรี่จี้ตามตัว
- เด็ก (ในวัยเรียน) ที่ต้องขายพวงมาลัยอยู่ตามทางแยก
- เด็กที่ขอทานตามข้างถนน
- การค้าประเวณีเด็ก (เท่าที่สถานการณ์ขณะนั้น ๆ เกิดขึ้นในสังคม)
- หญิงที่ถูกสามีทำร้ายร่างกาย

สนทนาในประเด็น ถ้านักเรียนเป็นผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะแก้ไขปัญหาหรือหาทางออกให้กับตนเองได้อย่างไร

6.2 ครูสรุปลักษณะการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยปัจจุบัน 4 ลักษณะ

6.3 แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 5-7 คน

แต่ละกลุ่มศึกษา/เรียนรู้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนใน 3 หัวข้อจากแบบเรียน/ข่าวที่นำเสนอในตอนต้น ดังนี้

6.3.1 สาเหตุของปัญหา

6.3.2 ผลกระทบต่อตนเอง/สังคม

6.3.3 การแก้ไขปัญหา

6.3.4 เสนอแนะแนวทางการป้องกันปัญหา

6.4 แต่ละกลุ่มดำเนินการเลือกประธาน/เลขา และออกมาจับสลากเลือกเรื่อง ประเด็นปัญหา ดังนี้

6.4.1 ปัญหาเด็กเร่ร่อน/ขอทาน/ขายพวงมาลัย (สิทธิที่จะได้รับการดูแล)

6.4.2 ปัญหาการทารุณกรรม (สิทธิที่จะมีชีวิตรอด)

6.4.3 ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ (สิทธิในร่างกาย)

6.4.4 ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก (สิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

6.5 แต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย โดยครูเดินดูให้กำลังใจ เพื่อสังเกตและให้คำแนะนำ

6.6 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอ ความคิดเห็นของกลุ่ม กลุ่มละ 10 นาที

6.7 ครูสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหา และกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านการใช้แรงงาน เรื่องเพศ ความรุนแรงต่อเด็ก เป็นต้น และสรุปหลักการตัดสินใจเลือกแก้ไขปัญหาที่นักเรียนนำเสนอว่า การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จะต้องแก้ไขที่สาเหตุ และบางปัญหาที่แก้ไขไม่ได้ตนเองจะต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น (บุคคล/และหน่วยงานต่าง ๆ เช่น มูลนิธิเด็ก)

6.8 ครูมอบหมายงานให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิด (Mind Mapping) เรื่องสิทธิมนุษยชน โดยที่องค์ประกอบหลัก ๆ คือ

6.8.1 หัวข้อหลัก “ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน.....” (ตามที่กลุ่มได้รับมอบหมาย)

6.8.2 หัวข้อรอง เช่น สาเหตุของปัญหา, ผลกระทบ, การป้องกัน, การแก้ไข ฯ

6.8.3 หัวข้อย่อย ๆ ที่ขยายความ หัวข้อรองที่ถูกต้อง

6.8.4 มีลูกศรแสดงการเชื่อมโยงความคิดที่ชัดเจน

6.8.5 มีรูปแบบแปลกใหม่ น่าสนใจ มีสีสันสวยงาม

6.9 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยข้อมูลและเหตุผลที่ถูกต้อง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อภาพข่าวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เห็น**
- **ถ้านักเรียนหรือญาติพี่น้องของเรา เป็นบุคคลในภาพนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร**
- **นักเรียนมีความรู้สึกที่อยากช่วยเหลือเขาเหล่านั้นบ้างหรือไม่**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ทำไมเขาเหล่านั้นต้องเผชิญเหตุการณ์ดังในภาพหรือในข่าว**
- **ถ้าเราไม่อยากเป็นดังบุคคลในภาพข่าว เราจะต้องป้องกันหรือปฏิบัติตนอย่างไร**
- **หากต้องการช่วยเหลือเขาเหล่านั้น นักเรียนจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง จะขอความช่วยเหลือจากใคร ทำอย่างไรจึงจะปลอดภัยที่สุด**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในโอกาสต่อไป ถ้านักเรียนพบเห็นการละเมิดสิทธิเด็ก คนในครอบครัวถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน นักเรียนจะมีแนวทางการช่วยเหลือหรือการรอดพ้นจากสถานการณ์นั้นได้อย่างไร**

7. ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- แผนผังความคิด (Mind Mapping) เรื่องสิทธิมนุษยชน

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ภาพข่าวการละเมิดสิทธิมนุษยชน/ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

8.2 แบบเรียนหน้าที่พลเมืองฯ ม.4-6

8.3 ใบกิจกรรม แผนผังความคิด (A4)

8.4 แบบทดสอบ

9. การประเมินผล

9.1 ทดสอบความรู้

9.2 สังเกตกระบวนการทำงานจากการนำ/อภิปรายกลุ่ม

9.3 สังเกตสาระจากการคิดวิเคราะห์ติดสินใจและแก้ไขปัญหาจากแผนผังความคิด

9.4 สังเกตการตอบคำถามการพัฒนาความคิดจากการสะท้อนคิดเชื่อมโยงและปรับใช้

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ประเด็นคำถามประยุกต์

10.1 ถ้านักเรียนพบเห็นสถานการณ์ปัญหาเหล่านั้น นักเรียนจะเข้าไปช่วยเหลืออย่างไร

10.2 การเข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาดังกล่าวจะทำอย่างไรให้ตัวนักเรียนปลอดภัย ไม่ได้รับอันตรายจากการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ตัวอย่าง

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้
สุขศึกษาและพลศึกษา

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว ออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทยและกีฬาสากล สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต)

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.1	✓	-	✓	✓	1. บอกเล่าความดีหรือความภาคภูมิใจของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ 2. ยอมรับความแตกต่างทางกาย ทางความคิดและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น 3. บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ 4. กล้าแสดงออกทางความคิดความรู้สึกและการกระทำของตนด้วยความมั่นใจ	-	1. แสดงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ	1. ขอความช่วยเหลือเมื่ออยู่ในภาวะวิกฤต 2. หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยของตนเอง 3. ปฏิบัติตามกฎข้อตกลงกลุ่มและชั้นเรียน

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.2	✓	✓	✓	✓	1. บอกเล่าความดีหรือความภาคภูมิใจของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ 2. ยอมรับความแตกต่างทางกาย ทางความคิดและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น 3. บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ 4. กล้าแสดงออกทางความคิดความรู้สึกและการกระทำของตนด้วยความมั่นใจ	- วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและเลือกวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม	- รู้จักควบคุมอารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง	1. หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยของตนเอง 2. ปฏิบัติตามกติกาข้อตกลงของกลุ่มและชั้นเรียน

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.3	✓	✓	✓	✓	1. บอกเล่าความดีหรือความภาคภูมิใจของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ 2. ยอมรับความแตกต่างทางกายทางความคิดและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น 3. บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ 4. กล้าแสดงออกทางความคิดความรู้สึกและการกระทำของตนด้วยความมั่นใจ	1. แสดงความสามารถในการสังเกตได้เป็นขั้นตอน 2. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสาร 3. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและเลือกแก้ไขปัญหาได้เหมาะสม	-	1. ขอความช่วยเหลือเมื่ออยู่ในภาวะวิกฤต 2. หลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงต่อความปลอดภัยของตนเอง 3. ปฏิบัติตามกติกาข้อตกลงของกลุ่มและชั้นเรียน

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.4	✓	✓	✓	✓	1. บอกเล่าความดีหรือความภาคภูมิใจของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ 2. ยอมรับความแตกต่างทางกายทางความคิดและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น 3. บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ 4. กล้าแสดงออกทางความคิดความรู้สึกและการกระทำของตนด้วยความมั่นใจ	1. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผล 2. วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง	มีวิธีการผ่อนคลายอารมณ์และความเครียดให้กับตนเอง	1. รู้จักแสดงความคิด ความรู้สึก ความชื่นชมและการกระทำที่ดีงามให้ผู้อื่นรับรู้ 2. ปฏิบัติตามกติกาข้อตกลงของกลุ่มและชั้นเรียน

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.5	✓	✓	✓	✓	1. แสดงออกในสิ่งที่ตนเองภาคภูมิใจอย่างเหมาะสม 2. แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น 3. กล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ	1. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีเหตุผล 2. คาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวัน	แสดงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้เหมาะสม	1. หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยของตนเอง 2. ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกาของโรงเรียนและสังคม
ป.6	✓	✓	✓	✓	1. แสดงออกในสิ่งที่ตนเองภาคภูมิใจอย่างเหมาะสม 2. แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น 3. กล้าแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ	1. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีเหตุผล 2. คาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวัน 3. วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง	แสดงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	1. ปฏิบัติตามกฎ กติกา ประเพณีของสังคม 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.1	✓	✓	-	✓	1. วิเคราะห์ความถนัดความสามารถของตนเอง 2. สะท้อนมุมมองที่ดีของตนเองที่มีต่อผู้อื่น มองบวก 3. ยอมรับความแตกต่างทางความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล	1. วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ 2. เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรอง 3. รู้เท่าทันชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลง 4. มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น	-	1. กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยได้อย่างราบรื่น 3. ปฏิเสธเพื่อนในสถานการณ์เสี่ยงและรู้จักเตือนเพื่อนให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.2	✓	✓	✓	-	1. ยอมรับความแตกต่างทางความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล 2. รู้จักความถนัด ความสามารถและบุคลิกภาพของตนเอง 3. เคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย 4. ปฏิบัติตามสิทธิของตนเอง	1. แก้ปัญหาในสถานการณ์วิกฤตได้อย่างเป็นระบบ 2. วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ 3. มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูล 4. ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เผชิญอย่างมีเหตุผล 5. เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทันชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลง	สร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิต ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.3	✓	✓	✓	✓	1. สะท้อนมุมมองที่ดีของตนเองและผู้อื่นได้ 2. แสดงออกทางความคิดความรู้สึกและการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ 3. วางแผนการเรียนอาชีพและการดำเนินชีวิต	1. วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ 2. มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูล 3. ตัดสินใจเลือกแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เผชิญอย่างมีเหตุผล 4. ประเมินผลการกระทำประสบการณ์ของตนเองเพื่อเป็นบทเรียนชีวิต	สร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์	1. เคารพและปฏิบัติตนตามกฎกติกาของสังคม 2. ใช้การสื่อสารเชิงบวกสร้างสัมพันธภาพที่ดี 3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยได้อย่างราบรื่น

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.4 - ม.6	✓	✓	✓	✓	1. มีทักษะการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินชีวิตไปสู่ความสำเร็จ 2. ปฏิบัติตนตามทิศทางที่กำหนดและปรับปรุงให้มีโอกาสประสบความสำเร็จ	1. วิเคราะห์ประโยชน์และคุณค่าของข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างภูมิความรู้ในการตัดสินใจเมื่อเผชิญสถานการณ์รอบตัว 2. ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยทางเลือกที่เหมาะสมและไม่เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น 3. สร้างสรรค์ผลงานและแสดงพฤติกรรมได้เป็นที่ยอมรับ	1. มีวิธีสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ 2. ปรับความคิด ความรู้สึก อารมณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจหรือเครียดด้วยวิธีการที่ถูกต้องและสร้างสรรค์	1. กล้าแสดงความคิดเห็นต่อตนเองและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและหลักวิชาที่ถูกต้อง 2. มีวิธีการสื่อสารกับผู้อื่นทั้งภาษาพูดภาษากายด้วยความสุภาพและเป็นมิตร 3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย 4. ปฏิเสธในสิ่งที่ควรปฏิเสธ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง สุขภาพช่องปากดีมีความสุข **เวลาจัดกิจกรรม** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญโตและพัฒนาการของมนุษย์

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ความสำคัญของการมีสุขภาพช่องปากดีกับการเจริญเติบโต

3. วัตถุประสงค์

3.1 นักเรียนเห็นคุณค่าของการมีสุขภาพช่องปาก

3.2 นักเรียนบอกประโยชน์ของการมีสุขภาพในช่องปากดีได้

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

4.1 บอก/บรรยาย/เล่าความดี

4.2 บอก/บรรยาย/เล่าความดีหรือความภาคภูมิใจของเพื่อนให้ผู้อื่นรับรู้

5. สาระเนื้อหา

- การมีสุขภาพช่องปากดี

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

- ภาพวาดระบายสีฟันสวยของนักเรียน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 นักเรียนฟังครูเล่านิทาน เรื่อง “บทเรียนของหน่อย”

7.2 ครูและนักเรียนร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิด โดยการตั้งคำถาม

7.2.1 ฟันของหน่อยหายไปไหน

7.2.2 ทำไมหน่อยจึงปวดฟัน

7.2.3 ถ้านักเรียนเป็นหน่อย จะแก้ปัญหาการปวดฟันอย่างไร

7.2.4 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่อง บทเรียนของหน่อย

7.3 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาระสำคัญ และข้อคิดจากนิทานในเรื่องความสำคัญของการรักษาสุขภาพช่องปาก

7.4 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การรักและเห็นคุณค่าในตนเอง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นหน่อยปวดฟัน**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **นักเรียนเคยฟันผุและปวดฟันบ้างหรือเปล่า?**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **นักเรียนจะทำตัวอย่างไรไม่ให้ฟันผุ และรักษาสุขภาพฟันอย่างไร?**

8. สื่อการเรียนรู้

- นิทาน

9. การประเมินผล

9.1 การบอกวิธีการแปรงฟันและดูแลรักษาฟัน

9.2 บอกประโยชน์ของการมีสุขภาพในช่องปาก

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่ออธิบายการแปรงฟันที่ถูกต้อง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง วัยใสวัยรุ่น **เวลาจัดกิจกรรม** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางเพศ และปฏิบัติตนได้เหมาะสม

3. วัตถุประสงค์

3.1 อธิบายการเปลี่ยนแปลงทางเพศในวัยรุ่นได้

3.2 การตระหนักรู้ในการวางตัวที่เหมาะสมกับวัย

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

- แสดงออกในสิ่งที่ตนเองภาคภูมิใจอย่างเหมาะสม

5. สาระเนื้อหา

- เพศศึกษากับวัยรุ่น

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

- Mind Mapping ที่ผู้เรียนสร้างสรรค์ขึ้น

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 ครูและนักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงด้านสรีระของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในระยะเวลาย่างเข้าสู่วัยรุ่น

7.2 ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับการประพฤติ ปฏิบัติตนอย่างไรต่อเพศตรงข้าม

7.3 แบ่งกลุ่มนักเรียนชาย หญิง กลุ่มละ 5 คน เขียน Mind Mapping การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

7.4 ครูและนักเรียนร่วมสรุป และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการวางตัวและเห็นคุณค่าในตนเองเพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

7.5 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาการคิด คาดคะเนความเสี่ยงในสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและความรู้สึกต่อเพศตรงข้าม**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

1. **เวลาที่ผ่านมานักเรียนเคยพบเหตุการณ์ที่จะชักจูงให้มีเพศสัมพันธ์หรือไม่? อย่างไร**
2. **นักเรียนทำอย่างไรจึงไม่คล้อยตามการชักจูงนั้นเคยเอาตัวรอดจากสถานการณ์ที่เสี่ยงได้อย่างไรบ้าง?**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในอนาคตหากนักเรียนตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงทางเพศในวัยเรียน นักเรียนจะทำอย่างไรให้ตนเองรอดพ้นความเสี่ยงนั้นได้**

8. สื่อการเรียนรู้

- ประเด็นคำถาม

9. การประเมินผล

9.1 ประเมินผลงาน Mind Mapping

9.2 การตอบคำถาม

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 3

เรื่อง พัฒนาการมนุษย์โลก **เวลาจัดกิจกรรม** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แต่ละช่วงของชีวิต

3. วัตถุประสงค์

3.1 นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลพัฒนาการของมนุษย์ได้

3.2 นักเรียนสามารถเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา แต่ละช่วงชีวิตของมนุษย์ได้

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น

5. สาระเนื้อหา

- การสืบค้นข้อมูลการเจริญเติบโตของมนุษย์

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

- ผลงาน Mind Mapping พัฒนาการของมนุษย์

7. กิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้าทักษะชีวิต

7.1 ครูและนักเรียนร่วมสนทนาธรรมชาติของมนุษย์ว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปแต่ละช่วงชีวิต

7.2 แบ่งกลุ่มนักเรียน กลุ่มละ 5 คน สืบค้นข้อมูลการเจริญเติบโตของมนุษย์ในแต่ละช่วงชีวิต ด้านต่อไปนี้

7.2.1 ด้านร่างกาย

7.2.2 ด้านจิตใจ

7.2.3 ด้านอารมณ์

7.2.4 ด้านสังคม

7.2.5 ด้านสติปัญญา

7.3 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการสืบค้นในรูป Mind Mapping

7.4 ครูและนักเรียนร่วมเปรียบเทียบพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของมนุษย์

7.5 สนทนาด้วยคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อรูปร่างหรือร่างกายของตนเองในขณะนี้**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **หากย้อนกลับไปได้นักเรียนอยากแก้ไขตนเองในด้านใดบ้าง**
- **ถ้าแก้ไขตนเองได้จะเกิดผลการเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเองอย่างไรบ้าง**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **เราไม่สามารถย้อนอดีตได้แต่เราพัฒนาตนเองได้ นักเรียนคิดว่าจะพัฒนาหรือปรับปรุงตัวเองอย่างไรบ้าง ให้ตนเองสมบูรณ์ที่สุด**

8. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

8.1 Internet

8.2 ห้องสมุด

9. การประเมินผล

9.1 ผลงานการสืบค้น

9.2 ผลงานการเปรียบเทียบ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

เรื่อง ชีวิตและสิ่งแวดล้อม **เวลาจัดกิจกรรม** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- วิเคราะห์อิทธิพลของครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศและการดำเนินชีวิต

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์

3.2 วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

- วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกัน หรือแก้ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

5. สาระเนื้อหา

- อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการดำเนินชีวิต

6. ชิ้นงาน/ภาระงาน

6.1 ผลงานจากการสืบค้นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์

6.2 ผลงานการวิเคราะห์ ผลกระทบและวิธีการป้องกันตนเองจากปัญหาพฤติกรรม

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศและการดำเนินชีวิตของมนุษย์

7.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 คน ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

- สืบค้นหรือสำรวจสถานที่ที่อยู่ใกล้บริเวณโรงเรียนหรืออยู่ในชุมชนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น ร้านเกม ร้านคาราโอเกะ ร้านอาหาร (มีสุราจำหน่าย) วัด มัสยิด

7.3 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มวิเคราะห์ว่าสถานที่ดังกล่าวมีอิทธิพลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้คนในสังคมอย่างไร และมีวิธีการป้องกันอย่างไร

7.4 ครูและนักเรียนร่วมสรุป

7.5 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบเห็นในปัจจุบัน**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **นักเรียนเคยรับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดจากความมักง่ายของคนในสังคมใกล้ตัวบ้างหรือไม่ เช่น เรื่องอะไร อย่างไรบ้าง**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **หากนักเรียนพบเห็นการกระทำที่มักง่ายของคน นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการกระทำนี้อย่างไรบ้าง? ที่ไม่ทำให้เสียสัมพันธภาพต่อกัน**

8. ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

8.1 ผลงานการสืบค้นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์

8.2 ผลงานการวิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

9.1 หนังสือ

9.2 Internet

10. การประเมินผล

10.1 ประเมินผลงานการสืบค้น

10.2 ประเมินผลงานการวิเคราะห์

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายวิชา สุขศึกษา และพลศึกษา **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การเคลื่อนไหวและการเล่นเกม **เวลาจัดกิจกรรม** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกมและกีฬา

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- เล่นเกมเลียนแบบและกิจกรรมวิ่งผลัดได้

3. องค์ประกอบทักษะชีวิต

- วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารได้สมเหตุสมผลและตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล

4. สาระเนื้อหา

- การเล่นเกมแบบผลัด

5. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- วิ่งผลัดที่ต้องใช้ความเร็วและรับรู้ถึงตัวเลือกที่ดีและไม่ดีต่อสุขภาพในชีวิต

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ครูเตรียมบัตรสุขภาพ 2 ลักษณะ คือบัตรสุขภาพดี และบัตรสุขภาพไม่ดี ไว้ให้เพียงพอกับจำนวนผู้เล่นเกม เช่น

บัตรสุขภาพดี ได้แก่

แปรงฟันทุกวัน	ล้างมือหลังจากเข้าห้องน้ำ
ดื่มน้ำวันละ 7 แก้ว	รับประทานผลไม้
รับประทานผัก	ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
นอนในมุ้งกันยุงลาย	ไม่กินหวานและเค็ม
ไม่เที่ยวกลางคืน	นอนหลับให้เพียงพอ
รับประทานอาหารทุกมื้อ	ดื่มนมทุกวัน

บัตรสุขภาพไม่ดี ได้แก่

สูบบุหรี่	รับประทานของหวานมาก ๆ
กินขนมกรุบกรอบทุกวัน	ชกต่อยคนอื่น
ขี้โมโห	มุทะลุดุดัน
ทิ้งขยะลงพื้น	ดูทีวีที่ชอบตอนดึกทุกคืน
ทำร้ายสัตว์	ขโมยของคนอื่น
ข้ามถนนโดยไม่มองรถ	เที่ยวกลางคืน

6.2 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 - 6 คน ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึก

6.3 วางกล่องกระดาษ 2 กล่อง ไว้ข้างหน้าแถวผู้เรียนห่างจากหัวแถวประมาณ 10 เมตร
กล่องที่ 1 ติดป้ายคำว่า สุขภาพดี
กล่องที่ 2 ติดป้ายคำว่า สุขภาพไม่ดี

6.4 ครูนำบัตรสุขภาพวางไว้หัวแถวของกลุ่มแต่ละกลุ่มโดยคว่ำบัตรไว้

6.5 อธิบายวิธีการเล่นเกม กติกา และจุดประสงค์ให้ผู้เรียนรู้ว่าเป็นการเล่นเกมวิ่งผลัด

6.6 ครูสาธิตการเล่นเกม และกติกาโดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นสาธิต ดังนี้

เมื่อได้ยินสัญญาณ

6.6.1 ผู้เล่นแต่ละแถววิ่งไปหยิบบัตรสุขภาพ คนละ 1 บัตร โดยคนอยู่หัวแถววิ่งไปก่อน เปิดบัตรดูแล้วนำบัตรใส่ลงในกล่องสุขภาพดีหรือกล่องสุขภาพไม่ดีตามความหมายในบัตร ด้วยการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ถามผู้อื่นใด ๆ ทั้งสิ้น

- เมื่อหย่อนบัตรลงกล่องแล้วให้วิ่งกลับไปยังแถวแตะมือกับคนต่อไปในแถว และวิ่งไปอยู่ท้ายแถวของตนเอง

6.6.2 ผู้เล่นคนต่อไปก็จะทำเช่นเดียวกับคนแรก เมื่อครบทุกคนแล้ว เกมจะสิ้นสุดลง และบัตรทุกใบจะอยู่ในกล่องทั้งสองกล่อง

6.6.3 ให้แต่ละกลุ่มอ่านบัตรในกล่องสุขภาพดีทีละใบแล้วช่วยกันตัดสินว่า เป็นบัตรสุขภาพดีหรือไม่ เพราะเหตุใด ให้เหตุผลจนทุกคนเห็นด้วยกับเหตุผล จากนั้นก็อ่านบัตรจากกล่องสุขภาพไม่ดี โดยให้ช่วยกันให้เหตุผลว่าบัตรนั้นควรจะอยู่สุขภาพดีหรือไม่ดีเพราะเหตุใด

6.7 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลและตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนรู้ได้อย่างไรว่า กล่องใบไหนที่เราควรใส่บัตรสุขภาพลงไป**
- **ขณะที่ใส่บัตรลงไปในกล่องใช้ความรู้สึกหรือความรู้ในการตัดสินใจหย่อนบัตรสุขภาพ**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ในชีวิตที่ผ่านมานักเรียนมีเหตุผลอะไรบ้างในการเลือกสิ่งที่ดีหรือไม่ดีต่อสุขภาพ เช่น เลือกซื้ออาหาร เลือกซื้อขนม เลือกซื้อน้ำดื่ม ฯลฯ**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในชีวิตจริงของเราถ้าเราตัดสินใจไม่ได้ว่าจะทำอย่างไรหรือจะเลือกปฏิบัติเพื่อสุขภาพที่ดี นักเรียนจะให้ใครเป็นตัวช่วยหรือจะปรึกษาใคร**
- **นักเรียนจะใช้เหตุผลอะไรบ้างในการเลือกปฏิบัติ เลือกกระทำ เพื่อการมีสุขภาพที่ดีของตัวเอง**

7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

7.1 กล่อง 2 กล่องต่อ 1 ทีม

7.2 บัตรสุภาพ ทีมละ 1 ชุด (สุขภาพดีและสุขภาพไม่ดี)

8. การประเมินผล

สังเกต

8.1 ผู้เรียนมีท่าทางมั่นใจในการเลือกหย่อนบัตรสุขภาพลงในกล่องแต่ละใบ จำนวนมากน้อยเท่าใด

8.2 ผู้เรียนใช้เวลาตัดสินใจในการเลือกหย่อนบัตรสุขภาพลงในกล่องแต่ละใบ จำนวนมากน้อยเท่าใด เพื่อดูว่าผู้เรียนใช้เหตุผลความรู้ความเข้าใจหรือความรู้สึกที่คาดเดา

8.3 สังเกตการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนในการตอบคำถาม R - C - A

9. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

9.1 ในการเล่นเกมครั้งต่อไป บัตรสุขภาพดี/ไม่ดีจะต้องใช้การตัดสินใจ วินิจฉัยด้วยเหตุผลที่ยากขึ้น

9.2 ใช้บัตรคำหรือบัตรข้อความอื่น ๆ ก็ได้ เพื่อการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้อง เช่น เรื่องสารเสพติด เรื่องโรคเอดส์ เรื่องอุบัติเหตุ อุบัติภัย เป็นต้น

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง เกมน้ำดีไม่ซ่อนพิษ **เวลาจัดกิจกรรม** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- เล่นเกมและกีฬา ด้วยความสามัคคีและมีน้ำใจนักกีฬา

3. วัตถุประสงค์

3.1 ฝึกความอดทนเพื่อความสำเร็จของทีม

3.2 ฝึกฝนการควบคุมอารมณ์

3.3 เสริมสร้างบรรยากาศสนุกสนานร่วมกัน

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

- ปฏิบัติตามกฎ ข้อตกลงของกลุ่ม/ชั้นเรียน/สังคม

5. สาระเนื้อหา

5.1 วิธีการกติกาการเล่นเกมน้ำดื่มซ่อนพิษ

5.2 ข้อคิดจากการเล่นเกม

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 - 4 ทีม ๆ ละ 10 คน

6.2 ครูเตรียมแก้วน้ำใส่น้ำไว้ 10 ใบ ซึ่งในจำนวน 9 ใบ เป็นแก้วน้ำหวาน หรือน้ำอัดลมก็ได้ ส่วนอีก 1 แก้ว เป็นน้ำที่ผสมด้วยเกลือให้เค็ม หรือเป็นน้ำรสขมก็ได้ ครูนำแก้วน้ำทั้ง 10 ใบ วางไว้ปะปนกัน

6.3 ครูชี้แจงวิธีเล่นและกติกาให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้

6.3.1 นักเรียนทุกคนจะต้องถูกสอบสวนหาผู้ร้ายโดยวิธีการดื่มน้ำสาบาน ใครที่ดื่มน้ำที่มีรสขมหรือรสเค็ม คือผู้ร้าย

6.3.2 ใครก็ตามที่ได้ดื่มน้ำในแก้วรสขม/รสเค็ม จะต้องไม่แสดงออกให้ผู้อื่นรู้หรือจับผิดได้ ต้องแสดงกิริยาอาการนิ่งที่สุดไม่ให้ใครรู้ว่าตัวเราดื่มน้ำขม/เค็ม โดยถือว่าเป็นผู้ที่ได้ดื่มยาพิษ ผู้ที่ไม่ได้ดื่มน้ำขมหรือน้ำเค็มก็แสดงกิริยานิ่งตามจริงไม่หลอกให้ผู้อื่นไขว้เขว และกติกาไม่พูดออกเสียงขณะร่วมกิจกรรม

6.3.3 ให้แต่ละทีมเดินออกมาดื่มน้ำจากแก้วจนครบทุกคน

6.3.4 ให้หัวหน้าทีมสังเกตว่าในทีมของเพื่อนว่าลูกทีมคนใดเป็นผู้ดื่มยาพิษ (น้ำขม/น้ำเค็ม) แล้วเรียกชื่อเพื่อนคนนั้นออกมา

6.3.5 ครูเรียกรวมแถวนักเรียน

6.4 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ความสามารถในการตั้งคำถามที่นำไปสู่คำตอบที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนคนที่ดื่มน้ำขม/น้ำเค็มหรือที่ครูบอกว่าเป็นยาพิษ มีความรู้สึกอย่างไรเมื่อรู้ว่าตนเองได้ดื่มยาพิษลงไป**
- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรขณะครูอธิบายเรื่องน้ำในแก้วมีน้ำดีกับน้ำพิษ**
- **มีผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกติกาข้อตกลงบ้างหรือไม่**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **หัวหน้าทีมทำอย่างไรจึงทายคนดื่มน้ำขม/น้ำเค็มได้ถูกต้องและไม่ถูกต้อง (สังเกตกิริยา สีหน้า แววตา ท่าทาง)**
- **การมองคนจากภายนอกจะมองเห็นความรู้สึกหรือยาพิษที่อยู่ภายในตัวคนได้หรือไม่ (ได้ เพราะเหตุใด/ไม่ได้เพราะเหตุใด)**
- **ที่ผ่านมานักเรียนเคยคิดแทนผู้อื่นหรือคาดว่าเพื่อนคนอื่นจะคิด ทำอะไรเหมือนเราหรือไม่ การคิดแทนเพื่อนเป็นการกระทำที่ผิดหรือถูก**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **การเชื่อถือผู้อื่นจากภายนอกก่อให้เกิดความผิดพลาดได้หรือไม่เพราะเหตุใด**
- **ในโอกาสต่อไป นักเรียนจะมีวิธีการใดบ้างที่จะทำให้รู้จักผู้อื่นมากขึ้น**
- **ถ้ามีผู้อื่นมาพูดคุย โฆษณาชักชวนนักเรียนให้เชื่อหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง นักเรียนจะทำอย่างไร จึงจะไม่ถูกหลอก**

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แก้วน้ำ

7.2 น้ำอัดลมหรือน้ำหวาน

7.3 น้ำยาขม หรือเค็ม สีเดียวกับน้ำอัดลมหรือน้ำหวาน

8. การประเมินผล

8.1 สังเกตการปฏิบัติตามกติกาของนักเรียน

8.2 การตอบคำถาม R - C - A

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง เกมน้ำดีไม่ซ่อนพิษ **เวลาจัดกิจกรรม** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- มีวินัย ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลงในการเล่นกีฬาที่เลือก

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้การเคลื่อนไหวของร่างกายมีความคล่องแคล่วว่องไวและมีความเร็ว

3.2 เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย ปฏิบัติตามกฎ กติกา และข้อตกลง

3.3 รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นในการเล่นกีฬา

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

5. สาระเนื้อหา

5.1 วิธีการ กฎ กติกาการเล่นเกมวิ่ง 4 ขา

5.2 ข้อคิดที่ได้จากการเล่นเกม

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 แบ่งผู้เล่นออกเป็นทีม ๆ ละ 3 คน

6.2 ใช้เชือกผูกข้อเท้าคนกลางทั้งสองข้างกับข้อเท้าคนที่ยืนด้านซ้ายและขวา

6.3 เมื่อได้ยินสัญญานกหวีด เริ่มออกให้เท้าพร้อมกัน เดินไปอ้อมหลักแล้วกลับมาถึงเส้นเริ่มทีมใดถึงก่อนถือว่าทีมนั้นชนะ

6.4 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต คุณลักษณะการทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย "สามัคคีธรรม"

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนรู้สึกอย่างไรในการวิ่ง 4 ขา**
- **นักเรียนนัดหมายพูดคุยกันหรือวางแผนกันหรือไม่**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **มีปัญหาอะไรบ้างที่เกิดขึ้นในการแข่งขัน เพราะอะไร**
- **นักเรียนคลี่คลายปัญหานั้นได้อย่างไร**
- **มีสถานการณ์ใดบ้างที่นักเรียนต้องทำงานร่วมกับเพื่อนภายใต้ข้อจำกัด และทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน หากคนใดคนหนึ่งหยุดก็จะทำให้ทีมงานทุกคนทำงานต่อไปไม่ได้หรือล้มเหลวไป**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในโอกาสต่อไปถ้าได้ทำงานร่วมกันในสถานการณ์ที่มีข้อจำกัดอย่างนี้อีก นักเรียนจะมีแนวทางการทำงานกันอย่างไร หรือนักเรียนคิดว่าจะต้องปรับปรุงสิ่งใดอีกบ้าง**

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 นกหวีด

7.2 ผ้าสำหรับผูกข้อเท้า

7.3 หลักทรงกรวยสีส้ม

8. การประเมินผล

8.1 ประเมินผลงาน Mind Mapping

8.2 การตอบคำถาม

9. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

9.1 อาจใช้คำถาม R - C - A เพื่อสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องการปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลง และการไม่ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น เช่น

9.1.1 นักเรียนเคยเล่นเกมอะไรบ้างที่เพื่อนไม่ปฏิบัติตามกฎ กติกาและข้อตกลงในการเล่นผลของการเล่นเป็นอย่างไร?

9.1.2 ในการเล่นเกม หรือกีฬาแต่ละครั้งนักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อไม่ให้ล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่น?

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รายวิชา สุขภาพและพลศึกษา **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง เกมยิงเรือ **เวลาจัดกิจกรรม** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- อธิบายและปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิ กฎ กติกา กลวิธีต่าง ๆ ในระหว่างการเล่น การแข่งขันกีฬา กับผู้อื่นและนำไปสรุปเป็นแนวปฏิบัติและใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง

3. วัตถุประสงค์

- การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

- ปฏิบัติตนตามกฎกติกาของสังคมอย่างเต็มใจทุกสถานการณ์

5. สาระเนื้อหา

5.1 วิธีการและกติกาการเล่นเกมยิงเรือ

5.2 ข้อคิดจากการเล่นเกม

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 ให้จับกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน และไม่ควรเกิน 12 กลุ่ม

6.2 ให้แต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มของตนเป็นชื่อเรือที่ไม่เกิน 3 พยางค์

6.3 ให้แต่ละกลุ่มจำชื่อเรือของกลุ่มต่าง ๆ ให้ได้ทุกกลุ่ม

6.4 ผู้นำกิจกรรมกำหนดให้กลุ่มหนึ่งเริ่มเล่น

6.5 คนที่หนึ่งของกลุ่มพูด ปิ๊ก คนที่ 2 พูด ป๊อก คนสุดท้ายพูด โป้ง พร้อมชี้มือไปยังเรือลำใดลำหนึ่งแล้วเอ่ยชื่นเรือลำนั้นให้ถูกต้อง เช่น โป้งเรือครุฑ โป้งเรือนาค โป้งเรือแจว เป็นต้น

6.6 เรือลำที่ถูกยิงให้เริ่มเล่นเช่นเดียวกันทันที

6.7 เรือลำใดที่เล่นติดขัด ออกคำสั่งไม่เป็นไปตามลำดับ เรียกชื่อเรือที่ต้องการยิงผิดหรือยิงผิดลำ ยิงย้อนกลับไปยังเรือที่เพิ่งยิงมา ถือว่าผิดกติกาให้เรือลำนั้นยุติการเล่น

6.8 ผู้นำควรสังเกตการเล่นให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ถ้ากลุ่มใดติดขัดก็ให้กลุ่มใดก็ได้เริ่มเกมใหม่อย่าให้การเล่นต้องสะดุด เมื่อเหลือเรือ 3 ลำ คือปัญหาที่จะต้องตัดสิน เพราะถ้าให้เล่นต่อไปก็จะยิงเรือวนกันอยู่แค่ 3 ลำเท่านั้น

6.9 เพื่อความสนุกสนานทีมที่ถูกตัดสินแพ้ควรมีบทลงโทษ ไม่ว่าจะเป็นเกมหรือให้ทำอะไรก็ได้ที่คิดว่าเกิดความสนุกสนาน

6.10 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา หรือเห็นใจผู้อื่น

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรขณะที่เตรียมพร้อมรอการถูกปิ๊ก ป๊อก โป้ง**
- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรที่ยิงเรือของกลุ่มอื่นไม่ได้ ทำให้กลุ่มต้องออกจากการแข่งขัน**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **กลุ่มมีปัญหาอะไรบ้างที่เกิดขึ้นขณะแข่งยิงเรือ เพราะอะไร?**
- **มีใครบ้างที่จำชื่อเรือได้ทุกลำ**
- **ถ้าให้ทุกคนมาอยู่ในตำแหน่งออกเสียง “โป้ง” จะเรียกชื่อเรียกถูกต้องทุกคนหรือไม่ (นั่นแสดงว่าทุกคนสามารถผิดพลาดได้เสมอ)**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **หากได้เล่นเกมที่ต้องอาศัยความเร็วและความจำลักษณะนี้อีกนักเรียนคิดว่าจะมีความผิดพลาดอีกหรือไม่?**
- **หากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นจะกล่าวโทษกันอีกหรือไม่ และควรมีแนวทางการปฏิบัติตนอย่างไร? (ให้อภัย ถือว่าเป็นเกมรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เห็นใจกันและกัน พูดปลอบใจ) ฯลฯ**

7. สื่อการเรียนรู้

-

8. การประเมินผล

8.1 สังเกตปฏิกิริยาหรือการแสดงออกที่สร้างหรือไม่สร้างมิตรภาพหรือความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

8.2 การแสดงความคิดเห็น/การเปิดเผยความรู้สึกสะท้อน ความคิดเชื่อมโยง และการกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อปรับใช้

ตัวอย่าง

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้
ศิลปะ

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ สาระที่ 2 ดนตรี สาระที่ 3 นาฏศิลป์)

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.1	✓	-	-	-	1. บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบและภาคภูมิใจ 2. แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้	-	-	-
ป.2	✓	✓	-	✓	1. บอกจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง 2. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น	วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารอย่างสมเหตุสมผล	-	ใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลายสบายใจ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความรุนแรง
ป.3	-	✓	-	-	-	ประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน (คาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญจากชีวิตประจำวันอย่างมีเหตุผล)	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.4	-	✓	-	-	-	มีจินตนาการและสามารถคิดได้อย่างเชื่อมโยง (แสดงผลงานที่เกิดจากการคิดจินตนาการและความคิดเชื่อมโยง)	-	1. ชื่นชมความสำเร็จ ความสามารถและการกระทำที่ดีของเพื่อนด้วยคำพูด ภาษากายหรือสัญลักษณ์ 2. กล้ายืนยันความคิด ความรู้สึกและเหตุผลที่ดีให้ผู้อื่นได้รับรู้
ป.5	-	✓	-	-	-	วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง (วิพากษ์วิจารณ์ด้วยหลักการเหตุผลและใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องสนับสนุน)	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.6	✓	-	-	-	มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น (แสดงออกในสิ่งที่ตนเองภูมิใจบอกบรรยาย เล่าความดีความภูมิใจของเพื่อนให้ผู้อื่นรับรู้) มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น (กล้าแสดงความคิดความรู้สึกและการกระทำของตนด้วยความมั่นใจ - ยอมรับในความคิดความรู้สึกและการกระทำที่ดีของผู้อื่น	รับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหา ทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา	-	1. ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ 2. ปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของกลุ่มชั้นเรียนและสังคม
ม.1	-	✓	✓	✓	-	1. มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น 2. เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทันชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลง	1. ประเมินและรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง 2. จัดการหรือควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม 3. มีวิธีจัดการกับความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	1. ยืนยันความต้องการของตนเองบนพื้นฐานของความถูกต้อง 2. ปฏิเสธต่อรองและเตือนเพื่อนได้เหมาะสมตามขขั้นตอน 3. กล้าแสดงความคิดเห็นของตนและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.2	-	✓	-	✓	รู้ความถนัดและความสามารถของตนเอง แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้	1. มีจินตนาการและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2. ประเมินและสรุปการกระทำ การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ประสบการณ์เป็นบทเรียนชีวิตของตนเอง 3. วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันแก้ไขปัญหาการกระทำหรือพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหา 4. มีวิธีการที่แสดงออกถึงการรู้เท่าทันชีวิต	-	1. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยได้อย่างราบรื่น 2. อาสาช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน
ม.3	-	✓	-	✓	-	มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น	-	1. ใช้การสื่อสารเชิงบวกที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี 2. เคารพและปฏิบัติตนตามกติกาของสังคม

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.4-6	-	✓	✓	✓	รู้ความถนัดและความสามารถของตนเอง แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้	1. ประเมินและสรุปผลการกระทำ การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ประสบการณ์เป็นบทเรียนชีวิตตนเอง 2. สร้างสรรค์ผลงานได้เป็นที่ยอมรับ 3. มองโลกในแง่ดี มีความยืดหยุ่นทางความคิด	1. สร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ 2. ปรับความคิด ความรู้สึกอารมณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	ใช้การสื่อสารเชิงบวกที่สร้างสัมพันธภาพที่ดี

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รายวิชา ศิลปะ (ทัศนศิลป์) **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การระบายสีตามความรู้สึก **เวลา** 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- วาดภาพระบายสีธรรมชาติตามความรู้สึกของตนเอง

3. วัตถุประสงค์

เขียนภาพระบายสีเป็นภาพเรื่องราวจากประสบการณ์ได้

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

4.1 บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบและภาคภูมิใจ

4.2 แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้

5. สาระเนื้อหา

5.1 การระบายสีตามความรู้สึก

5.2 การฝึกระบายสีตามขั้นตอน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 การฝึกวาดภาพ ฝึกระบายสีภาพตามความรู้สึกจากประสบการณ์ของตนเอง

6.2 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การรู้จักตนเอง : แสดงความสามารถและความภาคภูมิใจให้ผู้อื่นรับรู้

คำถามเพื่อการผลสะท้อน (R)

- **นักเรียนได้เห็นภาพของตัวเองและเพื่อน ๆ แล้ว รู้สึกอย่างไร ชอบภาพไหนที่สุด**
- **เวลานักเรียนวาดภาพนักเรียนคิดอะไรอยากให้ภาพเป็นอย่างไร**
- **เห็นภาพแล้วสบายใจไหม**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **นักเรียนเคยเห็นภาพวาดระบายสีที่ไหนบ้าง (ในวัด ประดับบ้าน ตามร้านค้า ร้านอาหาร ฯลฯ)**
- **เขาให้ภาพเหล่านั้นเพื่ออะไร ใช้ประโยชน์อย่างไร (จำหน่าย เพื่อสวยงาม ตกแต่งบ้าน เพลิดเพลิน)**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ถ้านักเรียนมีเวลาว่างหรือมีโอกาสวาดรูป จะวาดรูปอะไร และจะวาดให้ใครดู หรือวาดแล้วเอาไปโชว์ไว้ที่ไหน**

7. ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- ภาพวาดเป็นเรื่องราวจากประสบการณ์ของนักเรียนแต่ละคน

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ครูสาธิตขั้นตอนการปฏิบัติการวาดภาพ

8.2 ภาพผลงานสำเร็จ

8.3 การจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ศิลปะ

9. การประเมินผล

9.1 ประเมินจากผลการทำกิจกรรม

9.2 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การฝึกทักษะ การวาดภาพเป็นกลุ่ม

9.3 สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1 การเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติ

10.2 การจัดกิจกรรมต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกกิจกรรม

10.3 แนะนำแหล่งเรียนรู้ศิลปะในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รายวิชา ศิลปะ (ทัศนศิลป์) **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ทัศนะธาตุเรื่องสีวรรณะ สีอุ่น-สีเย็น **เวลา** 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- เลือกใช้วรรณะสีเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกในการสร้างงานทัศนศิลป์

3. วัตถุประสงค์

3.1 อธิบายทัศนะธาตุเรื่องสีและวงจรสีธรรมชาติได้

3.2 วาดภาพด้วยวรรณะสีที่กำหนดได้

3.3 มีความรักชื่นชม ภาคภูมิใจเห็นคุณค่าในงานศิลปะ

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- แสดงผลงานที่เกิดจากการคิดจินตนาการและความคิดเชื่อมโยง สร้างผลงานที่เกิดจากจินตนาการและความคิด

5. สาระเนื้อหา

5.1 ทัศนะธาตุเรื่องสี สีขั้นที่ 1 - 2 และ 3

5.2 วงจรสีธรรมชาติ

5.3 วรรณสีอุ่น วรรณะสีเย็น

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 อธิบายสร้างความเข้าใจเรื่องวงจรสีธรรมชาติ 12 สี พร้อมกับยกตัวอย่างและให้วิเคราะห์สีแต่ละขั้นจากวงจรสีธรรมชาติ

6.2 อธิบายและให้ผู้เรียนฝึกเทียบสีตามวรรณะของสี สีตรงกันข้าม สีใกล้เคียง สีอุ่น - สีเย็น

6.3 ฝึกระบายสีตามวรรณะของสีในภาพที่นักเรียนวาดขึ้นหรือเลือกหามาก็ได้ โดยครูเป็นผู้สาธิตและอธิบายประกอบตามขั้นตอนวงจรสี

6.4 นำผลงานการระบายสีมาแสดงให้เพื่อน ๆ ดู พร้อมกับอธิบายหรือชี้แจงให้เพื่อน ๆ ได้เข้าใจความรู้สึกและจินตนาการของตนเองจากภาพระบายสี

6.5 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **มีใครระบายสีไม่เสร็จบ้าง**
- **ขณะที่ดูครูสาธิตและทำตาม นักเรียนมีความรู้สึกกังวลหรือทุกข์ใจหรือสงสัยทำไม่เป็นบ้างหรือเปล่า**
- **แล้วนักเรียนทำอย่างไรให้หายกังวลและทำให้ระบายสีสำเร็จ**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ที่ผ่านมาเคยมีเพื่อนมาทำให้ภาพของนักเรียนเลอะเทอะบ้างไหม**
- **มีเพื่อน ๆ มากวนใจหรือแกล้งเราขณะกำลังทำงานบ้างไหม**
- **นักเรียนทำอย่างไรกับเพื่อนบ้าง**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในการทำงานครั้งต่อไปถ้ามีเพื่อนแกล้งหรือกวนใจ นักเรียนอยากบอกหรือพูดอะไรกับเพื่อน ๆ คนนั้นด้วยความเป็นมิตรไม่ให้โกรธกัน**
- **ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนที่ชอบกวนเพื่อน หรืออาจไม่ตั้งใจกวนเพื่อน อยากอธิบายหรือบอกเพื่อนไหม ว่านักเรียนคิดอะไร หรือรู้สึกอย่างไร อยากปรับปรุงตัวเองอย่างไรบ้าง**

7. ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- ภาพระบายสีวรรณะอุ่น - เย็น ในวงจรสีธรรมชาติของผู้เรียน

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ครูสาธิตพร้อมอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงาน “วงจรสีธรรมชาติ”

8.2 ภาพผลงานตัวอย่างที่สำเร็จแล้ว

8.3 สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ศิลปะ

9. การประเมินผล

9.1 ประเมินจากผลงานการปฏิบัติกิจกรรม “วงจรสีธรรมชาติ”

9.2 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ฝึกทักษะปฏิบัติเป็นกลุ่ม

9.3 สังเกตพฤติกรรมเป็นรายบุคคล

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1 การเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติ ประกอบการทำงาน

10.2 การจัดกิจกรรมต้องเน้นกระบวนการให้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด

10.3 แนะนำแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะ เพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้ต่อไป

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

รายวิชา ศิลปะ (ทัศนศิลป์) **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ลักษณะเสียงในการร้องเพลง **เวลา** 2 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- จำแนกลักษณะของเสียงขับร้องและเสียงดนตรีที่อยู่ในวงดนตรีประเภทต่าง ๆ

3. วัตถุประสงค์

- การออกเสียงและปฏิบัติการออกเสียงร้องตามสัญญาณมือได้อย่างถูกต้อง ตามจังหวะเพลงที่ร้อง

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม

5. สาระเนื้อหา

- ลักษณะเสียงดนตรี จังหวะดนตรีประกอบกับลักษณะเสียงในการร้องเพลง

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยการอธิบายประกอบเอกสารความรู้ สื่อตัวอย่างและการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่อง

6.1.1 ลักษณะของเสียงดนตรี (ทบทวนจากที่เรียนมาแล้ว)

6.1.2 จังหวะดนตรี

6.1.3 การออกเสียงในการขับร้องเพลงตามจังหวะดนตรีและห้องจังหวะเพลง

6.2 เปิดเพลงให้ผู้เรียนฟังในจังหวะเพลงช้า - เพลงเร็ว

6.2.1 เพลงฮิต (Popular Song)

6.2.2 เพลงประกอบละคร (มนตร์รักลูกทุ่ง) หรืออื่น ๆ

6.2.3 เพลงสตริง

ฯลฯ

ผู้เรียนวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์การขับร้อง เนื้อหาของเพลง จังหวะลีลา น้ำเสียง การใช้เสียงดัง ค่อย เสียงสูง ต่ำและการใช้พลังเสียงของผู้ขับร้อง

6.3 ผู้เรียนฝึกขับร้องเพลงตามทำนอง จังหวะลีลา น้ำเสียงและอักขระให้ถูกต้อง โดยฝึกเป็นกลุ่มและฝึกเป็นรายบุคคล

6.4 ฝึกผู้เรียนให้ใช้สัญญาณมือในการควบคุมลีลาน้ำเสียงตามแผนภูมิการใช้สัญญาณมือควบคุมเสียงร้องและจังหวะเพลง

6.5 ทบทวนจุดอ่อน จุดบกพร่องในการขับร้องเพลงและปรับปรุง

6.6 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การเคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรในบรรยากาศของการขับร้องเพลงของแต่ละกลุ่ม (ที่ร้องผิดบ้าง - ถูกบ้าง ร้องตะโกนใส่กันบ้าง)**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ในชีวิตของนักเรียนเคยมีบ้างไหมที่นักเรียนเกิดความรำคาญเพื่อนบ้านหรือเพื่อน ๆ ที่เปิดเพลงดัง ส่งเสียงดังไม่เกรงใจผู้อื่น**
- **นักเรียนคิดว่า การส่งเสียงดัง เปิดเพลงดัง รบกวนผู้อื่น เป็นการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด (เป็นสิทธิส่วนบุคคล แต่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น ถือว่าเป็นการละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นเป็นการไม่เหมาะสม)**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในโอกาสต่อไป ถ้านักเรียนจะร้องเพลง เล่นดนตรี เปิดเพลงเสียงดังในที่ ๆ มีผู้อื่นอยู่ด้วย จะคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง และนักเรียนจะปฏิบัติอย่างไรจึงเป็นการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น**

7. ภาระงาน/ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- ร้องเพลงตามจังหวะพื้นฐานตามระดับเสียงดนตรี

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ครูสาธิตพร้อมยกตัวอย่างสาธิตการร้องเพลงด้วยลักษณะเสียงต่าง ๆ ที่ถูกต้อง

8.2 เครื่องดนตรีใช้ประกอบจังหวะในการร้องเพลง

8.3 เทป, ซีดีภาพ, หนังสือสื่อประกอบการเรียนเรื่องลักษณะเสียงในการร้องเพลง

9. การประเมินผล

9.1 ประเมินผลจากการปฏิบัติการร้องเพลงด้วยลักษณะเสียงต่าง ๆ

9.2 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร้องเพลงจากการปฏิบัติเป็นกลุ่ม

9.3 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร้องเพลงจากการปฏิบัติเป็นรายบุคคล

9.4 สังเกตการแสดงความคิดของผู้เรียนตามคำถาม R - C - A

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1 การแนะนำแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางการขับร้องเพลงด้วยลักษณะเสียงต่าง ๆ

10.2 การจัดกิจกรรมดนตรีต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด

10.3 แนะนำแหล่งสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นทางการขับร้องเพลงเสียงต่าง ๆ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รายวิชา ศิลปะ (สาระดนตรี) **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง ลักษณะเสียงในการร้องเพลง **เวลา** 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ร้องเพลงและใช้เครื่องดนตรีประกอบการร้องเพลงด้วยบทเพลงที่หลากหลายรูปแบบ

3. วัตถุประสงค์

3.1 ขับร้องเพลงประสานเสียงแบบแชนท์ ได้ด้วยความถูกต้องสนุกสนาน

3.2 อธิบายความหมาย ลีลา จังหวะ และอ่านจังหวะหารขับร้องประสานเสียงได้

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

- มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

5. สาระเนื้อหา

- การขับร้องเพลงประสานเสียง (ประโยชน์/ประเภท/หลักการขับร้อง ฯลฯ)
  - ประโยชน์ของการขับร้องเพลงประสานเสียง
  - ลักษณะของเพลงประเภทต่าง ๆ
  - หลักการขับร้องเพลงประสานเสียง

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 อภิปรายซักถามประสบการณ์และพื้นฐานความสามารถในการฟังและการขับร้องเพลงประสานเสียงที่นักเรียนเคยฟังหรือเคยร้อง

6.2 สนทนาถึงลักษณะของเพลงประสานเสียงและโอกาสการขับร้องเพลงประสานเสียง

6.3 ครูให้ความรู้เกี่ยวกับระดับเสียงในการขับร้องเพลง 4 ระดับเสียง

6.4 สาธิตการออกเสียงตามระดับเสียง 4 ระดับในการประสานเสียง

6.5 สาธิตและให้ผู้เรียนฝึกการขับร้องเพลงประสานเสียง

6.6 ผู้เรียนฝึกการขับร้องเพลงประสานเสียง

6.7 อภิปรายสรุปถึงการนำการขับร้องเพลงประสานเสียงให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เช่น เป็นการฝึกสมาธิ ฝึกการฟัง ฝึกการจำแนกเสียง

6.8 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต รู้เท่าทันสภาวการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง (สำรวจและประเมินอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเอง)

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **ในการประสานเสียงย่อมมีความผิดพลาดที่อาจเกิดจากความไม่พร้อมเพรียง ทั้งโดยตนเองและผู้อื่น นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อความผิดพลาดนั้น**
- **มีเหตุการณ์การต่อว่า หรือกล่าวโทษกันที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในการประสานเสียงบ้างหรือไม่**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง มีอิทธิพลทำให้ตนเองขาดสติไปต่อว่าผู้อื่น กล่าวโทษผู้อื่นจริงหรือไม่**
- **การฝึกการประสานเสียงที่ทำได้ราบรื่น ประสานเสียงได้เป็นเพลงต่อเนื่อง เป็นเพราะอะไร**
- **ในการเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์แต่ละครั้ง นักเรียนมีวิธีการอย่างไรที่จะรู้ว่าเรามีความรู้โกรธ ไม่พอใจ โมโห ฯลฯ รู้ได้อย่าง มีอะไรเป็นสิ่งบ่งบอก**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในการฝึกความพร้อมเพรียงในการประสานเสียงหรือทำงานอื่น ๆ ต้องเกิดอารมณ์ความรู้สึกแน่นอนนักเรียนจะจับถูกความรู้สึกของตนเองได้อย่างไร หรือควบคุมมันไว้ไม่ให้ส่งผลต่อการแสดงออกทางกิริยาท่าทางได้อย่างไร**

7. ภาระงาน/ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- ปฏิบัติการร้องเพลงประสานเสียง “แบบแชนท์”

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบจังหวะ

8.2 เทป, ซีดีเพลง

8.3 แผนภูมิการฝึกข้อร้องเพลงประสานเสียง

8.4 ครูสาธิต

9. การประเมินผล

9.1 ประเมินผลจากการปฏิบัติการขับร้องเพลงประสานเสียง

9.2 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงประสานเสียงเป็นกลุ่ม

9.3 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงประสานเสียงเป็นรายบุคคล

9.4 สังเกตประเด็นการตอบคำถาม R - C - A ที่เหมาะสม

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1 แนะนำแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางการขับร้องเพลงประสานเสียง

10.2 ในโอกาสสำคัญ ๆ ให้ผู้เรียนได้สัมผัสและเรียนรู้หรือฝึกประสบการณ์

10.3 แนะนำแหล่งสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการขับร้องเพลงประสานเสียง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รายวิชา ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การออแบบโฆษณา **เวลา** 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจิตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- บรรยายวิธีการใช้งานทัศนศิลป์ในการโฆษณาเพื่อโน้มน้าวใจและนำเสนอตัวอย่างประกอบ

3. วัตถุประสงค์

3.1 บอกความหมายการออกแบบโฆษณา

3.2 ออกแบบจัดภาพแบบโฆษณาจากความคิดสร้างสรรค์ได้

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

5. สาระเนื้อหา

5.1 การออกแบบโฆษณาและการจัดการเพื่อออกแบบโฆษณา

5.2 หลักการ ความหมายและประเภทของการออกแบบโฆษณา

5.3 หลักการจัดการออกแบบโฆษณา

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 สนทนาให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพระบายสี และการออกแบบโฆษณา

6.1.1 การจัดการ ความหมาย หลักการจัดการที่ดี เพื่อการออกแบบโฆษณา

6.1.2 จุดเด่น จุดสนใจ และเอกภาพในแบบที่ต้องการโฆษณา ความสมดุลของภาพจากภาพโฆษณาตัวอย่าง

6.1.3 หลักการออกแบบโฆษณา การจัดวางภาพในแบบโฆษณา

6.2 ผู้เรียนวิเคราะห์ภาพการออกแบบโฆษณาโดยการวิพากษ์ วิจารณ์ งานโฆษณาที่อาศัยหลักการความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลปะ (แสง เงา รูปทรง พื้นหลัง ความสมดุล พื้นผิว น้ำหนัก)

6.3 ผู้เรียนจับคู่กันหรือจับกลุ่มไม่เกิน 3 คน ร่วมกันออกแบบภาพโฆษณาที่เป็นประโยชน์เหมาะสมที่กลุ่มเห็นชอบ 1 โฆษณา

6.4 กลุ่มนำภาพโฆษณามานำเสนอ อธิบายถึงหลักการจัดภาพ จุดเด่น จุดสนใจ และการสื่อความหมายของการโฆษณาประกอบภาพที่สร้างสรรค์ขึ้น

6.5 ผู้เรียนอื่น ๆ ร่วมกันวิพากษ์ วิจารณ์ ภาพโฆษณาของเพื่อน บนพื้นฐานของหลักการจัดการ การจัดวางภาพและ “ภาพนี้สื่อโฆษณาได้น่าสนใจอย่างไร” พร้อมบอกข้อเสนอแนะ

6.6 กลุ่มแต่ละกลุ่มปรับปรุงภาพโฆษณาของตนเองตามข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกลุ่มอื่น

6.7 นำภาพติดบอร์ด เพื่อแสดงความภาคภูมิใจของตนเองให้ผู้อื่นชื่นชม

6.8 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต รู้จักการคลายเครียดด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรที่ภาพของตนเองถูกวิพากษ์ วิจารณ์**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ที่ผ่านมาเคยถูกวิพากษ์วิจารณ์และไม่ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ แก้แค้นคืนบ้างหรือไม่ เพราะเหตุใด**
- **การที่มีผู้วิพากษ์วิจารณ์ผลงานของเราอย่างตรงไปตรงมา ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไรบ้าง**
- **การวิพากษ์วิจารณ์ที่ดีควรเป็นอย่างไร**
- **ที่ผ่านมาเวลาเครียดหรืออึดอัดที่ถูกครู พ่อแม่ เพื่อน ฯลฯ วิพากษ์วิจารณ์ นักเรียนทำอย่างไรจึงก้าวพ้นจากความเครียดหรือความรู้สึกอึดอัดนั้นไปได้**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในโอกาสต่อไปหากเราจะต้องวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนจะมีวิธีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างไรจึงจะสมเหตุสมผล**
- **ในโอกาสต่อไปหากผลงานของเราถูกวิพากษ์วิจารณ์ เราจะมีวิธีการปรับความคิด ปรับอารมณ์อย่างไรจึงจะไม่ทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพจิตตนเอง (การหายใจลึก ๆ การตั้งสติ มองบวก การวิเคราะห์ภาพตามที่ถูกวิจารณ์อีกครั้งหนึ่ง ฯลฯ)**

7. ภาระงาน/ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- ภาพการออกแบบโฆษณา ที่มีความถูกต้องตามหลักการจัดภาพโฆษณา

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ครูสาธิตพร้อมอธิบายขั้นตอนการฝึกปฏิบัติงานออกแบบโฆษณาจากโจทย์ที่กำหนด

8.2 ภาพผลงานการออกแบบโฆษณาเป็นตัวอย่าง

8.3 จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ศิลปะ

9. การประเมินผล

9.1 ประเมินผลจากงานที่ฝึกปฏิบัติการออกแบบโฆษณาที่กำหนด

9.2 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้การฝึกปฏิบัติทำงานเป็นกลุ่ม

9.3 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้การฝึกทักษะการทำงานเป็นรายบุคคล

9.4 สังเกตการตอบคำถามการสนทนาจากคำถาม R - C - A

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1 เสนอแนะแหล่งเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติการออกแบบโฆษณา

10.2 จัดกิจกรรมการเรียนที่ให้ผู้เรียนแสดงความสามารถทางด้านศิลปะการออกแบบภาพโฆษณา

10.3 แนะนำแหล่งเรียนรู้ แหล่งสืบค้นข้อมูลการออกแบบโฆษณาทุกช่องทาง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รายวิชา ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 4-6

เรื่อง การเขียนภาพการ์ตูน (ภาพล้อเลียน) **เวลา** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจิตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- วาดภาพระบายสีเป็นภาพล้อเลียน หรือภาพการ์ตูน เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

3. วัตถุประสงค์

3.1 บอกอธิบาย ความหมาย ประเภทของงานการเขียนภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียนได้

3.2 เขียนภาพการ์ตูนหรือภาพล้อเลียน เพื่อแสดงความคิดเห็นได้

3.3 แสดงความชื่นชมเห็นคุณค่าในการวาดภาพการ์ตูน

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

4.1 มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และจินตนาการ

4.2 มองโลกในแง่ดีและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

5. สาระเนื้อหา

5.1 ความรู้ความเข้าใจในการเขียนภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียน

5.2 หลักในการเขียนภาพการ์ตูนขั้นพื้นฐาน

5.3 ขั้นตอนในการออกแบบภาพการ์ตูน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

6.1 อธิบายประกอบการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียน

6.1.1 ความเป็นมา ความหมาย

6.1.2 ประเภทของการ์ตูน การเมือง การ์ตูนเรื่องราว การ์ตูนขำขัน การ์ตูนประกอบเสียง เป็นต้น

6.1.3 หลักการเขียนภาพการ์ตูน การสร้างภาพการ์ตูนด้วยโปรแกรมเทคโนโลยี

6.2 นำภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียนมาให้นักเรียนดูแล้ววิเคราะห์

6.2.1 ลักษณะของภาพการ์ตูนประเภทต่าง ๆ

6.2.2 การสื่อความหรือถ่ายทอดเรื่องราวเป็นภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียน

6.2.3 ความถูกต้องเหมาะสมของการเขียนภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียน

6.2.4 ประโยชน์และการนำภาพการ์ตูนและภาพล้อเลียนไปใช้

6.3 ครูสาธิต นักเรียนวาดโครงร่างภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียนให้ผู้เรียนวิเคราะห์ซักถาม และฝึกการสร้างโครงร่างภาพ

6.4 ผู้เรียนฝึกเขียนภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียน ตามจินตนาการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อศีลธรรม วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม ไม่ล่อแหลม ลามกอนาจาร แต่ล้อเลียนเพื่อให้เกิดความคิด ความรู้สึกในทางสร้างสรรค์

6.5 นำภาพมาให้เพื่อน ๆ ได้วิพากษ์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นตามหลักการวิจารณ์งานศิลป์

6.6 นำภาพการ์ตูนติดบอร์ดผลงานศิลป์สร้างสรรค์

6.7 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ความรับผิดชอบต่อสังคม

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนเคยถูกเพื่อนล้อเลียนบ้างหรือไม่**
- **การล้อเลียนเรื่องใดบ้างที่ส่งผลกระทบกับจิตใจและความรู้สึกมากที่สุด**
- **นักเรียนไม่อยากให้เพื่อน ๆ ล้อเลียนเรื่องใดบ้างเกี่ยวกับตนเอง**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **นักเรียนคิดว่าการล้อเลียนที่ไม่เหมาะสมในกลุ่มเพื่อนจะทำให้เกิดปัญหามิตรภาพความเป็นเพื่อนที่รุนแรงอย่างไรบ้าง**
- **นักเรียนคิดว่าการล้อเลียนก่อให้เกิดปัญหาทะเลาะเบาะแว้งหรือการอาฆาตเอาคืนต่อกันติดตามมามากน้อยแค่ไหน เพราะเหตุใด**
- **การล้อเลียนเพื่อนร่วมชั้น เพื่อนรุ่นพี่หรือบุคคลในสถาบันอื่นที่ไม่เหมาะสมเป็นปัญหาสังคมหรือไม่อย่างไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **หากมีการล้อเลียนเกิดขึ้นในวิถีชีวิตของนักเรียนไม่ว่ากับเพื่อน กับสถาบันอื่น นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไรจึงไม่เกิดเป็นปัญหากระทบสังคมใกล้ตัวหรือไกลออกไปอย่างกว้างขวาง**
- **หากไม่ล้อเลียนกันแต่พูดจาที่เป็นมิตรจะดีกว่าหรือไม่ และพูดแบบไหนที่ล้อเลียน พูดแบบไหนที่เป็นมิตร นักเรียนช่วยกันบอกเพื่อน**

7. ภาระงาน/ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- ภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียน ที่มีความถูกต้องตามหลักการเขียนภาพการ์ตูนขั้นพื้นฐาน

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ครูสาธิต อธิบายพร้อมยกตัวอย่างขั้นตอนการฝึกปฏิบัติการวาดภาพการ์ตูน

8.2 ภาพผลงานการวาดภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียนนำมาเป็นตัวอย่าง

8.3 การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ศิลปะ

9. การประเมินผล

9.1 ประเมินผลจากงานการ์ตูนที่ฝึกปฏิบัติตามโจทย์ที่กำหนด

9.2 สังเกตพฤติกรรมการเรียนการฝึกทักษะปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม

9.3 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้การฝึกปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล

9.4 สังเกตประเด็นคำตอบของผู้เรียนจากการตอบคำถาม R - C - A

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1 เสนอแหล่งเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติการเขียนภาพการ์ตูน ภาพล้อเลียน

10.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกในความสามารถในการวาดการ์ตูนหรือทำหนังสือการ์ตูน การทำวารสารโรงเรียน เป็นต้น

10.3 แนะนำแหล่งเรียนรู้ แหล่งสืบค้นหาข้อมูลการเขียนภาพการ์ตูนต่าง ๆ มาประกอบ

ตัวอย่าง

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี

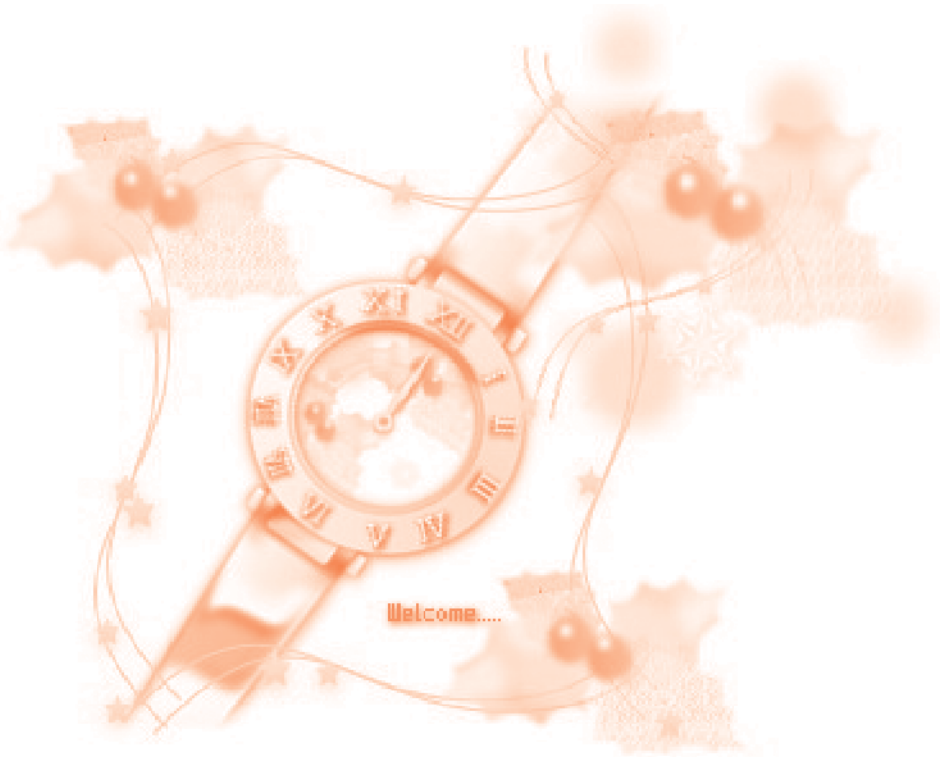

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาระที่ 4 การอาชีพ)

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.1	✓	-	-	-	รู้จักความถนัดและความสามารถของตนเอง (แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้)	-	-	-
ป.2	✓	✓	-	-	ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น	สร้างและแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยง	-	-
ป.3	✓	✓	✓	-	มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก	1. มีทักษะการสังเกต 2. มีจินตนาการและมีความสามารถคิดเชื่อมโยง	- จัดการกับอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม	-
ป.4	✓	✓	-	-	เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	มีจินตนาการและสามารถคิดได้อย่างเชื่อมโยง (แสดงผลงานที่เกิดจากการคิดจินตนาการและความคิดเชื่อมโยง)	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.5	✓	✓	-	-	1. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 2. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น	1. มีจินตนาการและมีความสามารถคิดเชื่อมโยง (สร้างและแสดงผลงานที่เกิดจากจินตนาการและการคิดเชื่อมโยง) 2. มีทักษะในการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	-	-
ป.6	✓	✓	-	✓	1. เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น 2. มองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก	1. มีทักษะในการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ 2. มีจินตนาการและมีความสามารถคิดเชื่อมโยง (สร้างและแสดงผลงานที่เกิดจากจินตนาการและการคิดเชื่อมโยง 3. รับรู้ปัญหา หนทางเลือกและตัดสินใจทางเลือกในการแก้ปัญหา 4. ประเมินสถานการณ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	-	1. ทำงานร่ววมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่นและมีความสำเร็จหรือมีผลงานจากการสร้างสรรค์ร่วมกัน

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.1	✓	✓	-	✓	รู้จักจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง	1. วิเคราะห์ผลกระทบและหาทางป้องกันหรือแก้ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมไม่พึงประสงค์และสถานการณ์ต่าง ๆ 2. มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (สร้างสรรค์ผลงานและแสดงพฤติกรรมได้เป็นที่ยอมรับ)	-	- ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยได้อย่างราบรื่น
ม.3	-	✓	-	-	-	- มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น - สร้างสรรค์ผลงานและแสดงพฤติกรรมได้เป็นที่ยอมรับ	-	-

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.4-ม.6	✓	-	-	-	1. กำหนดทิศทางและวางแผนการดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จที่ตนเองคาดหวัง 2. ปฏิบัติตามแผนและปรับปรุงให้มีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย	- มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์กับตนเอง (ด้านการเรียน การศึกษาต่อ และการอาชีพ)	-	-

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การพับจรวจกระดาษ **เวลา** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- การดำรงชีวิตและครอบครัว
  - ทำงานเพื่อช่วยเหลือตนเองอย่างกระตือรือร้นและตรงเวลา

3. วัตถุประสงค์

พับจรวดกระดาษและใช้ได้ดี (พุ่งได้ไกลลอยในอากาศได้นาน)

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง

- แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้

5. สาระการเรียนรู้

การพับจรวดกระดาษ

6. ภาระงาน/ชิ้น

- พับจรวดด้วยตนเองและสามารถพุ่งจรวดให้ลอยบนอากาศได้ตามที่ตั้งใจ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 ครูนำจรวดจากการพับกระดาษให้นักเรียนดู และร่วมกันสนทนาซักถาม

- สิ่งที่ครูนำมาให้ดู คืออะไร
- วัสดุที่ใช้ทำมีอะไรบ้าง

7.2 อาสาสมัครนักเรียนที่เคยพับจรวดมาสาธิตการพับจรวดให้เพื่อนดู (ถ้าไม่มีให้ครูสาธิต)

7.3 นักเรียนทุกคนพับจรวด และทดลองเล่น

7.4 ครูสุ่มถามนักเรียนที่พุ่งจรวดได้ไกลที่สุดเพราะอะไร และนักเรียนที่พุ่งจรวดได้ใกล้ที่สุดเพราะอะไร

7.5 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **ตอนที่จรวดของนักเรียนพุ่งไปลอยในอากาศนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร**
- **นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่จรวดของตัวเองพุ่งไปได้ไกล**
- **นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่จรวดของตัวเองพุ่งไปได้ไม่ไกลหรือไม่ยอมพุ่ง**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **คนที่จรวดของตนเองพุ่งไปไกลที่สุดมีวิธีการอย่างไร จึงพุ่งไปได้ไกล**
- **การทำงานของนักเรียนที่ผ่านมาเคยมีไหม ที่ต้องทำใหม่ แก้ไข ทำแล้วทำอีก แก้ไขไปหลาย ๆ หน เพื่อให้งานของตนเองดีจนเป็นที่พอใจ เช่นงานอะไร**
- **การที่เราทำงานอะไรซักอย่างอย่างมุ่งมั่นพยายาม แม้จะลำบากแต่เมื่อสำเร็จดังที่ตั้งใจ ดังการพับและพุ่งจรวด ส่งผลต่อความรู้สึกและจิตใจของนักเรียนอย่างไรบ้าง**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ในโอกาสต่อไปนักเรียนอยากทำอะไรที่ท้าทายความสามารถของเรา หรืออยากทำอะไรที่เราคิดว่าทำได้แน่นอนและแสดงให้ผู้อื่นได้รู้ได้เห็นได้อย่างมั่นใจบ้าง**

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 จรวดตัวอย่าง

8.2 กระดาษ A 4 เท่าจำนวนนักเรียน

9. การประเมินผล

9.1 สังเกตนักเรียนที่มีความพยายามในการพับจรวดและพุ่งจรวดให้ไกล

9.2 นักเรียนที่ใจร้อนหงุดหงิดท้อแท้ไม่พยายามแก้ไขปรับปรุงจรวดและการพุ่งจรวด

9.2 การสนทนาตอบคำถาม R - C - A

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อาจจะถามเชื่อมโยงไปถึงความรับผิดชอบต่อสังคมหรือการไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น เช่น

10.1 ถ้ามีผู้พุ่งจรวดเข้ามาในบ้านเรา หรือพุ่งถูกศีรษะของเราเราจะมีความรู้สึกอย่างไร

10.2 การที่เราพุ่งจรวดโดยไม่พึงระวังหรือพุ่งตามใจตัวเองไปโดนผู้อื่นเป็นความผิดหรือไม่ หรือเป็นการละเมิดสิทธิผู้อื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

10.3 ถ้าพุ่งจรวดไปโดนผู้อื่นจะพูดกับผู้นั้นอย่างไรบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพ้องหมองใจกันหรือทะเลาะกัน

10.4 ในโอกาสต่อไปถ้านักเรียนจะเล่นพุ่งจรวดจะต้องพึงระวังเรื่องใดบ้าง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การประดิษฐ์ดอกตะขาบ **เวลา** 2 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- การดำรงชีวิตและครอบครัว
  - อธิบายเหตุผลในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ประดิษฐ์ดอกตะขาบได้สวยงาม

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต : การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

5. สาระการเรียนรู้

- การประดิษฐ์ดอกตะขาบ

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

6.1 ประดิษฐ์ดอกตะขาบจากเชือกปอหรือกก

6.2 ดอกตะขาบคนละ 1 ดอก

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 ครูนำดอกตะขาบตัวอย่างให้นักเรียนดูและร่วมกันสนทนาถึงเรื่อง การประดิษฐ์ดอกตะขาบ ตามประสบการณ์ที่นักเรียนเคยพบเห็น

7.2 นักเรียนสังเกตการสาธิตการประดิษฐ์ดอกตะขาบของครูและซักถามข้อสงสัย

7.3 นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง การประดิษฐ์ดอกตะขาบ

7.4 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 – 4 คน เลือกประธาน เลขานุการ และสมาชิก เพื่อดำเนินการวางแผนและปฏิบัติงานตามใบงานเรื่อง การถักลายคดกริช ที่แจกให้

7.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายตามใบงานเรื่อง การประดิษฐ์ดอกตะขาบ

7.6 ร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับในครั้งนี้และสรุปผลการทำงาน ทั้งด้านพฤติกรรมการทำงาน ลักษณะนิสัยและคุณธรรมในการทำงาน ข้อดี เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานครั้งต่อไป

7.7 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การสื่อสารเชิงบวก การพูดให้กำลังใจผู้อื่น

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรที่ประดิษฐ์ดอกตะขาบได้สำเร็จ**
- **สังเกตไหมว่าขณะกำลังพับกกสานขึ้นดอกตะขาบทุกคนเป็นอย่างไร (นั่ง มีสมาธิ ช้า ๆ ตั้งใจ จดจ่อ...)**
- **ถ้ามีเพื่อน ๆ มาติว่า ดอกตะขาบที่นักเรียนประดิษฐ์ว่าไม่สวยเลย ห่วยสุด นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ที่ผ่านมานักเรียนเคยถูกเพื่อนติด้วยคำพูดแบบนี้บ้างหรือไม่ นักเรียนจะทำอย่างไรต่อเพื่อนคนที่ตินั้น**
- **ถ้าเป็นไปได้หากย้อนกลับเวลาได้ นักเรียนอยากเปลี่ยนคำพูดตินั้นมาให้กำลังใจหรือให้เพื่อนมีความรู้สึกดี ๆ ว่าอย่างไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **ต่อไปจะพูดถึงผลงานของเพื่อนโดยการถนอมน้ำใจให้กำลังใจหรือพูดว่าอย่างไรบ้าง**

8. สื่อการเรียนการสอน

8.1 ดอกตะขาบตัวอย่าง

8.2 เส้นกก กรรไกร

8.3 ใบงานเรื่องการประดิษฐ์ดอกตะขาบ

8.4 ใบความรู้เรื่อง การประดิษฐ์ดอกตะขาบ

9. การวัดผลและประเมินผล

9.1 ตรวจผลงาน

9.2 สังเกตพฤติกรรม

เครื่องมือ

- แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
- แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์การวัดผล

4	= ดีมาก	หรือ	ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป
3	= ดี	หรือ	ได้คะแนนร้อยละ 70 - 79
2	= ปานกลาง	หรือ	ได้คะแนนร้อยละ 60 - 69
1	= น้อย	หรือ	ได้คะแนนร้อยละ 50 - 59
0	= ปรับปรุง	หรือ	ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ลงมา

เกณฑ์การตัดสิน

จากการวัดผลนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมโดยผ่านเกณฑ์ในระดับ 2 ขึ้นไป หรือได้คะแนนจากการวัดผลร้อยละ 60 ขึ้นไป

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1 รู้แนะนำให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

10.2 ให้ประดิษฐ์ดอกตะขาบจากวัสดุอื่น ๆ เช่น หลอดกาแฟ ใบตอง, เส้นกระดาษที่ใช้บุผลไม้กันช้ำ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รายวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่อง การใช้อินเตอร์เน็ตอย่างไรให้ปลอดภัย **เวลา** ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีคุณธรรม

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
  - บอกหลักการเบื้องต้นของการแก้ปัญหา

3. วัตถุประสงค์

- อภิปรายปัญหาที่เกิดจากการใช้อินเทอร์เน็ตที่ไม่ปลอดภัย

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

- รับรู้ปัญหา หาทางเลือกและตัดสินใจทางเลือกในการแก้ปัญหา

5. สาระการเรียนรู้

- ปัญหาที่เกิดจากการใช้อินเทอร์ที่ไม่ปลอดภัย

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

- การเขียนบทเรียนในชีวิตการใช้อินเทอร์เน็ตที่ปลอดภัยและได้ประโยชน์สูงสุด

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตว่า นักเรียนเคยใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตอย่างไร

7.2 นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน เลือกประธาน เลขานุการเพื่อดำเนินการอภิปราย

7.3 ครูนำข่าวเกี่ยวกับภัยจากการใช้อินเทอร์เน็ต การแชทกับคนแปลกหน้า การใช้ Face Book และอื่น ๆ ให้นักเรียนศึกษา ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้

- ข่าวนี้ ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
- บุคคลที่สูญเสียหรือได้รับผลกระทบทั้งทางด้านทรัพย์สิน สุขภาพจิต ความปลอดภัยและชื่อเสียงในสังคม มีใครบ้าง?
- สาเหตุของปัญหาตามข่าวเกิดจากอะไร
- การที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาน้ำนักเรียนควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง หรือหลีกเลี่ยงให้ตนเองรอดปลอดภัยจากภัยอินเทอร์เน็ตได้อย่างไร?

7.4 แต่ละกลุ่มนำเสนอความคิดเห็นจากการอภิปรายกลุ่ม ครูร่วมสรุปเติมเต็มความรู้ความเข้าใจที่นักเรียนขาดหายไป

7.5 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรอง และรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนรู้สึกอย่างไร ต่อบุคคลที่สูญเสียหรือได้รับผลจากการใช้อินเตอร์เน็ตที่ไม่คิดรอบคอบ**
- **จากข่าวภัยอินเทอร์เน็ตเหล่านั้นทำให้นักเรียนได้รู้หรือคิดอะไร?**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ที่ผ่านมานักเรียนเคยแชทอินเทอร์เน็ตกับคนแปลกหน้าหรือไม่ เพราะอะไร**
- **นักเรียนคิดว่านักเรียนจะมีโอกาสพลาดพลั้งเช่นเดียวกับบุคคลในข่าวเหล่านั้นหรือไม่ เหมาะเหตุผลใด**
- **นักเรียนแน่ใจอย่างไรว่าข้อมูลในอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นความจริงและเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **นักเรียนใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไรให้ได้ประโยชน์คุ้มค่าและปลอดภัย**

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ข่าวเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต

8.2 กระดาษปรู๊ฟ ปากกาเคมี

9. การประเมินผล

9.1 ตรวจผลงานจากชิ้นงานของนักเรียน

9.2 สังเกตพฤติกรรมการอภิปรายแสดงความคิดเห็น

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 3
เรื่อง ปฏิบัติการเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน **เวลา** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและมีคุณธรรม

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
  - ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองานในรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะงาน

3. วัตถุประสงค์

- ปฏิบัติการเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนบันทึกลงในไฟล์ข้อมูล

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

- มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูล

5. สาระการเรียนรู้

- วิธีการเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

- แผนการขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลด้วยโปรแกรม Microsoft Powerpoint ที่จะนำไปปฏิบัติจริง

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทำรายงานในแต่ละวิชา โดยครูใช้คำถามดังนี้
- นักเรียนทำรายงานเป็นรูปเล่มด้วยวิธีการใด

- คอมพิวเตอร์มีโปรแกรมที่หลากหลายสามารถนำมาใช้ได้อย่างไร
- นักเรียนใช้โปรแกรมใดในการพิมพ์งาน
- นักเรียนใช้โปรแกรมใดในการค้นข้อมูล
- นักเรียนใช้โปรแกรมใดในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ในรูปแบบของสไลด์
- นักเรียนเคยใช้โปรแกรม Microsoft powerpoint หรือไม่
- นักเรียนต้องใช้อุปกรณ์ชนิดใดเมื่อต้องการทำงานด้วยโปรแกรม Microsoft powerpoint
- ขั้นตอนการนำเสนองานด้วยโปรแกรม Microsoft powerpoint เป็นอย่างไร แต่ละขั้นตอนทำแล้วเกิดผลอย่างไร

7.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในหัวข้อต่อไปนี้ ชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น วันเดือนปี อายุ ที่อยู่ อาหารที่ชอบ ผลไม้ที่ชอบ สีที่ชอบ กีฬาที่ชอบ และงานอดิเรก ฯลฯ ให้นักเรียนสำรวจตนเอง จากนั้นบันทึกข้อมูลพื้นฐาน ลงในบัตรรายการ “ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน”

7.3 นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และตอบคำถาม โดยครูใช้คำถามดังต่อไปนี้

7.3.1 นักเรียนจะเสนอข้อมูลพื้นฐานของตนเองจากบัตรรายการได้อย่างไร

7.3.2 ถ้าจะนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของตนเองจากบัตรรายการด้วยโปรแกรม Microsoft Powerpoint ควรทำอย่างไร

7.3.3 จากนั้นให้นักเรียนออกแบบการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานของตนเองจากบัตรรายการด้วยโปรแกรม Microsoft powerpoint 2 แบบ จากนั้นให้แต่ละคนอธิบายประกอบการนำเสนอ ผลงานและหน้าชั้น นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม โดยครูคำถามดังต่อไปนี้

7.3.4 นักเรียนชอบการนำเสนอข้อมูลในแบบใดมากที่สุดเพราะเหตุใด

7.4 นักเรียนสังเกตภาพขั้นตอนการนำแสนองานด้วยโปรแกรม Microsoft powerpoint ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป

7.5 ให้นักเรียนศึกษาขั้นตอนการนำเสนองานด้วยโปรแกรม Microsoft powerpoint จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ

7.6 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ร่วมกันวางแผนขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลด้วยโปรแกรม Microsoft powerpoint ที่จะนำไปปฏิบัติจริง โดยให้วาดภาพสำเร็จของงานและเขียนอธิบายขั้นตอนการนำเสนอข้อมูลด้วยโปรแกรม Microsoft powerpoint ลงในแผนภาพ

7.7 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤต

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- จากการเรียนรู้การสร้างข้อมูลจากโปรแกรม Microsoft PowerPoint แล้ว นักเรียนมีความรู้สึกต่อการเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างไร
- นักเรียนคิดว่าข้อมูลของบุคคลแต่ละคนมีความลับที่แตกต่างกันหรือไม่ เพราะอะไร
- ข้อมูลเหล่านี้ผู้อื่นจะรู้ได้หรือไม่

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- นักเรียนคิดว่าความลับคืออะไร
- ที่ผ่านมานักเรียนเคยมีความรู้สึกไม่พอใจหรือได้รับความเดือดร้อน จากการไม่รักษาความลับของเพื่อบ้างหรือไม่ เพราะอะไร
- การนำความลับผู้อื่นไปเปิดเผยให้ผู้อื่นเสียหายเป็นบุคคลที่ควรค่าต่อคำว่าเพื่อนหรือไม่อย่างไร

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- นักเรียนจะรักษาความลับของเพื่อนได้อย่างไร
- หากเพื่อนมีความลับที่ต้องการความช่วยเหลือ นักเรียนจะทำอย่างไร เช่น การลอกการบ้านเพราะทำการบ้านไม่ได้ การมีเพศสัมพันธ์ การมีความรัก ฯลฯ

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ใบความรู้เรื่อง วิธีการเก็บข้อมูลลงในโปรแกรม Microsoft PowerPoint

8.2 ใบกิจกรรม

9. การประเมินผล

9.1 ตรวจผลงานที่นำเสนอ

9.2 สังเกตพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นจากใบกิจกรรมและประเด็นคำถาม R - C - A

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต
ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 4 การงานอาชีพและเทคโนโลยี **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง โครงงานประดิษฐ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน **เวลา** 2 ชั่วโมง (และนอกเวลา)

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- การงานอาชีพ
  - ค้นหาข้อมูล และติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

3. วัตถุประสงค์

- อธิบายกระบวนการฝึกทักษะอาชีพตามโครงงานประดิษฐ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

- มีทักษะในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางสู่ความสำเร็จวางแผนปฏิบัติตนตามแผนและปรับปรุงให้มีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

5. สาระการเรียนรู้

- โครงงานประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

6. ภาระงาน/ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

6.1 รายงานโครงงานการประดิษฐ์

6.2 สิ่งประดิษฐ์ที่ได้จากโครงงาน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 ครูสนทนาเกี่ยวกับงานที่ทุกคนต้องปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน สิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

7.2 แบ่งกลุ่มให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และเปรียบเทียบสิ่งของที่ใช้และที่ไม่ใช้พลังงาน ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า ยั่งยืนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพร้อมให้เหตุผลประกอบ

7.3 นักเรียนนำเสนอผลการรวบรวมข้อมูลตามใบงาน

7.4 ครูให้ความรู้เกี่ยวกับการทำโครงงาน

7.5 แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำโครงงานประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันที่มีประโยชน์ ใช้พลังงาน ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ้มค่า ยั่งยืนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

7.6 นักเรียนวางแผนการทำโครงงานอย่างเป็นขั้นตอนตามใบกิจกรรมและการเขียนโครงร่างของโครงงาน

7.7 นักเรียนนำเสนอโครงร่างโครงงานและวิพากษ์ความเป็นไปได้ของการดำเนินโครงงาน

7.8 นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติการแผนการดำเนินตามลำดับขั้นตอนโครงงาน

7.9 ครูจัดเวทีให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำโครงงาน

7.10 นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลและรายงานผลการทำโครงงาน

7.11 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ความสามารถในการสรุปความสำเร็จจากประสบการณ์เป็นบทเรียนชีวิตตนเอง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่องานสำเร็จและมีผลงานมานำเสนอ**
- **นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้นักเรียนทำงานสำเร็จและมีผลงานคิดอะไร**
- **และคิดว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่รบกวนการทำงานที่เกือบจะทำให้การทำงานล้มเหลว**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **ที่ผ่านมานักเรียนเคยวางแผนการทำงานหรือไม่**
- **หากเปรียบเทียบการดำเนินงานด้วยแผนงานครั้งนี้ มีข้อดีและมีระบบแตกต่างกันอย่างไรบ้าง ผลการทำงานร่วมกันเป็นอย่างไรบ้าง**
- **หากนักเรียนจะสรุปวิธีการดำเนินงานสู่ความสำเร็จเพื่อเป็นบทเรียนตัวเองและอาจเผยแพร่ผู้อื่น จะสรุปได้อย่างไรมีหัวข้ออะไรบ้างและจะตั้งชื่อว่าอย่างไร**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **บทเรียนสำคัญที่เป็นความทรงจำที่ดีที่นักเรียนจะนำไปเป็นแนวทางการทำงานต่อไปในอนาคตคืออะไร มีข้อปฏิบัติอย่างไรบ้านให้บันทึกไว้**

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ตัวอย่างโครงงาน

8.2 ตัวอย่างสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

9. การประเมินผล

9.1 สังเกตกระบวนการทำโครงงานการปรับปรุงงานของนักเรียนเป็นกลุ่ม

9.2 สังเกตการแสดงความคิดเห็น การนำเสนอโครงงานและการตอบคำถาม R - C - A

9.3 ตรวจสอบโครงงาน คุณค่า ประโยชน์ และความสมบูรณ์ของโครงงาน

ตัวอย่าง

การพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ

พฤติกรรมทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก)

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.1	✓	✓	-	✓	1. แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ 2. บอกจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง	1. ตั้งคำถามที่นำไปสู่คำตอบที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ และมีแนวทางหาคำตอบ 2. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล	-	ฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและรับรู้ความรู้สึกของผู้พูด
ป.2	-	✓	-	✓	-	วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล	-	ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร
ป.3	✓	✓	✓	✓	1. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น 2. แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้	1. วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารจำแนกแยกแยะด้วยเหตุผลที่น่าเชื่อถือได้ 2. คาดคะเนความเสี่ยงจากสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวัน	จัดการกับอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันด้วยวิธีการที่เหมาะสม	1. แสดงออกหรือสะท้อนความรู้สึกของตนเองที่แสดงความเข้าใจใส่ใจผู้อื่น 2. ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ป.4	✓	-	-	-	1. ใช้สิทธิของตนในโอกาสต่าง ๆ 2. ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น 3. แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้	สร้างและแสดงผลงานที่เกิดจากการคิดเชื่อมโยงและจินตนาการ	-	แสดงออกหรือสะท้อนความรู้สึกของตนเอง แสดงความเข้าใจและใส่ใจผู้อื่น
ป.5	✓	-	-	-	1. กล้าแสดงความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนด้วยความมั่นใจ 2. ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม	1. มีทักษะการแสวงหาและใช้ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ 2. วิเคราะห์จำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้	-	พูดแสดงความต้องการขอความช่วยเหลือการปฏิเสธในสถานการณ์ต่าง ๆ
ป.6	✓	✓	-	✓	1. กล้าแสดงความคิด ความรู้สึกและการกระทำของตนด้วยความมั่นใจ 2. ยอมรับความแตกต่างทางกาย ความคิด ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น 3. แสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้	วิเคราะห์จำแนกแยกแยะข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวด้วยเหตุผลที่เชื่อถือได้	-	1. ปฏิบัติตามกฎข้อตกลงของกลุ่มชั้นเรียนและสังคม 2. ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร (ใช้ภาษาพูด ภาษากายที่ทำให้ผู้อื่นผ่อนคลายสบายใจ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบตามมา

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.1	✓	✓	-	✓	1. วิเคราะห์ลักษณะส่วนตน อุปนิสัย และค่านิยมของตนเอง 2. ยอมรับในความแตกต่างทางความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น 3. ค้นพบความถนัดความสามารถของตนเอง	1. ตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญด้วยทางเลือกที่เหมาะสม 2. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยและใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น	-	กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์
ม.2	✓	-	-	✓	1. ยอมรับในความแตกต่างทางความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล	-	-	1. ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยได้อย่างราบรื่น 2. กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและหลักวิชาการที่เหมาะสม 3. อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

ชั้น	องค์ประกอบที่สอดคล้อง				รายละเอียดองค์ประกอบทักษะชีวิต ที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้			
	1	2	3	4	1. ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	2. คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ม.3	✓	-	-	-	1. ปฏิบัติตามสิทธิของตนเอง 2. แสดงออกทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเองด้วยความมั่นใจ	1. มองโลกในแง่ดี มีความยืดหยุ่นทางความคิด 2. แสวงหาข้อมูลแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และใช้ประโยชน์กับตนเองและผู้อื่น	-	1. มีวิธีการสื่อสารกับผู้อื่นทั้งด้านภาษาพูด ภาษากายด้วยความสุภาพและเป็นมิตร 2. อาสาช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน
ม.4-6	✓	✓	✓	✓	1. วางแผนกำหนดเป้าหมายการดำเนินชีวิต 2. ปฏิบัติตนตามแผนการดำเนินชีวิตที่กำหนดไว้และปรับปรุงให้มีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้	1. สร้างสรรค์ผลงานและแสดงออกได้เป็นที่ยอมรับ 2. แสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์กับตนเองแลผู้อื่น	1. มีวิธีสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ 2. ปรับความคิดความรู้สึกและอารมณ์ความเครียดด้วยวิธีการที่ถูกต้องและสร้างสรรค์	1. กล้าแสดงความคิดเห็นของตนต่อสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและหลักวิชาการที่เหมาะสม 2. ปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคมอย่างเต็มใจทุกสถานการณ์ 3. มีวิธีการสื่อสารกับผู้อื่นทั้งด้านภาษาพูด ภาษากายด้วยความสุภาพและเป็นมิตร

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

รายวิชา ภาษาต่างประเทศ **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง การพูดเกี่ยวกับร่างกายของตนเอง **เวลา** 1 ชั่วโมง

---

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและคนใกล้ตัว

3. วัตถุประสงค์

3.1 นักเรียนบอกข้อมูล (ชื่อ อายุ รูปร่าง ส่วนสูง ของตนเองได้)

3.2 นักเรียนบอกสิ่งที่ดีและชื่นชอบในตัวของนักเรียนได้

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

- รู้จักความถนัดและความสามารถของตนเอง

4.1 บอกสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ และภาคภูมิใจ

4.2 แสดงความสามารถของตนเองให้คนอื่นรับรู้

5. สาระเนื้อหา

- ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

6. ภาระงาน/ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- เรียกชื่ออวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายของตนเอง หรือของเพื่อนได้ถูกต้องตามคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 ครู แนะนำชื่อครู จากประโยค My name is.....

ตั้งคำถามนักเรียน What' your name ?

ให้นักเรียนตอบตามแบบครู (ฝึกพูดจนคล่อง)

7.2 ครูนำเสนอ คำศัพท์เกี่ยวกับส่วนต่างๆ ของร่างกาย (โดยชี้ตามร่างกาย)

What's this ?

It's a nose .

It's a hand ....

ฯลฯ

7.3 นักเรียนฝึก พูด ตาม พร้อมทั้งใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

7.4 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต รักและเห็นคุณค่าในตนเอง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

1. หนูมีความรู้สึกอย่างไรที่เห็นคนไม่มีแขน/ขา/พิการ

2. ร่างกายของหนูส่วนไหนสำคัญที่สุด เพราะเหตุใด ชอบส่วนไหนของร่างกายหนู

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

1. นักเรียนเคยเห็นคนพิการ (แขน, ขา ฯลฯ) หรือไม่ เขาดำเนินชีวิตได้อย่างไร

2. ถ้าหนูเป็นคนพิการ หนูอยากให้คนอื่นปฏิบัติต่อหนูอย่างไร

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

1. ในอนาคตหนูเห็นคนพิการหนูจะทำอย่างไร

2. ถ้าหนูไม่อยากให้ตนเองพิการ หนูจะดูแลตนเองให้ปลอดภัยอย่างไรบ้าง

8. สื่อการเรียนรู้

8.1 ภาพส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย, ภาพคน, ตัวครู, ตัวนักเรียน

8.2 คำศัพท์ ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

9. การประเมินผล

9.1 การบอกส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

9.2 ความตระหนักและภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ให้นักเรียนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่ออธิบายร่างกายตนเอง สิ่งที่ภาคภูมิใจ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

รายวิชา ภาษาต่างประเทศ **ชั้น** ประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำ **เวลา** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟัง และอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- ปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำ (instructions) ง่าย ๆ ที่ฟังหรืออ่าน

3. วัตถุประสงค์

3.1 นักเรียนสามารถปฏิบัติตนตามคำสั่ง คำแนะนำ อย่างง่าย ที่ฟังหรืออ่านได้

3.2 นักเรียนสามารถปฏิบัติตาม คำสั่ง คำแนะนำ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

- เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น : ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น

5. สาระเนื้อหา

- คำสั่ง, คำแนะนำ

6. ภาระงาน/ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- ผลงานการเขียนประโยคตามคำสั่งหรือคำแนะนำ

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 ครูและนักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับคำสั่ง, คำแนะนำ

7.2 ครูใช้คำสั่ง คำแนะนำ ระดับชั้นเรียนแก่นักเรียน

7.3 นักเรียนฝึกออกคำสั่ง และให้คำแนะนำกับเพื่อนจนคล่อง

7.4 นักเรียนฝึกปฏิบัติตามคำสั่ง, คำแนะนำ โดยรู้จักรับฟังคำสั่งและคำแนะนำของผู้อื่น

7.5 นักเรียนรวมกลุ่ม 5 คน สร้างประโยคคำสั่ง, คำแนะนำ

7.6 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราและกล้ายืนยันความคิดตนเอง

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

- **นักเรียนรู้สึกอย่างไร ถ้ามีใครมาออกคำสั่งให้เราทำบางอย่างโดยไม่เกรงใจเรา**

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

- **นักเรียนเคยเห็นคนที่ไม่เกรงใจผู้อื่น และใช้คำสั่งกับผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่**
- **นักเรียนเคยออกคำสั่งกับคนอื่นด้วยคำพูด/กิริยาที่แสดงว่าเป็นผู้มีอำนาจหรือตำแหน่งที่สูงกว่า**

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

- **จากประสบการณ์ที่นักเรียนเห็นการกระทำเหล่านั้น ในการดำเนินชีวิตของนักเรียน ต่อไปจะทำตนอย่างไรในสถานการณ์ที่ไม่เหมาะสมนั้น**
- **หากมีผู้มาออกคำสั่งให้นักเรียนกระทำ (บังคับ) ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง นักเรียนจะตัดสินใจทำอย่างไร**

8. สื่อการเรียนรู้

- แถบประโยคคำสั่ง, คำแนะนำ

9. การประเมินผล

9.1 ประเมินผลการปฏิบัติตามคำสั่ง คำแนะนำ

9.2 ผลงานการเขียนประโยค คำสั่ง คำแนะนำ

9.3 พฤติกรรมการปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเอง

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- กิจกรรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนรายวิชาอื่นได้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

รายวิชา ภาษาต่างประเทศ **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 2

เรื่อง การอ่านข่าว **เวลา** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟัง และอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ และบทร้อยกรองสั้น ๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่ออ่านออกเสียง ข่าว ที่ถูกต้องตามหลักการอ่าน

3.2 เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข่าวได้อย่างสร้างสรรค์

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

- ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตยและมีจิตอาสาช่วยเหลือสังคม

5. สาระเนื้อหา

- การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์

6. ภาระงาน/ชิ้นงานที่ควรปรากฏ

- ผลงานการสรุปข่าวของนักเรียน

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 แบ่งกลุ่มนักเรียน ศึกษาข่าว หนังสือพิมพ์ กลุ่มละ 5 คน

7.2 ตัวแทนกลุ่มอ่านออกเสียงข่าวให้เพื่อนฟังในกลุ่ม

7.3 นักเรียนในกลุ่มช่วยปรับปรุงแก้ไขการอ่านให้ถูกต้อง

7.4 นักเรียนในกลุ่มช่วยกันสรุปข่าว

7.5 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอการอ่านข่าว และสรุปข่าว

7.6 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การตัดสินใจในสถานการณ์อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

1. นักเรียนฟังข่าวนี้แล้วรู้สึกอย่างไร

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

1. ที่ผ่านมานักเรียนสามารถหาข่าวจากแหล่งข่าวใดบ้าง

2. ข่าวนั้นเชื่อถือได้หรือไม่ ? เพราะเหตุใด

3. นักเรียนมีวิธีการใดที่จะตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อข่าวนั้น

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

1. ในโอกาสต่อไปถ้านักเรียนรับข่าวสารแล้วจะมีวิธีการนำไปสู่การเลือกคิดตัดสินใจในข่าวอย่างไร

8. สื่อการเรียนรู้

- ข่าวสารประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุหรืออินเทอร์เน็ต

9. การประเมินผล

9.1 ตรวจผลงาน

9.2 การทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิถีประชาธิปไตย

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

10.1 นำไปจัดกิจกรรม ซ้ำ ๆ เพื่อให้นักเรียนได้คิดริเริ่ม ไตร่ตรอง การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

10.2 มอบหมายให้นักเรียนศึกษาข่าวสารเป็นประจำ (โครงการรักการอ่าน)

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิตในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

รายวิชา ภาษาต่างประเทศ **ชั้น** มัธยมศึกษาปีที่ 4-6

เรื่อง พูดและเขียนแสดงความรู้สึก **เวลา** 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

- ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น อย่างมีประสิทธิภาพ

2. สาระ/ตัวชี้วัด

- พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม ประสบการณ์และข่าวเหตุการณ์อย่างมีเหตุผล

3. วัตถุประสงค์

3.1 นักเรียนพูดและเขียน บรรยายความรู้สึกจากข่าวเหตุการณ์ได้

3.2 นักเรียนสามารถสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้

4. องค์ประกอบทักษะชีวิต

รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น

- ใช้วิธีสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์

5. สาระเนื้อหา

- การพูดและเขียนแสดงความรู้สึก (ภาษาที่ใช้ในการแสดงความรู้สึก)

6. ภาระงาน/ชิ้นงาน

- ผลงานกลุ่มการเขียนแสดงความรู้สึกจากการอ่านข่าวที่กำหนดให้

7. กิจกรรมการเรียนรู้

7.1 แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 คน

7.1.1 นักเรียนศึกษาใบงาน “ข่าวเหตุการณ์ พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น”

7.1.2 นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อข่าว

7.1.3 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอการเขียนแสดงความรู้สึกและแนวทางการปรับตัวเมื่อเผชิญกับข่าว ให้เกิดความสุข

7.1.4 สนทนาด้วยเทคนิคคำถาม R - C - A เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การผ่อยคลายความเครียด

คำถามเพื่อการสะท้อน (R)

1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อข่าวและเหตุการณ์ที่อ่าน

2. ความรู้สึกส่งผลต่อปฏิกิริยาทางกายอย่างไรเมื่อมีอาการ เช่น เศร้า เสียใจ

คำถามเพื่อการเชื่อมโยง (C)

1. นักเรียนเคยมีความรู้สึกเครียดบ้างหรือไม่ ถ้าเคยเครียดนักเรียนจัดการกับความเครียดได้อย่างไร

2. นักเรียนมีวิธีใดที่ทำตนเองผ่อนคลายความเครียดหรือสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น

คำถามเพื่อการปรับใช้ (A)

ถ้านักเรียนมีความเศร้าเสียใจ จะมีวิธีการสร้างสุข ลดความเครียดให้กับตัวเองได้อย่างไรบ้าง

8. สื่อการเรียนรู้

- ข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน

9. การประเมินผล

9.1 ผลงานการเขียนแสดงความรู้สึก

9.2 แบบประเมินความพึงพอใจจากการอ่าน

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ให้นักเรียนได้ฝึกการขจัดความเครียดจากการอ่านข่าวเป็นประจำ

4

ประเด็นคำถาม R - C - A

คำถาม R - C - A ที่นำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิต องค์ประกอบการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น สำหรับการบูรณาการในการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และการสนทนา อภิปรายในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีตัวอย่าง ดังนี้

1. คำถาม R - C - A สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
1. องค์ประกอบที่ 1 ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น (รู้จักตนเอง) 1.1 รู้จักความถนัดและความสามารถของตนเอง	ขณะทำกิจกรรมเราค้นพบวิธีใดที่จะรู้ว่าตนเองมีความสามารถ ยกตัวอย่างความสามารถของตนเองที่สังเกตเห็นในระหว่างกิจกรรม	เราต้องใช้ทักษะอะไรบ้างเพื่อให้เห็นคุณค่าในตนเอง มีครั้งไหนบ้างในชีวิตที่เราใช้ความสามารถของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพ	นักเรียนคิดว่าความสามารถเฉพาะด้านนำไปใช้ในเหตุการณ์ประจำวันได้อย่างไร เราจะทำอย่างไรให้แน่ใจว่าความสามรถของตนเองนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ
1.2 มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อทำงานได้สำเร็จ 2. ขณะทำกิจกรรมนักเรียนใช้วิธีการใดถึงประสบความสำเร็จ	นักเรียนเคยทำกิจกรรมใดบ้างที่ประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจ	เมื่อโตขึ้นนักเรียนอยากมีอาชีพอะไร และจะทำอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จ
	ในการเรียนวันนี้เรามีความภาคภูมิใจในตนเองเรื่องอะไรบ้าง	ครั้งหนึ่งในชีวิต เราเคยทำสิ่งใดให้เราภาคภูมิใจบ้างและมีประโยชน์กับตนเองและผู้อื่นอย่างไร	ถ้ามีโอกาสเป็นผู้นำ เราจะทำอะไรอย่างไร เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ แก่ตนเองและผู้อื่น

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
	- ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรที่นักเรียนทำได้สำเร็จ - อะไรที่นักเรียนทำได้ดีขณะที่ทำกิจกรรม - เราทำให้กิจกรรมนี้ง่ายหรือยากขึ้นอย่างไร	- นักเรียนเคยทำกิจกรรมใดบ้างที่ประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจ - ที่ผ่านมานักเรียนได้รับมอบหมายหน้าที่อะไรบ้างจากเพื่อนในกลุ่มและบทบาทที่ได้รับเราชอบหรือไม่อย่างไร - นักเรียนคิดว่าสมาชิกคนใดเป็นสมาชิกที่ดีที่สุดในกลุ่ม เพราะเหตุใด (มีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง)	- ในอนาคตหากนักเรียนเข้าร่วมกลุ่มนักเรียนจะทำอย่างไรให้เราเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม - บทบาทใดที่นักเรียนชื่นชอบ และมีประโยชน์กับกลุ่มมากที่สุด - หากนักเรียนมีความภูมิใจในตนเองและยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น นักเรียนคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมอย่างไร
	นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับกิจกรรมประวัติศาสตร์ไทยที่ได้เรียนมาแล้ว นักเรียนภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยอย่างไร	นักเรียนเคยศึกษาเหตุการณ์ในอดีตที่สร้างความภาคภูมิใจในลักษณะอย่างนี้หรือไม่อย่างไร	นักเรียนมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทยของเรา
	ในระหว่างเรียน กิจกรรมใดบ้างที่ทำให้เรารู้ว่าเรามีความสำคัญที่สุด	ในอดีตนักเรียนเคยทำกิจกรรมใดบ้างที่แสดงถึงความสามารถ และได้รับคำชมว่าเราเป็นคนสำคัญที่สุด	ในอนาคตเราจะสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ และมีผลดีต่อตนเองและผู้อื่น
1.3 รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	ขณะทำกิจกรรม ใช้คำพูดอย่างไรที่ทำให้ทุกคนมีความรู้สึกว่ามีความสำคัญต่อกลุ่ม	เราจะใช้คำพูดอย่างไร เพื่อให้ทุกคนได้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ	เราจะช่วยให้ทุกคนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อการทำงานในระบบกลุ่มได้อย่างไร
	นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรได้เห็นผู้หญิงเก่งได้รับรางวัล	1. นักเรียนอยากเกิดมาเป็นผู้ชายหรือเป็นผู้หญิงเพราะอะไร 2. คนเก่งในความคิดของนักเรียนเป็นอย่างไร	- ถ้าอยากเป็นหญิงเก่งนักเรียนจะทำอย่างไร - ถ้าอยากเป็นชายเก่งทำอย่างไร

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
1.4 รู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง	1. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากนิทานที่เรียน 2. นักเรียนอยากเป็นตัวละครตัวไหน เพราะอะไร 3. บอกข้อดีและข้อเสียของตัวละครในเรื่องที่นักเรียนชอบ	ที่ผ่านมานักเรียนมีข้อดีและข้อเสียในตนเองอะไรบ้าง (เปรียบเทียบกับตัวละคร)	หากนักเรียนเป็นตัวละครนั้น นักเรียนจะปรับปรุงตัวเองอย่างไรไม่ให้มีข้อเสียและจะทำให้ข้อดีนั้นดีขึ้นอย่างไรบ้าง
	หลังจากที่เรียนแล้ว นักเรียนชอบกีฬาประเภทใด	ที่ผ่านมา นักเรียนเคยเล่นกีฬาประเภทใดบ้าง	ถ้านักเรียนมีโอกาส ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนแข่งกีฬาที่ตนเองถนัด จะทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ
1.5 มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	- ให้นักเรียนยกตัวอย่างสิ่งที่นักเรียนทำระหว่างเล่นเกมที่แสดงถึงการมีความเชื่อมั่นในตนเอง - นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนในระหว่างเล่นเกมว่ามีพฤติกรรมอย่างไร - ระหว่างเล่นเกม นักเรียนสังเกตเห็นใครบ้างที่เล่นด้วยความสนุกสนานและมีความเชื่อมั่นในตนเอง	- นักเรียนนึกถึงเวลาที่เรารู้สึกว่าตนเองมีความมั่นใจที่สุดว่าขณะนั้นนักเรียนทำอะไรและเพื่อน ๆ มีปฏิกิริยาต่อนักเรียนอย่างไร - คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมีลักษณะอย่างไร - อะไรคือลักษณะของคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองมีผลดีในด้านลบและบวกอย่างไร	- นักเรียนทำอย่างไรที่จะทำให้ตนเองเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น - ในอนาคตถ้านักเรียนอยากแสดงออกถึงความเชื่อมั่นมีอะไรบ้างที่นักเรียนสามารถทำได้เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในสถานการณ์นั้น ๆ - ในชุมชนของเราบุคคลใดคือคนที่ควรจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงเพราะอะไร
2. องค์ประกอบที่ 2 วิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 2.1 รู้จักสังเกตตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบ	นักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้างจากการเรียน	ที่ผ่านมานักเรียนเคยหาความรู้ด้วยวิธีการใดบ้าง	ถ้านักเรียนต้องการที่จะช่วยเพื่อนในการค้นคว้าหาความรู้จะแนะนำอย่างไร
	ระหว่างการเรียนได้สังเกตปัญหา นักเรียนทำอย่างไรจึงสามารถแก้ปัญหานั้นได้	ปัญหาอะไรบ้างที่เรามักจะพบอยู่บ่อย ๆ และสามารถจัดการกับปัญหาเหล่านี้อย่างไร	ถ้าในโอกาสหน้าพบปัญหาที่เราไม่สามารถแก้ไขได้ เราจะมีวิธีการอย่างไรที่จะขจัดปัญหานั้นให้หมดไป

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
2.2 มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูล	- นักเรียนหาข้อมูลจากที่ใดมาประกอบการทำกิจกรรม - นักเรียนสามารถใช้ทักษะใดในการเลือกรับข้อมูล	- ข้อมูลที่นักเรียนหาได้นั้นสามารถได้จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ อีกหรือไม่อย่างไร - นักเรียนแสวงหาข้อมูล/ใช้ข้อมูลกับชีวิตได้อย่างไร	- วิธีการแสวงหาข้อมูลเพื่อนำมาปฏิบัติกิจกรรมเราสามารถใช้กับกิจกรรมในเทศกาลสำคัญ ๆ อย่างไร - ในอนาคตนักเรียนมีแผนในการใช้ข้อมูลที่แสวงหามาด้วยความเชี่ยวชาญอย่างไร
2.3 จำแนกข่าวสารได้อย่างเป็นระบบ	ถ้านักเรียนจะต้องอ่านข่าวในวันนี้ให้คนอื่นฟัง นักเรียนจะเลือกข่าวประเภทไหนอย่างไร	ถ้าต้องการอ่านข่าวสัก 1 ข่าว เราจะตัดสินใจเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากที่สุดมาอ่านได้อย่างไร	ครั้งต่อไปถ้าต้องอ่านข่าวมีอะไรบ้างที่สามารถทำได้เพื่อให้แน่ใจว่า ข้อมูลนั้นเกี่ยวข้องจริง
2.4 วิพากษ์วิจารณ์บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง	นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับข่าวที่ฟังในเรื่องนี้	ในชีวิตจริงนักเรียนเคยพบเห็น คนที่ประสบกับภัยอันตรายเหมือนในข่าวที่ฟังหรือไม่ สาเหตุเกิดจากอะไรและถ้าเป็นนักเรียนจะทำอย่างไร	ถ้านักเรียนจะข้ามถนนนักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย
	ขณะที่นักเรียนอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์...แล้วรู้สึกอย่างไร	นักเรียนเคยถามคำถามเพื่อน ๆ หรือไม่ว่าเหตุใดจึงสามารถเล่าข่าวให้ผู้อื่นฟังได้อย่างชัดเจน	ถ้านักเรียนจะต้องเขียนสรุปข่าว เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน นักเรียนจะมีวิธีการนำเสนออย่างไร ให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาข่าวได้ถูกต้องว่าใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหนอย่างไร
2.5 เลือกรับข้อมูลข่าวสารอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทันชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลง	นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ข่าวหนังสือพิมพ์เนื้อหาไม่ตรงกันทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องเดียวกัน	- ที่ผ่านมามีข่าวลือมากมายนักเรียนเชื่อข่าวลือหรือไม่เพราะเหตุใด - ถ้าเราเชื่อข่าวลือโดยไม่รู้ข้อเท็จจริงจะเกิดผลตามมาอย่างไรบ้าง	หากต่อไปที่ข่าวลือหรือการโฆษณาชวนเชื่อนักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรจึงจะรู้ว่าข่าวนั้นเป็นประโยชน์หรือเป็นจริงมากน้อยอย่างไร
2.6 รับรู้ปัญหาและสาเหตุของปัญหาหาทางเลือกและตัดสินใจในการแก้ปัญหา	ในระหว่างทำกิจกรรมนักเรียนพบปัญหาใดบ้าง	นักเรียนเคยพบปัญหาในลักษณะนี้หรือไม่	นักเรียนใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
	ในระหว่างทำกิจกรรมเราใช้วิธีใดในการเก็บข้อมูลจากกลุ่ม	ทำไมเราถึงคิดว่าสามารถในการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงาน	เราจะพัฒนาตัวเองให้มีทักษะในการเก็บข้อมูล และตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร
	ขณะฟังครูอ่านเรื่องสร้างสรรค์แล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง	เคยมีครั้งใดหรือไม่ที่นักเรียนรู้สึกว่า เรื่องที่ได้ฟังที่เกิดขึ้นกับตัวเอง หรือเหมือนกับบุคคลใดที่นักเรียนรู้จัก	นักเรียนคิดว่า ถ้านักเรียนจะต้องเขียนนิทาน เพื่อให้ข้อคิดเรื่องความซื่อสัตย์ จะต้องเขียนอย่างไร ให้ผู้อื่นคล้อยตาม
2.7 มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้เห็นการโฆษณาโทรทัศน์รุ่นใหม่จากในทีวีหรือการแสดงของดาราในการโฆษณาสินค้า	มีครั้งใดหรือไม่ที่นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีความคิดเป็นตัวของตัวเองหรือสามารถพูดแสดงความคิดได้ดีไม่เหมือนใครหรือเคยพูดให้ผู้อื่นเห็นด้วยหรือไม่	ถ้านักเรียนจะต้องบอกเพื่อนให้รู้จักวางแผนชีวิต มีความคิดที่ดีให้เพื่อนคล้อยตาม นักเรียนจะมีวิธีการอย่างไร
	ในขณะที่ดูทีวี นักเรียนคิดว่ารายการใดที่ให้ความรู้สึกมากที่สุด เพราะอะไร	นักเรียนเคยนำความรู้จากการดูทีวีมาใช้กับตนเองหรือไม่ มีผลอย่างไร	นักเรียนจะทำอย่างไรถ้าต้องการคิดพิจารณาข่าวหรือความรู้ที่ได้รับว่าเป็นจริงถูกต้องหรือไม่
	ในขณะที่กำหนดชื่อเรื่อง “ประเทศไทยของเรา” ให้เขียนเรียงความ เพื่อนคนใดบ้างที่มีจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเขียนได้แตกต่างจากผู้อื่น	จากประสบการณ์ที่ผ่านมา นักเรียนคิดว่า การมีจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่างจากผู้อื่นมีผลดีต่อตนเอง อย่างไรบ้าง	นักเรียนที่มีจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในเชิงบวกจะช่วยให้เกิดผลดีต่อสังคมในอนาคตได้อย่างไรบ้าง
	- นักเรียนถ่ายทอดจินตนาการเป็นผลงานด้วยวิธีการทางศิลปะอย่างไร - นักเรียนรู้ถึงขั้นตอนกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์คืออย่างไร	- วิธีการทางทัศนศิลป์ที่นักเรียนเลือกใช้ในการถ่ายทอดจินตนาการนั้นสามารถนำไปใช้กับการสร้างสรรค์งานอื่น ๆ ได้อีกหรือไม่	จินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จากการปฏิบัติกิจกรรมทางศิลปะสามารถนำไปใช้กับงาน หรือกิจกรรมอื่น ๆ ในการดำรงชีวิตได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
	ในขณะทำกิจกรรม นักเรียนทำอย่างไรให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ	ที่ผ่านมางานไม่บรรลุเป้าหมาย อะไรเป็นสาเหตุให้งานไม่ประสบความสำเร็จ	ในวันข้างหน้า การตั้งเป้าหมาย การจินตนาการเพื่อให้งานสำเร็จมีความสำคัญอย่างไร
3. องค์ประกอบที่ 3 การจัดการอารมณ์และความเครียด 3.1 รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเอง	ในขณะที่เราเรียน เรามีความรู้สึกสนุกและมีความสุขในช่วงใดบ้าง เพราะอะไร	นักเรียนเคยสังเกตตนเองและเพื่อนว่าเวลามีความสุขจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร	ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนไม่มีความสุข นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร และใช้วิธีการใดให้เพื่อนมีความสุข
	- ระหว่างที่นักเรียนเล่นเกม นักเรียนมีความสุขหรือไม่ - ให้นักเรียนยกตัวอย่างสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่เล่นเกม - ให้นักเรียนยกตัวอย่างความคิดเชิงลบที่ปรากฏออกมาขณะเล่นเกมและนักเรียนคิดว่าดีหรือไม่อย่างไร	- ให้นักเรียนนึกถึงเหตุการณ์ที่ทำให้นักเรียนมีความสุข - ที่ผ่านมานักเรียนเคยทำอะไรบ้างที่ทำให้ตัวเองผ่อนคลายหรือสงบลงขณะที่รู้สึกหงุดหงิด - นักเรียนรู้ได้อย่างไรว่าบุคคลนั้นกำลังโกรธ ผิดหวัง หงุดหงิด	- หากมีเหตุการณ์ที่ทำให้นักเรียนรู้สึกเครียดหรือโกรธนักเรียนจะทำอย่างไร - นักเรียนมีวิธีการผ่อนคลายอย่างไรที่ทำให้ตนเองรู้สึกดีขึ้น - ในชีวิตของนักเรียน นักเรียนมีวิธีสร้างความสุขให้กับตนได้อย่างไร
3.2 มีวิธีผ่อนคลายอารมณ์และความเครียด	เราคิดว่า ขณะทำกิจกรรมช่วงใดวิตกกังวลมากที่สุด แล้วเราทำอย่างไรจึงไม่ให้รู้สึกเครียด	มีสิ่งใดบ้างที่ทำให้เรารู้สึกโกรธขึ้นมาได้ง่าย ๆ และควรทำอย่างไรเพื่อให้ตัวเองสงบลง	ในอนาคตเราจะใช้วิธีใดเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ในการเผชิญกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน
	- นักเรียนมีความคิด รู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน - นักเรียนคิดว่าส่วนไหนของเรื่องที่อ่านแล้วสร้างความกดดันมากที่สุดแล้วเราทำอย่างไรไม่ให้รู้สึกเครียด	ในชีวิตจริงของนักเรียนคิดว่าอะไรบ้างที่ทำให้นักเรียนรู้สึกโกรธขึ้นมาได้ง่าย ๆ แล้วเราทำอย่างไร เพื่อให้นักเรียนสงบลง	ในอนาคตเราจะทำอย่างไรเพื่อไม่ให้รู้สึกเครียดหรือหงุดหงิดขึ้นมาได้ง่าย
3.3 การควบคุมอารมณ์ตนเอง	นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้างที่เพื่อน ๆ ส่งเสียงดังรบกวนขณะที่เราต้องการความเงียบในการทำงานหรืออ่านหนังสือ	เราจะต้องทำอย่างที่จะอ่านหนังสือได้อย่างมีสมาธิแม้เพื่อนส่งเสียงดัง	เราจะทำอย่างไรถ้าต้องอ่านหนังสืออย่างมีสมาธิ

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
3.4 รู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง	- ระหว่างเล่นเกมนักเรียนมีอารมณ์ความรู้สึกในด้านใดบ้าง - ระหว่างเล่นเกม นักเรียนรู้สึกโกรธคนอื่นบ้างหรือไม่ เพราะเหตุใด - ระหว่างการทำกิจกรรมนักเรียนสังเกตหรือไม่ว่ามีใครแสดงท่าทางสนุกสนาน มีความสุข เศร้าโศก หรือโกรธ และนักเรียนรู้ได้อย่างไรว่าเขามีอารมณ์อย่างนั้น	- ที่ผ่านมามีเหตุการณ์ใดบ้างที่ทำให้นักเรียนโกรธและนักเรียนจัดการกับความโกรธนั้นอย่างไร - เมื่อเราเกิดอารมณ์โกรธร่างกายของเราจะตอบสนองต่ออารมณ์ความรู้สึกนั้นอย่างไร - นักเรียนเคยเห็นผู้อื่นแสดงอารมณ์โกรธอย่างไรบ้าง แล้วความโกรธเหล่านั้นส่งผลกระทบต่อตัวเองและคนรอบข้างอย่างไร	- ให้นักเรียนเล่าถึงคนที่สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองว่าเขาทำอย่างไร แล้วเปรียบเทียบกับวิธีการขจัดความโกรธของนักเรียนเองว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร - วิธีใดที่นักเรียนคิดว่าดีที่สุดและปลอดภัยที่สุดในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง - หากนักเรียนมีความรู้สึกเครียด นักเรียนจะมีวิธีขจัดความเครียดนั้นอย่างไร โดยไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองและคนรอบข้าง
4. องค์ประกอบที่ 4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น 4.1 รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา	เธอรู้สึกอย่างไรในขณะที่กำลังเข้าแถวซื้ออาหารแล้วมีคนมาแซงคิว	ที่ผ่านมาเธอเคยทำอย่างนี้หรือไม่ แล้วเกิดอะไรขึ้นและรู้สึกอย่างไร	- ในอนาคตจะเป็นอย่างไรถ้าเกิดเหตุการณ์อย่างนี้อีก - ถ้าเราไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีกเราควรจะทำอย่างไรหรือจะแนะนำกับเพื่อนอย่างไร
4.2 ปฏิบัติตามกฎ กติกาและระเบียบของสังคม	นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อทำงานที่ครูกำหนดไม่ทันเวลา	ที่ผ่านมานักเรียนเคยปฏิบัติกิจกรรมใดบ้างที่ต้องจำกัดเรื่องเวลา	นักเรียนจะทำอย่างไรจึงจะเป็นคนตรงต่อเวลา ทั้งการเรียน และการนัดหมายกับครูหรือเพื่อน ๆ

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
	- ขณะที่นักเรียนเล่นเกม หากนักเรียนต้องการที่จะชนะ นักเรียนจะทำอย่างไร - ทีมของนักเรียนมีการตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นในระหว่างเล่นเกมอย่างไร - ถ้านักเรียนอยากให้รางวัลกับเพื่อนที่เสียสละในทีมขณะเล่นเกม เราจะใช้อะไรตัดสินเขา เราเห็นคุณค่าอะไรบ้างในตัวเขามากที่สุด	- นักเรียนเคยร่วมกันกำหนดข้อตกลงในห้องเรียนหรือไม่ อย่างไร - นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อตกลงที่วางไว้หรือไม่ - เพื่อน ๆ จะมีความรู้สึกอย่างไร ถ้านักเรียนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน	- ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนไม่ปฏิบัติตามกฎ นักเรียนจะทำอย่างไร - ให้นักเรียนยกตัวอย่างกฎระเบียบที่นักเรียนเชื่อว่าดี และไม่ดี และนักเรียนใช้เกณฑ์อะไรตัดสินว่าดีหรือไม่ดี - ในสังคมปัจจุบัน หากมีคนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบสังคมของเรา จะเป็นอย่างไร
4.3 ให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์	นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อนั่งเรียนในห้องเรียนที่สกปรก	นักเรียนเคยเห็นเพื่อนหรือคนใกล้ชิดทิ้งขยะต่อหน้าหรือไม่ และแนะนำเพื่อนอย่างไร	นักเรียนจะทำอย่างไร ที่จะชักชวนให้คนอื่นรักษาความสะอาด
	ทีมของเรามีการให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกันอย่างไรบ้างในระหว่างการเล่นเกม	การทำงานที่ผ่านมา มีหรือไม่ที่เราเป็นต้นเหตุให้การทำงานไม่ประสบความสำเร็จ	มีอะไรบ้างที่เราสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มได้เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันให้ดีขึ้น
	นักเรียนรู้สึกหรือคิดอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง	นักเรียนเคยพูดให้ผู้อื่นร่วมมือกันทำงานได้สำเร็จอย่างไร	ถ้านักเรียนและเพื่อนได้รับมอบหมายให้ทำความสะอาดห้องเรียน นักเรียนคิดว่าจะแบ่งหน้าที่กันอย่างไรจึงจะทำได้สะอาดและได้รับคำชมจากครู
	นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับกิจกรรมการเลือกตั้งหัวหน้าห้อง ชอบหรือไม่ชอบเพราะอะไร	นักเรียนเคยร่วมกิจกรรมลักษณะแบบนี้หรือไม่ อย่างไร	ถ้าไม่มีนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนี้เลย จะส่งผลต่อตนเองและส่วนรวมอย่างไร
	ในขณะทำกิจกรรมเห็นเพื่อนแกล้งคนอื่นในกลุ่ม นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร	ในอดีตนักเรียนเคยแกล้งเพื่อนบ้างไหม ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นอย่างไร	ในอนาคตเราจะทำอย่างไรเพื่อให้เราอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
	- เวลาทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น นักเรียนมีแนวคิดในการทำงานร่วมกันอย่างไร - นักเรียนจะใช้หลักการทำงานร่วมกันอย่างไรให้อยู่บนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย	- จงยกตัวอย่างการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตำแหน่งหน้าที่ที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ - เรามักใช้กฎเกณฑ์ง่าย ๆ อย่างไรในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	- เราจะใช้หลักในการทำงานร่วมกับผู้อื่นในแนวใดที่จะสามารถทำงานกับผู้อื่นอย่างราบรื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย - เราจะช่วยผู้อื่นอย่างไรถ้าเป็นผู้นำในการทำงาน
4.4 ใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร (การสื่อสารเชิงบวก)	นักเรียนมีความรู้สึก และคิดอย่างไรกับคำและประโยคที่พบจากหัวข้อข่าว	ในชีวิตจริงนักเรียนเคยพบเห็นหรือได้ยินคำและประโยคเหล่านี้หรือไม่อย่างไร	ในอนาคตถ้านักเรียนต้องการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นนักเรียนจะพูดอย่างไรจึงจะได้รับความช่วยเหลือ
	นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อนั่งเรียนในห้องเรียนที่สกปรก	นักเรียนเคยเห็นเพื่อนหรือคนใกล้ชิดทิ้งขยะต่อหน้าหรือไม่ และแนะนำเพื่อนอย่างไร	นักเรียนจะทำอย่างไรที่จะชักชวนให้คนอื่นรักษาความสะอาด
	ในระหว่างทำกิจกรรมเราได้ยินคำพูด/ท่าทางใดบ้างที่เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี	ลองนึกถึงอดีตที่ผ่านมาใครบ้างที่พูด/แสดงท่าทางให้เรารู้สึกดี	มีคำพูด/ท่าทางใดบ้างที่เราสามารถใช้ในห้องเรียนเพื่อให้กำลังใจเพื่อน ๆ
4.5 ฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจและรับรู้ความรู้สึกของผู้พูด	นักเรียนรู้สึกอย่างไรในขณะที่ฟังครูสอนในวิชาที่นักเรียนชอบ/ไม่ชอบ	ลองนึกดูซิว่า ผลงานของนักเรียนดีหรือไม่ อย่างไรหลังจากได้ฟังครูสอนเรื่องราวที่ชอบ/ไม่ชอบ	นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรถ้าต้องการฟังการบรรยายครั้งต่อไป
4.6 กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์	นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้างตัวละครใดที่มีความกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์	จงยกตัวอย่างบุคคลหรือผู้นำในห้องเรียนหรือที่นักเรียนรู้จักในสังคมที่กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เป็นตัวอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับได้	นักเรียนคิดว่า ในอนาคตหากเรามีคนกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นในสังคมมากจะทำให้สังคมเราเป็นอย่างไรเพราะเหตุใด

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
4.7 รู้จักปฏิเสธต่อรองร้องขอความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์	- ยกตัวอย่างไม่เห็นด้วยและความขัดแย้งในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม - หลังจากเกิดความขัดแย้งขึ้น เราคิดว่าทุกคนที่เกี่ยวข้องมีความรู้สึกอย่างไร - เมื่อเกิดความขัดแย้ง นักเรียนมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร	- ยกตัวอย่างการขัดแย้งที่พบในอดีตและมีผลกระทบในด้านลบกับคนที่เกี่ยวข้อง - มีวิธีการใดบ้างที่เราทำเพื่อจัดการกับความขัดแย้งในอดีตและนำไปสู่ผลในด้านดี - มีอะไรบ้างที่นักเรียนทำแล้วเกิดความขัดแย้งแล้วกลับกลายเป็นดีขึ้นและความขัดแย้งลดลง	- นักเรียนใช้วิธีการอย่างไรเพื่อจัดการและแก้ปัญหาความขัดแย้ง อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต - หากเพื่อนในห้องเรียนมีความขัดแย้งกัน นักเรียนจะช่วยลดความขัดแย้งได้อย่างไรเพื่อให้ได้ผลที่ดี - หากนักเรียนไม่เห็นด้วยกับเพื่อน นักเรียนอยากให้คนอื่นมาช่วยแก้ไขอย่างไร

2. คำถาม R - C - A สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
องค์ประกอบที่ 1 ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น	ในระหว่างเรียน เพื่อนคนหนึ่งในกลุ่มทำงานช้าทำให้กลุ่มเสียคะแนน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร	นักเรียนเคยเป็นคนที่ทำกิจกรรมในกลุ่มเสร็จล่าช้าบ้างไหม ถ้าเป็นนักเรียนมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร	ถ้านักเรียนเป็นผู้นำในกลุ่มและมีสมาชิกที่มีความแตกต่างกันในแต่ละด้าน นักเรียนจะมีวิธีการจัดการอย่างไร
	ในขณะที่แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม มีนักเรียนบางคนที่เพื่อนไม่ยอมให้เข้าร่วมกลุ่ม เป็นเพราะเหตุใด	ที่ผ่านมานักเรียนเคยประสบเหตุการณ์อย่างนี้ไหมและได้แก้ปัญหาอย่างไร	ในโอกาสต่อไปถ้าต้องทำงานร่วมกันกับคนหลายกลุ่ม นักเรียนจะคำนึงถึงเรื่องใดบ้าง
ค้นพบจุดดี จุดด้อยของตนเอง	นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับกิจกรรมเกมผู้นำ ผู้ตาม นักเรียนอยากจะเป็น ผู้นำหรือผู้ตาม	นักเรียนเคยมีประสบการณ์การเป็นผู้นำ ผู้ตามบ้างหรือไม่อย่างไร	นักเรียนจะใช้ทักษะใดในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ
	จากการเลือกประธานห้องมีอะไรที่เป็นสิ่งที่ดี และไม่ดีได้แก้ปัญหาอย่างไร	ที่ผ่านมานักเรียนรู้ไหมว่าสิ่งใดที่ทำได้ดีแล้ว สิ่งใดต้องปรับปรุงตนเอง	ในโอกาสต่อไปนักเรียนได้รับเลือกเป็นประธานห้องเรียน นักเรียนคิดว่าจะนำข้อดีของตนเองไปใช้อย่างไรและปรับปรุงสิ่งที่ไม่ดีอย่างไร
มีความภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น	- เรียนอย่างไรที่ทำให้ในระหว่างเรียน นักเรียนมีความสุข - นักเรียนมีความสุขในการเรียนวิชาใดหรือเรื่องใด	นักเรียนมีกิจกรรมหรืองานชิ้นไหน ที่สร้างความภาคภูมิใจทั้งตนเองและคนรอบข้างบ้าง	ถ้านักเรียนโตขึ้น อยากจะทำงานให้เป็นที่ยอมรับแก่ตนเองและผู้อื่น นักเรียนมีแนวทางสำหรับตนเองอย่างไร
รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	นักเรียนประทับใจตนเองในช่วงไหนของการเรียนและเพื่อน ๆ แสดงอาการอย่างไรต่อเราบ้าง	นักเรียนเคยเห็นคนที่รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นบ้างไหม เขามีลักษณะอย่างไร	เราจะทำให้เพื่อนรักและเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างไร

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflex (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น	จากเรื่องที่ฟัง นักเรียนคิดว่าอะไรที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง	นักเรียนประสบความสำเร็จในเรื่องใดบ้างที่เกิดจากความเชื่อมั่นในตนเอง	นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติตนและผู้อื่นอย่างไร จึงจะทำให้เกิดความเชื่อมั่น
	จากเรื่องที่ฟัง นักเรียนคิดว่าบุคคลใดมีความเชื่อมั่นในตนเองที่แตกต่างจากพวกและเกิดผลดีผลเสียอย่างไร	นักเรียนเคยร่วมกิจกรรมประเภทใดที่แสดงถึงความเชื่อมั่นแล้วเกิดความสำเร็จสูงสุดอย่างไร	นักเรียนจะใช้แนวปฏิบัติใดในการที่จะทำงานด้วยความเชื่อมั่น
เคารพสิทธิตนเองและผู้อื่น	ในระหว่างเรียน กล้าพูดเสียงดัง ส่งผลต่อการเรียนในห้องเรียนอย่างไร	นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับการรบกวน สมาธิในการเรียนของเพื่อนบ้างไหมและแก้ปัญหาอย่างไร	ถ้านักเรียนเป็นผู้กระทำเหตุการณ์นี้นักเรียนคิดว่ามีผลต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไรและมีแนวทางแก้ปัญหาอย่างไร
	นักเรียนคิดว่ากฎหมายใดเกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัวมากที่สุดเพราะเหตุใด	นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองหรือไม่อย่างไร	นักเรียนมีแนวทางในการประยุกต์ใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองอย่างไรที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด
	นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับบทบาทสมมติที่ได้รับมอบหมายให้แสดงเรื่องการเลือกตั้ง	นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะแบบนี้ หรือไม่อย่างไร	นักเรียนคิดว่า จะเกิดอะไรขึ้นถ้าเราไม่เคารพสิทธิและหน้าที่ซึ่งกันและกัน
มีทักษะในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางสู่ความสำเร็จ	ในระหว่างทำกิจกรรมทุกคนทำไม่ถูกต้องเกิดจากสาเหตุใด	นักเรียนเคยมีประสบการณ์ในการทำงานแล้วงานไม่ประสบความสำเร็จบ้างไหมและได้แก้ปัญหาอย่างไร	ถ้ามีโอกาสทำงานใหญ่สักอย่าง นักเรียนมีแนวทางที่จะดำเนินการอย่างไรให้งานประสบความสำเร็จ
องค์ประกอบที่ 2 คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เลือกรับข้อมูลอย่างไตร่ตรองและรู้เท่าทันชีวิตและสังคมที่เปลี่ยนแปลง	ในขณะฟังข่าว นักเรียนเชื่อทันทีหรือไม่เพราะเหตุใด	นักเรียนเคยรับรู้ข่าวสารที่เป็นปัญหาต่อสังคมและรู้สึกอย่างไร	นักเรียนมีแนวทางในการรับข้อมูลข่าวสารอย่างไรที่ช่วยให้รู้เท่าทัน สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
	นักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้างจากเรื่องที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ	ที่ผ่านมานักเรียนเคยมีประสบการณ์ใดที่มีกฎหมายมาเกี่ยวข้อง หรือไม่อย่างไร	นักเรียนมีแนวคิดใดที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายบ้านเมืองในปัจจุบัน

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
มีทักษะในการแสวงหาและใช้ข้อมูล	จากการศึกษากรณีศึกษาหรือข่าว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร รู้สึกอย่างไรกับข่าวหรือกรณีศึกษาเรื่อง “มารศาสนา”	ที่ผ่านมานักเรียนเคยพบประสบการณ์แบบนี้ บุคคลที่ปฏิบัติตนในลักษณะแบบนี้หรือไม่ อย่างไร	นักเรียนมีแนวทางอย่างไรในการที่จะทำให้บุคคลแบบนี้หมดไปจากศาสนาของเรา
	จากข่าว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร รู้สึกอย่างไรกับข่าวหรือกรณีศึกษาเรื่อง “มารศาสนา”	ที่ผ่านมานักเรียนเคยพบประสบการณ์แบบนี้ บุคคลที่ปฏิบัติตนในลักษณะแบบนี้หรือไม่ อย่างไร	นักเรียนมีแนวทางอย่างไรในการที่จะทำให้บุคคลแบบนี้หมดไปจากศาสนาของเรา
	ในระหว่างเรียน นักเรียนใช้วิธีใดในการเก็บข้อมูลและผลเป็นอย่างไร	การเก็บข้อมูลที่เป็นระบบและนักเรียนเห็นว่าดีที่สุดคือทำอย่างไร	ถ้านักเรียนเป็นผู้ที่แสวงข้อมูล และใช้ข้อมูลด้วยตนเอง นักเรียนมีวิธีการใดที่จะจัดเก็บและใช้ได้ทันเหตุการณ์
จัดการความขัดแย้งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	ในระหว่างเลือกประธานนักเรียน มีเหตุการณ์ใดบ้างที่ทำให้เกิดการทะเลาะกันได้แก้ปัญหาอย่างไร	ในอดีตที่ผ่านมาเคยพบความขัดแย้งบ้างหรือไม่และได้จัดการแก้ปัญหาอย่างไร	ในอนาคตนักเรียนพบเหตุการณ์ความขัดแย้งที่ไม่สามารถตกลงกันได้ นักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร
ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญ	ในระหว่างแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับเหตุการณ์นักเรียนทะเลาะกัน นักเรียนได้ตัดสินใจทำอะไรบ้าง	นักเรียนเจอพบเหตุการณ์ในลักษณะนี้แล้ว ได้แก้ปัญหาอย่างไร	ถ้านักเรียนไปพบเหตุการณ์เพื่อนกำลังทะเลาะกันอยู่ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
	นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรจากการที่ได้ศึกษาข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน	นักเรียนเคยประสบเหตุการณ์อย่างนี้หรือไม่อย่างไร	นักเรียนจะใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหาในครั้งนี้
	จากการเรียน ช่วงใดบ้างที่ต้องมีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	เคยมีประสบการณ์ใดบ้างที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ และผลเป็นอย่างไร	ในโอกาสต่อไป ถ้าต้องเผชิญกับสถานการณ์คับขัน และต้องตัดสินใจนักเรียนจะทำอย่างไร

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
แก้ไขปัญหาในสถานการณ์วิกฤต	ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนวันนี้ เกิดจากสาเหตุใดมีการแก้ปัญหาอย่างไร	ที่ผ่านมานักเรียนเคยมีประสบการณ์วิกฤตเกิดขึ้นกับตนเองบ้างไหม และได้แก้ปัญหาอย่างไร	ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์ที่รุนแรง นักเรียนจะแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างไร
วิเคราะห์ผลกระทบที่ตามมาและหาทางป้องกันแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้	จากการศึกษาข่าว “การเดินประท้วง” นักเรียนรู้สึกอย่างไร อยากให้เกิดขึ้นหรือไม่ ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น	นักเรียนเคยมีโอกาสได้เข้าร่วมในเหตุการณ์แบบนี้หรือไม่ อย่างไร	นักเรียนคิดว่าจะใช้หลักการใดหรือแนวทางใดที่จะช่วยให้สถานการณ์แบบนี้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น
	- นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมการบริโภคของคนในเมืองกับคนชนบทเป็นอย่างไร - นักเรียนมีพฤติกรรมในการบริโภคในแต่ละวันเป็นอย่างไร	นักเรียนเคยมีพฤติกรรมในการบริโภคที่ไม่คำนึงถึงประโยชน์และคุณค่าของอาหารในด้านต่าง ๆ หรือไม่อย่างไร	ในอนาคตนักเรียนจะมีวิธีใดที่จะแนะนำให้ผู้อื่นเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริโภคที่ดี
	ในระหว่างทำงานกลุ่ม นักเรียนทะเลาะกัน ส่งผลต่อกลุ่มอย่างไร และแก้ปัญหาได้อย่างไร	ในอดีตนักเรียนเคยประสบปัญหาการขัดแย้งกันอย่างไรบ้าง และได้แก้ปัญหาอย่างไร	ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มและเกิดข้อขัดแย้งกัน นักเรียนจะมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มได้อย่างไร
มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	ในการประกวดผลงานนักเรียน ทำไมงานของเพื่อนจึงได้รับรางวัล และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น	นักเรียนเคยประสบความสำเร็จกับผลงานอย่างนี้บ้างไหม และมีความรู้สึกอย่างไร	ถ้านักเรียนเป็นตัวแทนของโรงเรียน เข้าประกวดผลงาน นักเรียนจะทำอย่างไรให้ผลงานออกมาไม่เหมือนคนอื่น
มองโลกในแง่ดีและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	คนที่มองโลกในแง่ดีเป็นอย่างไรในความคิดของนักเรียน	นักเรียนเคยมีเพื่อนที่มีคุณลักษณะแบบนี้ไหม และการอยู่ร่วมในสังคมเป็นอย่างไรบ้าง	ถ้ามีโอกาสทำงานร่วมกับบุคคลหลายอาชีพจะมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไร
	ในช่วงทำกิจกรรมกลุ่มช่วงใดบ้างที่ทุกคนร่วมกันทำและงานประสบความสำเร็จ	ในการอยู่ร่วมกัน ทุกคนมองโลกในแง่ดีและร่วมกันแก้ปัญหา ผลเป็นอย่างไรบ้าง	ถ้านักเรียนต้องทำงานร่วมกับบุคคลหลายคน ถ้าต้องการให้งานประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องเป็นคนที่มีคุณลักษณะใด

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
	จากการศึกษากรณีศึกษา "นักเรียนยกพวกตีกัน" นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร มีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง	นักเรียนหรือคนใกล้ชิดเคยประสบปัญหาแบบนี้หรือไม่ คนในครอบครัวเป็นอย่างไร มีการนำหลักธรรมในศาสนามาปรับใช้หรือไม่ อย่างไร	ในอนาคตถ้าเราพบปัญหาแบบนี้ เราจะใช้แนวทางใด ใช้หลักธรรมใดในการช่วยแก้ปัญหาอย่างไร
ประเมินและสร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตของตนเอง	ในระหว่างทำกิจกรรม นักเรียนรู้ได้อย่างไรว่าร่วมกิจกรรมแล้วได้อะไรบ้าง	นักเรียนเคยประเมินตนเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ว่ามีผลต่อชีวิตตนเองบ้างหรือไม่ ผลเป็นอย่างไร	ในอนาคตจะมีวิธีการดำเนินชีวิตของตนเองอย่างไร
	ในช่วงการเรียน นักเรียนรู้ได้อย่างไรว่าตนเองเข้าใจและสรุปบทเรียนได้เพียงพอ	นักเรียนเคยประเมินตนเองว่ามีความเข้าใจบทเรียนด้วยวิธีการใดบ้าง ผลเป็นอย่างไร	ถ้านักเรียนจะเขียนเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการใช้ชีวิตที่จะเป็นอุทาหรณ์ให้แก่ผู้อื่น นักเรียนจะเขียนในแนวใดอย่างไร
องค์ประกอบที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ประเมินและรู้เท่าทันอารมณ์	ในช่วงทำกิจกรรม มีช่วงใดที่ทำให้รู้สึกไม่มั่นใจ ทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น	ในอดีตมีบ้างไหมที่คนอื่นพูดแล้วเรารู้สึกมั่นใจ หรือสบายใจ	ในอนาคต ถ้าต้องการที่จะทำให้ตนเองมีความสุข และทำอะไรด้วยความมั่นใจมากขึ้น จะทำได้อย่างไร
คลายเครียดด้วยวิธีที่สร้างสรรค์	ในระหว่างทำกิจกรรม ใครบ้างที่แสดงอาการเครียดและได้แก้ความเครียดอย่างไร	เคยมีประสบการณ์การเครียดจากการทำงานบ้างไหม และคลายเครียดได้อย่างไร	ถ้านักเรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม สมาชิกไม่ร่วมกิจกรรมหลายคน จะมีวิธีการอย่างไร ให้สมาชิกได้ร่วมกิจกรรมอย่างเต็มใจ
รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	วิธีการสร้างความสุขให้กับตนเองมีอะไรบ้าง	นักเรียนเคยทำกิจกรรมใดบ้างที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุขสังเกตได้อย่างไร	ถ้านักเรียนได้เป็นผู้นำในการไปทัศนศึกษา นักเรียนจะสร้างความสุขให้ตนเองและผู้อื่นได้อย่างไรบ้าง
องค์ประกอบที่ 4 สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์	ในระหว่างทำกิจกรรมกลุ่มงานสำเร็จได้ดีเพราะเหตุใด ผลเป็นอย่างไร	นักเรียนเคยร่วมแสดงความคิดเห็นกิจกรรมของกลุ่มบ้างไหม ผลเป็นอย่างไร	จงยกตัวอย่างในกรณีให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องการกำจัดยาเสพติดในโรงเรียน

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
	ในช่วงทำงานกลุ่ม นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นบ้างไหม ในเรื่องใด	นักเรียนเคยเข้าร่วมประชุมหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาอะไรมาบ้าง ยกตัวอย่าง ข้อความการแสดงความคิดเห็น	ถ้ามีโอกาสแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนตัวอย่าง นักเรียนจะพูดในประเด็นใดบ้าง
ทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย	ในช่วงทำกิจกรรมกลุ่มใครทำผิดกติกาบ้างในเรื่องใด	ที่ผ่านมานักเรียนเคยทำงานร่วมกับผู้อื่น แล้วมีปัญหาบ้างหรือไม่ และได้แก้ปัญหาอย่างไร	ถ้ามีโอกาสเป็นผู้นำหรือผู้ตามในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น	ในระหว่างทำกิจกรรม นักเรียนเคยอาสาทำอะไรบ้าง และมีความรู้สึกอย่างไร	นักเรียนเคยช่วยใครในเรื่องใดบ้างผลเป็นอย่างไร	ถ้านักเรียนต้องการพัฒนาโรงเรียน นักเรียนจะพูดอย่างไรให้เพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ
รู้จักสร้างความสุขให้กับตนเองและผู้อื่น	ในระหว่างทำกิจกรรม นักเรียนมีความสนุกและอยากทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีก แสดงว่านักเรียนอยู่ในอารมณ์ใด และผู้ดำเนินกิจกรรมดำเนินการอย่างไร	ที่ผ่านมานักเรียนเคยมีความสุขในเรื่องใดบ้าง นักเรียนสร้างความสุขได้อย่างไร	ถ้านักเรียนเป็นผู้หนึ่งในการดำเนินกิจกรรมวันเด็ก นักเรียนมีแนวการจัดอย่างไรที่จะทำให้ทุกคนได้รับความสุข สนุกสนาน
สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นด้วยการสื่อสารเชิงบวก	จากการเล่นเกม นักเรียนรู้สึกอย่างไร และนักเรียนใช้คำพูดใดในการให้กำลังใจเพื่อน	- ที่ผ่านมานักเรียนเคยใช้คำพูดที่ให้กำลังใจเพื่อนในโอกาสใดบ้าง อย่างไร - นักเรียนเคยพูดสื่อสารกับเพื่อนในโอกาสใดบ้างที่ทำให้เพื่อนเศร้าใจอย่างไร	ในอนาคตนักเรียนจะปรับแนวทางการสื่อสารหรือใช้คำพูดในเชิงบวกอย่างไร
	ในระหว่างทำกิจกรรม คำพูดใดบ้างที่ฟังแล้วรู้สึกสบายใจ ทำไมจึงรู้สึกอย่างนั้น	นักเรียนเคยพูดกับเพื่อนด้วยคำพูดอย่างไรบ้างและผลเป็นอย่างไร	การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน มีแนวทางการสื่อสารอย่างไรบ้าง

องค์ประกอบพฤติกรรมทักษะชีวิต	คำถามเพื่อการสะท้อน Reflect (R)	คำถามเพื่อการเชื่อมโยง Connect (C)	คำถามเพื่อการปรับใช้ Apply (A)
เคารพกฎ กติกาของสังคม	จากการร่วมกิจกรรม นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร นักเรียนคิดอย่างไรกับกฎกติกาที่ได้ใช้ในการจัดกิจกรรม	ที่ผ่านมานักเรียนเคยร่วมทำกิจกรรมใดแล้วไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของส่วนรวม ผลเป็นอย่างไร	นักเรียนมีวิธีการใดบ้างที่จะให้ตนเองและผู้อื่นเคารพกฎ กติกาของสังคม
	ในระหว่างเรียนคอมพิวเตอร์ มีเพื่อเปิดเพลงเสียงดัง นักเรียนรู้สึกอย่างไร และได้แก้ปัญหาอย่างไร	นักเรียนเคยเจอเหตุการณ์ในลักษณะนี้บ้างหรือไม่ และได้แก้ปัญหาอย่างไร	ถ้านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับบุคคลที่หลากหลาย นักเรียนไม่เคารพกฎ กติกาของสังคมผลจะเป็นอย่างไร
ให้คำปรึกษาแก้ผู้อื่นได้	ในระหว่างเรียน นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน นักเรียนทำอย่างไร และมีใครบ้างที่ช่วยได้	นักเรียนเคยให้คำปรึกษาใครบ้างในเรื่องใด ผลเป็นอย่างไร	ถ้านักเรียนได้มีโอกาสเป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการร่างนโยบายการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทย นักเรียนมีแนวคิดอย่างไร
	ในระหว่างเรียนคณิตศาสตร์ นักเรียนไม่เข้าใจ นักเรียนปรึกษาใครได้บ้าง ผลเป็นอย่างไร	นักเรียนเคยพบหรือมีเพื่อนที่ให้คำปรึกษาผู้อื่นบ้างหรือไม่ ผลเป็นอย่างไร	ถ้านักเรียนเป็นครู ลูกศิษย์มาปรึกษาเรื่องเรียนทำอย่างไรจึงจะเรียนแล้วประสบความสำเร็จ นักเรียนจะมีวิธีการให้คำปรึกษาอย่างไร

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข. **ความรู้เรื่องการเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ เด็กอายุ 3-11 ปี สำหรับฝึกวิชาการ.** โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. 2547.

กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือการจัดกิจกรรม "ฝึกคิดแก้ปัญหาพัฒนา EQ" (สำหรับศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น).** โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2547.

กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพลังสุขภาพจิตในสถานศึกษา.** บริษัทปิยอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด. 2553.

กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือการเสริมสร้างพลังสุขภาพจิตสำหรับสถานศึกษา.** บริษัทปิยอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด. 2553.

กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือการให้การปรึกษาเพื่อเสริมสร้างพลังสุขภาพจิต.** บริษัทปิยอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด. 2553.

กรมสุขภาพจิต. กระทรวงสาธารณสุข. **อีคิวการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์.** มปท. 2544.

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.

ทีมงานไร้ท์ทูเพลย์ประเทศไทย. **แนวทางการจัดการอภิปรายสำหรับครูผู้สอนชาวไทย.**ไร้ท์ทูเพลย์. กรุงเทพฯ 2552.

วนิดา ขาวมงคลเอกแสงศรี. **หลักการสอนการพัฒนาทักษะชีวิต.** สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2546.

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย. **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือสามัญที่เน้นทักษะชีวิต.** www.thaiheath.or.th, 2553.

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย. **คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรองที่เน้นทักษะชีวิต.** www.thaiheath.or.th, 2553.

สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย. **คู่มือฝึกอบรมการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เน้นทักษะชีวิต.** มปท. 2553.

สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์. **การสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง, ศูนย์สร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น คณะแพทย์ศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี.** www.teenrama.com.Hotline.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2552.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** มปท. 2554.

องค์กรไร้ท์ทูเพลย์. **คู่มือทักษะชีวิต เครื่องมือช่วยเหลือและสนับสนุนครู เอกสารประกอบการฝึกอบรม.** มปท. 2553.

อุบลวรรณ แสนมหายักษ์. **การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม.** กรมสุขภาพจิต. 2545.

อุบลวรรณ แสนมหายักษ์. **พูดดี คิดดี ปฏิบัติดี ชีวีเป็นสุข.** Lily Print Shop. 2550.

อุบลวรรณ แสนมหายักษ์. **อารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ Lily Print Shop, 2550.**

รายชื่อคณะผู้จัดทำเอกสาร

คณะที่ปรึกษา

1. นายชินภัทร ภูมิรัตน	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นางสาววีณา อัครธรรม	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
4. นางอุบลวรรณ แสนมหายักษ์	ข้าราชการบำนาญ
5. นางธนิมา เจริญสุข	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะทำงานยกร่างแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

1. นางอุบลวรรณ แสนมหายักษ์	ข้าราชการบำนาญ
2. นายอดุลย์ เตาวะโต	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอุไร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
3. นางศิริรัตน์ บุญตานนท์	ศึกษานิเทศน์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
4. นางเครือมาศ เจะสาเมาะ	ศึกษานิเทศชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1
5. นางเกยูร ปุริยพฤทธิ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
6. นางสาวพรนิภา ศิลป์ประคอง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
7. นายธำรงศักดิ์ ธำรงเลิศฤทธิ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
8. นางสุขเกษม เทพสิทธิ์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
9. นางประไพ ปิ่นสุวรรณ์	จข้าราชการบำนาญ
10. นางสาวมยุรี ด้วงศรี	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสันป่ายางวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงใหม่ เขต 34

11. นางสุพรรณี ณรงค์กูล	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ่อเกดวิจิตรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
12. นางตติยา ทองรุ่งโรจน์	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระยาประเสริฐโสนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
13. น.ส.มาลี มโนหาญ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแม่ข้าวต้มท่าสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
14. นางจันทนา หน่อสุวรรณ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแม่ข้าวต้มท่าสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
15. นางนิตยา ไพสิษฐเฟื่องฟู	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแม่ข้าวต้มท่าสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
16. นายสุนทร พิลาลัย	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
17. นางอนงค์ พิลาลัย	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
18. นางอทิตญา น้อยน้ำใส	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
19. นางภาวนา มีกลิ่นหอม	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคลองบางกะสี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
20. น.ส.รัตติกาล สระทองช่วง	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคลองบางแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
21. นางจำเรียง ประดับเวทย์	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
22. นางทรงศรี นารินทร์	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
23. นางประคอง กลิ่นจันทร์	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนธารทองวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
24. นางสาวปฑิตตา จำรัส	ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านร่องส้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2
25. นางสาวสมพิส สวัสดี	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพืชนิมิตร

26. นางสุวรรณี จันทร์แจ่มแจ้ง	ครูชำนาญการ โรงเรียนบางระกำวิทยศึกษา
27. นางสาวอัฌชา ฝูงชมเชย	ครูชำนาญการ โรงเรียนพญาเม็งราย อ.พญาเม็งราย
28. นางนิภา สุนวงค์	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
29. นางกรรณิการ์ ม่วงมิตร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
30. นายบุญเลิศ ทองชล	รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา ๓ สุราษฎร์ธานี
31. นางสาวสุภาวดี คงทองสังข์	ครูโรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา ๓ สุราษฎร์ธานี
32. นางอัจฉรา ขจรศักดิ์สิริกุล	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมัธยมพัชรกิตติยาภา ๓ สุราษฎร์ธานี
33. นางจุฑาทิพย์ จงสำราญ	ครูชำนาญการโรงเรียนบ้านแม่ข้าวต้มท่าสุด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
34. นางนิราชา แสงหล้า	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนน้ำทองพัฒนศึกษารัชมังคลาภิเษก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
35. จุฑาทิพย์ เกตรัตน์	เจ้าหน้าที่จัดอบรมมูลนิธิไร้ท์ทูเพลย์
36. นายอังกูร เศรษฐวนกุล	เจ้าหน้าที่ประสานงานมูลนิธิไร้ท์ทูเพลย์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
37. นางสายพันธุ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล	กลุ่มพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

คณะบรรณาธิการกิจ และจัดทำเอกสาร

1. นางธนิมา เจริญสุข	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือและการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
2. นางอุบลวรรณ แสนมหายักษ์	ข้าราชการบำนาญ
3. นางกรแก้ว ถนอมกลาง	นักวิชาการชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
4. นางสาวจีระวรรณ ปักกัดตัง	นักวิชาการชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

5. นางสาวสร้อย ทรัพย์ประสม	นักวิชาการชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
6. นางสายพันธุ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล	นักวิชาการชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแนะแนว สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0-2561-4567 โทรสาร 0-2579-5101
นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2554